

Świąteczne konkursy z atrakcyjnymi nagrodami!

W numerze m.in.

- Program TV od 19.12. 1995 do 1.01. 1996
- Świąteczna krzyżówka z atrakcyjnymi nagrodami
- Duchy, narkomania i jadowite pajaki
- Dom pełen dzieci
- Czy Polki dbają o urodę
- Sportowe rozmowy z „gwiazdką”
- Św. Mikołaj i Dziadek Mróz

WIADOMOŚCI

Tygodnik informacyjno-publicystyczny

ZAGŁĘBIA

Nr 51/52
(2061 - 2062)
ROK
XXXIX

19 grudnia 1995 r.

CENA 1 zł
(10.000 zł)

Nr indeksu 38.173 UPL ISSN 02392860

Naszym Wszystkim
Czytelnikom i Przyjaciółom
spokojnych, zasobnych i pogodnych
Świąt Bożego Narodzenia
życzy zespół
WIADOMOŚCI ZAGŁĘBIA

Spokojnych
i pogodnych
Świąt
Bożego Narodzenia
a w Nowym
1996 Roku
wszelkiej pomysłowości
i trafnych
decyzji finansowych
swoim byłym
i przyszłym Klientom
życzy
„PROFESJA”

1004

PŁYTKI Z OPOCZNA

importowane, parkiet, mozaikę,
skay, fugi, sanitariaty, kleje
poleca sklep

Sosnowiec, ul. Naftowa 31, tel. 193-33-00
Jaworzno, ul. Grunwaldzka 92
DH „ZŁOCIEŃ”

954/B

Życzenia

Rady Miejskiej i Zarządu Miasta Sosnowca

Święta Bożego Narodzenia to czas szczególny dla każdej polskiej rodziny, to czas którego wyjątkowy nastrój, wynikający ze wspólnego przeżywania naszej ponad tysiącletniej tradycji, skłania do refleksji nad współczesnością i optymistycznego spojrzenia w przyszłość.

Wierzymy, że wraz ze świątecznym nastrojem umilkną wszelkie waśnie i spory, a my - mieszkańcy zagłębiowskiej ziemi, poddamy się Wigilijnemu wzruszeniu.

Pragniemy zatem, złożyć najserdeczniejsze, świąteczne życzenia rodzinnego szczęścia, wzajemnej serdeczności, zdrowia i dostatku. Jednocześnie prosimy przyjąć życzenia Do Siego Roku, by stał się on kolejnym rokiem kontynuowania ważkich przemian w naszym kraju, z nadzieją na coraz lepszą przyszłość.

Przewodniczący Rady Miejskiej
w Sosnowcu

Bogusław Kabala
Bogusław Kabala

Prezydent Miasta
Sosnowca

Michał Czarski
Michał Czarski

Sosnowiec, grudzień A.D. 1995

kr78

Uwaga! Konkurs!

Wiadomości Zagłębia i Radio Rezonans zapraszają do udziału w konkursie sponsorowanym przez firmę EASYCALL POLAND S.A., Katowice, ul. Kościuszki 49, tel. 51-66-11.

Do wygrania pager EC 1032 RAMBLER wraz z kosztami podłączenia do sieci i roczny abonament! Wartość nagrody 1.600 zł (16 mln starych, pocziwych złotych)! Wystarczy wygrać konkurs i przez rok, gdziekolwiek jesteś - otrzymywać będziesz wiele przydatnych informacji. Nawet o tym, co dziś w domu na obiad... Telefon musisz odebrać - list musisz przeczytać... Pager to dyskretna informacja! Dla zwycięzcy konkursu przez rok gratis!

Pomyśl i odpowiedz, podkreślając prawidłową odpowiedź.

1. Pager to urządzenie do:

a) przekazywania odpowiedzi na odległość

b) liczenia stron, tak zwanej paginy, w książkach

2. Pager przydatny jest:

a) biznesmenom i menadżerom
b) wszystkim

3. Firma EASYCALL POLAND S.A. to:

a) wytwórnia filmowa, w której nakręcono znany film pt. „Easy rider”
b) międzynarodowy koncern zajmujący się tzw. radiokomunikacją ruchomą.

Kupon konkursowy z podkreślonymi odpowiedziami nakleć na kartkę pocztową i wyślij na adres Radia REZONANS w terminie do 31 grudnia 1995 roku. 15 stycznia ogłoszenie wyników konkursu! Pamiętaj - EASYCALL to dyskretna informacja!

PRZEPROWADZAMY SIĘ...

SOSNOWIEC

● 9 grudnia około godziny 20, przy ulicy Gospodarczej nieznani sprawcy dokonali rozboju na 19-latkę. Napastnicy po pobiciu go, zabrali mu odzież.

● 9 grudnia dokonano włamania do poloneza zaparkowanego przy ul. Lenartowicza. Złodzieje zabrali z niego radioodtwarzacz i CB radio.

● 10 grudnia patrol policji zatrzymał przy ul. Wojska Polskiego dwóch nieletnich, którzy dokonali włamania do samochodu.

● 11 grudnia przy ul. Lubelskiej skradziono cinquantę o nr rej. KCN 28-46.

● 13 grudnia skradziono błękitnego - metalicznego fiata uno 6 nr rej. KXS 57-50.

● 13 grudnia przy ul. Piłsudskiego kierujący mercedesem, potrafił pieszo, który nagle wtargnął na jezdnię. Poszkodowanego odwieziono do szpitala.

● 13/14 grudnia dokonano włamania do sklepu spożywczo-monopolowego przy ul. Kościelnej. Złodzieje skradli alkohol, papierosy i inne artykuły o wartości 1,4 tys. zł.

CZELADŹ

● 7 grudnia w Czeladzi przy ul. Staszica wtargnęła pod fiata 126p 13-letnia dziewczynka. Dziecko przewieziono do szpitala.

● 7 grudnia przy ul. Partyzantów nieznani sprawcy dokonali rozboju na 27-letnim mężczyźnie, zabierając mu szaszkę z dokumentami i pieniędzmi.

● 9 grudnia w Czeladzi na skrzyżowaniu E-40 z ul. 1 Maja, do stojącego na czerwonych światłach forda sierra wtargnęło dwóch nieznanych mężczyzn. Kiedy wóz ruszył, zastraszyli kierującego nożem, po czym wyrzucili go z auta i odjechali w nieznany kierunek.

● 9 grudnia w Czeladzi przy ul. Nowopogońskiej kierujący fordem sierra w stanie nietrzeźwym (2,14 promila alkoholu we krwi) najechał na tył radiowozu. Delikwent trafił do izby wytrzeź-

wień, a potem przed kolegium d/s wykroczeń.

● 10 grudnia w pomieszczeniu wymiennikowni ciepła przy ul. Cynkowej nastąpił zgon 37-letniego mężczyzny, który odwiedził pracującego tam znajomego.

● 11 grudnia na skrzyżowaniu E-75 z ul. Piłsudskiego, ciężarowy liaz z przyczepą „ściąg” fiata 126p. Obrażen ciała doznała pasażerka fiata. Została przewieziona do szpitala.

● 12 grudnia w Czeladzi, na terenie ogródków działkowych spłonęła altanka. W pogorzelisku znaleziono zwęglone zwłoki mężczyzny. (Ra)

DĄBROWA GÓRNICZA

● 11/12 grudnia z parkingu niestrzeżonego przy ul. Strzemińskiej skradziono bordowego fiata 126p, wartości 1 tys. zł.

● 11/12 grudnia z hali konwertorowej huty „Katowice” nieznani sprawcy skradli kilka naciągów sodowych opraw z żarówkami. Straty oszacowano na 2079 zł.

● 13 grudnia w nocy, z nieustalonych przyczyn wybuchł pożar przy ul. Piecucha. Spłonęła melamina z wyposażeniem na szkodę firmy Auto-handel. Straty oszacowano na 2 tys. zł.

● 14 grudnia policję powiadomiono, iż dzień wcześniej nieznani sprawcy poprzecinali dwie opony w nissanie zaparkowanym na niestrzeżonym parkingu przy ul. Morcinka. Właściciel oszacował straty na 500 zł. (n)

OLKUSZ

● 9 grudnia na trasie E-40, na wysokości Wapiennika, ford

escort potrafił ze skutkiem śmiertelnym pieszo. Przyczyną tragedii było prawdopodobnie nagle wtargnięcie mężczyzny na jezdnię.

● 10 grudnia, 20 wyprawionych skór o ok. 15 tys. wartości wynieśli włamywacze z magazynu „SKUPEXIM-u” w Gołczewej-Mała Wieś.

● 11 grudnia, z parkingu przy kop. „Olkuś” ukradziono białego fiata uno, o nr rej. KCC 4556.

odzież skórzaną i sprzęt rtv, powodując łącznie straty szacowane na 3,5 tys. zł. (t)

ZAWIERCIE

● 8/9 grudnia, nocni włamywacze zainteresowali się sklepem spożywczym w Gible (g. Ogrodzieniec). Ich łupem były alkohole, papierosy, wędliny i konserwy o 2,5 tys. wartości.

● 9 grudnia na trasie E-75 obywatel austriacki, kierujący ciężarowym mercedesem spowodował wypadek drogowy. Podczas manewru wyprzedzania najechał na tył furmanki, w wyniku czego woźnica, 52 letni J.K. doznał ciężkich obrażeń ciała.

● 10 grudnia, przy ul. Mrzygłodzkiej kierujący mazdą stracił panowanie nad kierownicą, w wyniku czego doszło do czolowego zderzenia z fiatem 125p. W wypadku poszkodowane zostały trzy osoby - 22-letnia kobieta i jej 5-letnie dziecko, podróżujące fiatem oraz pasażerka mazdy. Obrażenia nie zagrażają życiu rannych. Policja ustaliła, że kierujący fiatem był pod wpływem alkoholu.

● 11 grudnia w Podzamczu popełnił samobójstwo 44-letni mieszkaniec tej miejscowości. Mężczyzna powiesił się na gałęzi drzewa w pobliżu ruin zamku.

● 11/12 grudnia włamywacze ogłolili sklep spożywczy w Grabowej (g. Łazy). Ukradli wiele towarów wartości 7,5 tys. zł.

● 13 grudnia trzech nie ustalonych sprawców dokonało rozboju na mężczyźnie przechodzącym przez park miejski. Pobili i zranili poszkodowanego nożem w udo, a następnie ukradli dwie torby podróżne z odzieżą damską, dziećmi i kalkulatorami. Ich łup oszacowano na 800 zł.

● 14 grudnia mieli pecha złodzieje 50 kg kul stalowych, użytkowych, skradzionych w cementowni w Ogrodzieńcu. Policjanci zatrzymali sprawców z łupem. (t)

UWAGA! FAŁSZYWI INKASENCI

W Będzinie, od pewnego czasu, grasuje dwu mężczyzn w wieku 25-30 lat, podających się za pracowników elektrowni. Wybierają mieszkania starszych, samotnych osób. Każdą „wizytę” zaczynają od sprawdzenia liczników, obiecując przy tym obniżenie przez elektrownię opłat. Później proszą o wyszukanie ostatnich rachunków, czego nigdy nie robią prawdziwi inkasenci elektrowni. Podczas ich szukania przez gospodarza, okradają go, przeważnie z pieniędzy. Dotąd ofiarą padło kilkanaście osób - mieszkańców centrum miasta. (Ra)

INFORMUJĄ

Stowarzyszenie Polskich Kombatantów w Sosnowcu zaprasza Koleżanki i Kolegów na uroczysty oplatek w dniu 5 stycznia 1996 r. o godz. 11.00 do Kościołka Kolejowego - sala katechetyczna - ul. 3 Maja 20 w Sosnowcu.

KOMUNIKAT POLICJI

W dniu 29 listopada około godz. 11:30 w Sosnowcu na ul. Kierocińskiej, na wysokości skrzyżowania z ul. Starą, kierujący samochodem m-ki Fiat 170 jadąc w kierunku ul. Sobieskiego potrafił dziewczynkę lat 7, która doznała obrażeń ciała.

Osoby będące naoczniymi świadkami wypadku, oraz osoby mające wiadomości w tej sprawie proszone są o kontakt osobisty w Komendzie Rejonowej Policji w Sosnowcu - Wydział Ruchu Drogowego, pokój nr 27, bądź też o kontakt telefoniczny pod nr 192-18-81, wew. 273.

POL TAXI Sosnowiec

...szybko i tanio ???
...tak, to właśnie ten numer...

191-82-82
non stop

„WIADOMOŚCI ZAGŁĘBIA” tygodnik informacyjno-publicystyczny.

Wydawca:

„Wiadomości Zagłębia” Śpółka z o.o.

Adres redakcji:

41-200 Sosnowiec, ul. Warneńczyka 4a

tel. 661-117, 663-212, 669-368, fax 663 132.

Redaguje zespół w składzie:
Elżbieta Augustyniak (redakcja techniczna),
Jolanta Kocjan, Jadwiga Krzeszowiec (redaktor naczelny),
Aneta Nowak (sekretarz redakcji), Ludmiła Racinowska,
Jolanta Talarczyk, Andrzej Wasik (sport).
Stali współpracownicy: Ireneusz Łęczek, Roman Szenk,
Agnieszka Zielińska, Kazimiera Zielińska.
Korekta: Irena Falkin, Ernest Rusek.

BIURO OGŁOSZEŃ: Sosnowiec, ul. Warneńczyka 4a, czynne od poniedziałku do czwartku w godz. od 10.00-16.00, w piątki od 9.00-15.00 (czwartek i piątek - ogłoszenia ekspresowe).
DRUK: „FIBAK MARQUARD PRESS” S.A.
Prasowe Zakłady Graficzne, Katowice, ul. Opolska 22.
Za treść ogłoszeń redakcja nie odpowiada.
Materiałów nie zamówionych redakcja nie zwraca.

CZYTELNICY INTERWENIUJĄ

- Od 23 lat czekamy na zainstalowanie telefonu. Nasze interwencje ciągle załatwiane są odmownie, lapidarnym stwierdzeniem - „brak rezerwy w sieci”. Obecnie zaistniały nowe warunki techniczne w rejonie, w którym mieszkamy. Widziałam jak monterzy z „P.T.” instalowali kabel łączący obie strony ulicy, przy której mieszkamy. Jedną ze skrzynek rozdzielczych stoi przy moim bloku. A nam pracownicy sosnowieckiej telekomunikacji dalej wpierają, że nie ma możliwości technicznych zainstalowania telefonu w naszym mieszkaniu. Zaczynamy już wątpić, czy w ogóle dożyjemy realizacji naszego wniosku, złożonego w 1972 roku - powiedziała nam pani Selega z Sosnowca.

23 lata czekania na telefon

Jak się dowiedzieliśmy w dziale sieci Zakładu Telekomunikacji Polskiej S.A. w Sosnowcu pojemność nowej centrali, oddanej do użytku przed dwoma laty, jest już prawie wyczerpana. Ulica Sienkiewicza, przy której mieszka rodzina Selegów została okablowana tylko po „nieparzystej” stronie - zapewniono nas. Lokatorzy budynków, po parzystej stronie będą więc musieli jeszcze poczekać na realizację wniosków telefonicznych. W najbliższych planach są instalacje w osiedlu „Zamkowym” w Sosnowcu.

W tej sytuacji nie pozostało nam nic innego, jak zapytać dyrektora telekomunikacyjnej firmy - ile osób oczekuje w Sosnowcu na telefon dłużej niż 10 lat i jakie są kryteria realizacji składanych wniosków? Usiłowaliśmy się również dowiedzieć, ile jeszcze numerów może pomieścić nowa centrala? Czyli, ilu ludzi ma szansę na prógu XXI stulecia stać się użytkownikami wynalazku A.G. Bella z 1876 roku.

W fawowej odpowiedzi na nasze pytania, Tadeusz Kowal, dyrektor sosnowieckiego zakładu telekomunikacji powiadomił nas, że Marian Selega ma przy-

zną stację telefoniczną. A jednak „niemożliwe” stało się możliwe. Dziękujemy więc w imieniu interweniującej czytelniczki z ul. Sienkiewicza w Sosnowcu.

„Wnioski o korzystaniu z abonamentu telefonicznego rozpatrywane są na podstawie Regulaminu wykonywania usług o charakterze powszechnym przez TP S.A. Kolejność realizacji wniosków ustala się na obszarze zwartej zabudowy - odrębnie dla wniosków z każdego obszaru obsługiwanego przez sieć rozdzielczą dołączoną do danej szafy kablowej, zaś na obszarze luźnej zabudowy - odrębnie dla wniosków z rejonu obsługiwanego przez daną sieć” - czytamy w piśmie T. Kowala.

Dyrektor poinformował, że pojemność nowej centrali telefonicznej w Sosnowcu wynosi 29.404 NN. Nie tracimy nadziei, że kiedyś dowiemy się, ilu mieszkańców czeka na telefon w Sosnowcu ćwierć wieku lub nieco krócej oraz jak liczny spośród nich grono aspiracje abonenckie zaspokoić może wspomniana centrala? (tal)

Na skrzyżowaniu ulic gen. Grota Roweckiego i Gospodarczej utrudniony jest ruch kołowy i pieszych, zwłaszcza w godzinach szczytów komunikacyjnych. Niedawno, na wysokości hurtowni wędlin samochód potrącił pieszego w obrębie wyznaczonych przebiegów. Prawdopodobnie kierowca nie dostrzegł go ponieważ parkujące samochody uniemożliwiły dobrą widoczność. Istotnym utrudnieniem w ruchu na tym skrzyżowaniu jest załadunek i postój samochodów przy hurtowni wędlin oraz bezpośrednie sąsiedztwo targowiska również oklejonego pojazdami, zagradzającymi wjazd do pobliskich posesji. Tymi sprostrażeniami podzielił się z nami Janusz Kaczmarek z Sosnowca. Czytelnik apeluje o ustawienie sygnalizacji świetlnej przy skrzyżowaniu oraz znaku zakazu zatrzymywania się i postoju w tym rejonie.

„Rudna IV” potrzebuje sygnalizacji

Specami od organizacji ruchu drogowego nie jesteśmy. Trudno więc nam było ustalić zasadność wniosków J. Kaczmarka. Poprosiliśmy o wyjaśnienia osobę kompetentną i zarządzającą ruchem na sosnowieckich jezdniach - Jacka Rogulskiego, inspektora wydziału gospodarki komunalnej U.M.

- Ulica gen. Grota Roweckiego jest drogą wojewódzką. Natomiast Gospodarcza miejską - wyjaśnił nam J. Rogulski. - Tym samym oczywista jest hierarchia ważności obu dróg. Za sytuację na wspomnianym skrzyżowaniu odpowiada więc Wojewódzka Dyrekcja Dróg Miejskich w Katowicach. Ponieważ od dłuższego czasu obserwujemy, że utrudniony jest zwłaszcza lewoskręt z ul. Roweckiego, w listopadzie b.r. przygotowaliśmy wniosek do zarządcy drogi o zbadanie zasadności budowy sygnalizacji świetlnej przy tym skrzyżowaniu. Adresat oficjalne wystąpienie w tej sprawie, podpisane przez prezydenta Sosnowca, zapewne już otrzymał. Nie znamy jednak jeszcze stanowiska WDDM.

- Znaki zakazu są zasadne wówczas, gdy kierowcy mogą mieć wątpliwości, jak powinni się zachować na konkretnej drodze - dodał inspektor U.M. - W przy-

padku wspomnianych ulic takich wątpliwości być nie powinno. Ruch reguluje tam wszak oznakowanie poziome, linie ciągle na jezdni. Ponadto z ogólnych przepisów Kodeksu Drogowego jasno wynika, gdzie i w jakiej odległości od skrzyżowania można się zatrzymać. Przygotowaliśmy wstępną koncepcję zmiany ruchu na ulicy Gospodarczej z możliwością postoju samochodów tylko po jednej jej stronie. Jest to jednak dopiero roboczy projekt, wymagający szczegółowego przeanalizowania.

Z otrzymanych wyjaśnień można wnioskować, że realizacja postulatów J. Kaczmarka nie będzie szybka. Każde postawienie sygnalizacji świetlnej przy drodze poprzedza bowiem analiza zasadności jej budowy (z pomiarami natężenia ruchu itd.). Po wykonaniu tej analizy przez specjalistyczne biuro projektowe trzeba znaleźć pieniądze na zlecenie projektu, a następnie jego urzeczywistnienie. Jak nierychliwa jest to procedura przekonaliśmy się aż nadto przy bulwersującym skrzyżowaniu w pobliżu „Makro”. Przy ul. Grota Roweckiego tak dantejskie sceny nie dzieją się jeszcze, co nie znaczy że „Rudna IV” nie dorosła już do pilnego rozwiązania kwestii bezpieczeństwa na drogach. (tal)

MÓJ SKLEP - puchary i wyróżnienia

Uroczyste zakończenie plebiscytu „Mój sklep”, połączone z tradycyjnym Świętem Kupca odbyło się 13 grudnia w Zespole Szkół Ekonomicznych. Uświetniła je sesja naukowa z udziałem kupców i młodzieży szkoły. Rektor Akademii Ekonomicznej w Katowicach prof. dr hab. Lucyna Frąckiewicz wygłosiła wykład na temat społecznych konsekwencji transformacji i aktywizowania przedsiębiorczości lokalnej. Mówiła o tworzonej w Sosnowcu, nowym i jedynym w kraju, kierunku studiów AE, dotyczącym ubezpieczeń społecznych, o bezrobociu i jego konsekwencjach demograficznych. Wiceprezydent Sosnowca Magdalena Pochwa-

ka w swoim wystąpieniu powiedziała o roli i miejscu handlu w mieście w planach społeczno-gospodarczych na lata 1996-98 i projekcie utworzenia tu specjalnej strefy ekonomicznej. Pozytywnie zaopiniowany przez wojewodę został przekazany do akceptacji Urzędu Rady Ministrów. Jego realizacja przyciągnęłaby nowych inwestorów, a w konsekwencji znacznie uatrakcyjniłaby rynek pracy. Henryka Nawrot - kierowniczka Urzędu Pracy, zwracając się do młodzieży stwierdziła, że podstawą przyszłego sukcesu jest nauka, ale też i własna aktywność. Już dziś, uczniowie, powinni zastanowić się nad rozwiązaniem możliwości zakładania dla

siebie własnych stanowisk pracy, w czym pomocne będzie tworzone w Sosnowcu Lokalne Centrum Promowania Przedsiębiorczości.

Laureatom tegorocznego klientowskiego plebiscytu „Mój sklep” wręczono puchary i dyplomy. Puchar prezydenta przypadł Markowi Kielkiewiczowi - właścicielowi „Mario”, puchar prezesa Zarządu SKP - Stanisławowi Zajacowi - właścicielowi „Stanley’a”, a puchar dyrektora Zespołu Szkół Ekonomicznych - Bożenie Krzak - właścicielce sklepu spożywczego z Szerokiego Łanu.

Dyplomy wyróżnienia otrzymali: Wanda Sobieraj i Irena Wilczyńska z „Big-Star”, Jolanta Nowakowska z „Euro-Shop”, Grażyna i Andrzej Gilscy - kwiaciarnia z ul. Gospodarczej, Marek Czarniewski - „Adidas”, Jadwiga Przybytko - Galeria w Podwórze, Czesław Kozak - „Lasuch”, Sławomir Dziubiatowski - „Big-Strzecha”.

Dyplom za aktywny udział w prowadzeniu plebiscytu otrzymała Ewa Kozak, członek zarządu SKP.

Wręczono też dyplomy uznania radiu „Rezonans” i nam „Wiadomościom Zagłębia”, za promocję plebiscytu „Mój sklep”.

W uroczystym spotkaniu uczestniczyli również przedstawiciele Krakowskiej Kongregacji Kupieckiej. (Ra)

Zwycięzca plebiscytu „Mój sklep”

MARIO
SALON MODY

Życzy zdrowych, wesółch Świąt
i szczęśliwego Nowego Roku
oraz dziękuje wszystkim,
którzy uznali nasz sklep za najlepszy.

999/B

43 młodych recytatorów - uczniów podstawowych i średnich szkół Dąbrowy Górniczej zakwalifikowało się do finału Konkursu Recytatorskiego - zorganizowanego w ramach XVIII Literackiego Hyde Parku. Decyzją jury pierwsze miejsce przyznano KATARZYNIE MOTYCE. Drugie zdobyli - KATARZYNA KOLNY i KRZYSZTOF SZCZEBIŃSKI, a trzecie - AGNIESZKA ORYNEK i AGNIESZKA PODSIADLIK.

Najlepsi recytatorzy i poeci

W kategorii tekstów własnych, po zapoznaniu się z 47 zestawami utworów poetyckich i prozatorskich pierwszą nagrodę ex aequo przyznano autorom wierszy - GRZEGO-RZOWI WALCZAKOWI i ALEKSANDRZE KACZKOWSKIEJ. Wyróżnieniami uhonorowani zostali: KAMIL BENDA (za wiersze), PAWEŁ LEK-SZYCKI (za wiersze), ELŻBIETA MOTYKA (za tryptyk liryczny) i JAROSŁAW NOWOSAD (za wiersze). Wyróżnienie w kategorii prozy otrzymał TOMASZ CICHON.

Finał XVIII Literackiego Hyde Parku odbył się 9 grudnia w Dąbrowskim Pałacu Kultury. Poziom zaprezentowanych utworów oceniono jako wysoki i wyrównany. Poza nagrodami pieniężnymi, przyznanymi zwycięzcom trzech pierwszych miejsc oraz wyróżnień, dwóch laureatów uhonorowano także dodatkowymi. Dyrekcja DPK postanowiła ufundować wydanie tomiku poetyckiego dla współlaureata pierwszej nagrody - Grzegorza Walczaka. Wiersze Aleksandry Kaczkowskiej zostaną zaś spopularyzowane na antenie Polskiego Radia w Katowicach. (n)

90 lat ZNP!

Uroczystym spotkaniem - w czwartek 14 grudnia - w sali Zespołu Szkół Elektronicznych, członkowie sosnowieckiego oddziału Związku Nauczycielstwa Polskiego uczcili 90. rocznicę powstania swej organizacji. Jubileusz zgrupował nie tylko byłych i obecnych pedagogów, ale również szereg gości reprezentujących szereg różnych organizacji z terenu i okolic miasta. Spotkanie zaszczycili swym udziałem przedstawiciele władz Sosnowca - prezydenci: Michał Czarski i Stefan Piatek oraz prezydent Rady Miejskiej. Były kwiaty, życzenia i gratulacje...

Rocznicową uroczystość otworzył prezes sosnowieckiego oddziału ZNP - Wiesław Lachóć. Następnie głos zabrał Piotr Żur - autor wydanej z okazji jubileuszu monografii, zapoznając zebranych pokrótce z dziejami związku i zagłębiowskiego oddziału oraz jego niewątpliwymi zasługami w szerzeniu oświaty na naszym terenie.

Podobnie jak 90 lat temu sosnowiecki oddział ZNP należy do jednych z prężniejszych. Liczy 80 ognisk związkowych i ponad 3 tys. członków. Aktywnie działają w nim sekcje, zwłaszcza młodych nauczycieli. (jok)

Organizowane tradycyjnie każdego roku Dni Honorowego Krwiodawstwa wypełniają nie tylko okolicznościowe spotkania, akademie i podziękowania. Niekiedy uroczystości klubowe rozpoczynają się najwykreszą akcją oddawania krwi. Tak właśnie było ostatnio w Klubie HDK przy Szpitalu Gómiczym w Sosnowcu, którego 29 członków przed towarzyskim spotkaniem ofiarowało dla chorych kolejne 13,5 litra krwi.

Wyróżnienia dla krwiodawców

Najbardziej zasłużeńi dla rozwoju honorowego krwiodawstwa w Sosnowcu zgromadzili się 8. grudnia w Teatrze Zagłębia. Oglądanie spektaklu „Pana Tadeusza” było ostatnim punktem programu milej uroczystości. Podczas akademii siedem klubów HDK wyróżniono dyplomami ZG PCK. 10 osobom wręczono honorowe odznaki PCK, a dwóm podziękowano odznaczeniami państwowymi. Srebrnym Krzyżem Zasługi uhonorowano Czesława Gałkę, a Brązowym Krzyżem Zasługi Mirona Staszewskiego. (tal)

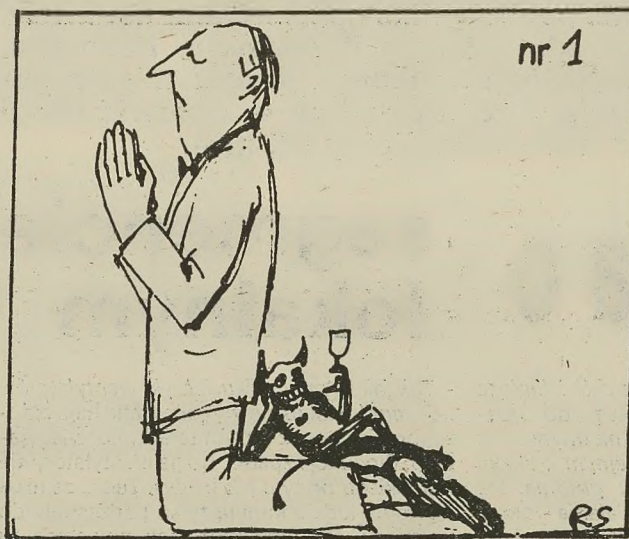
Zakaz sprzedaży petard!

Zgodnie z rozporządzeniem wojewody katowickiego, od ubiegłego piątku - 15 grudnia aż do połowy stycznia przyszłego roku, na terenie naszego województwa obowiązuje zakaz sprzedaży artykułów pirotechnicznych dzieciom i młodzieży, która nie ukończyła 18 roku życia. Każdy, kto złamie zakaz wydany przez wojewodę musi liczyć się z możliwością trafienia do kolegium d/s wykroczeń oraz wysoką grzywną, nawet do 2,5 tys. zł. Jeśli sprzedawcy udowodni się, iż sprzedał nieletniemu petardę wówczas on uiszcza karę. Jeżeli natomiast dziecko zostanie przyłapane na zabawie z materiałami pirotechnicznymi - konsekwencje ponosić będą rodzice.

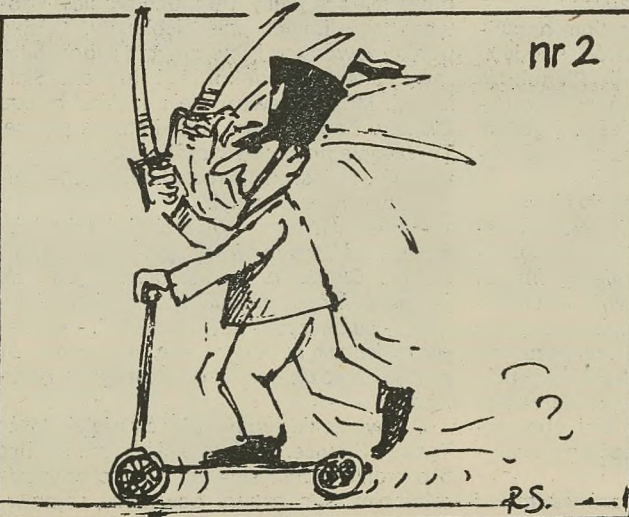
Decyzja wojewody wydaje się słuszną, zwłaszcza że ostatnio młodzi ludzie przesadzali, bawiąc się petardami. Niejednokrotnie ich konsekwencją były okaleczenia i poparzenia...

(jok)

UWAGA - KONKURS!

nr 1

nr 2

Przez trzy kolejne numery WZ publikować będziemy rysunki - humorystyczne symbole partii politycznych. Wystarczy rozszyfrować nazwy partii politycznych, kojarzących się z grafikami, nakleić na kartkę pocztową trzy kupony konkursowe, publikowane w trzech kolejnych numerach naszego czasopisma od wydania świątecznego począwszy, by wziąć udział w losowaniu atrakcyjnych nagród!

Do wygrania: sprzęt gospodarstwa domowego, narzędzia do majsterkowania i niespodzianki dla pań i panów! Kiedy znuzysz Was wszechobecna polityka - nasze nagrody pomogą Wam zająć się czymś innym! Domem, rodziną, sobą!

Zapraszamy do udziału w naszym konkursie!

KUPON
nr 1

DĄBROWA GÓRNICZA

Dąbrowa Górnicza, to miasto kojarzone przede wszystkim z hutnictwem, górnictwem i przedsiębiorstwami produkcyjnymi. Jeszcze nie tak dawno brakowało tu miejsca (nie licząc oczywiście sal konferencyjnych), w którym mogliby spokojnie spotkać się przedsiębiorcy, spokojnie porozmawiać o interesach, podpisać umowy czy przyjąć delegacje. Tę lukę stara się wypełnić klub „ZA ŻELAZNĄ BRAMĄ”.

Za Żelazną Bramą

Klub działa od października br. Usytuowany jest w centrum miasta. Otwiera swoje podwoje dla wszystkich - małych, średnich i dużych przedsiębiorców oraz osób z nimi sympatyzujących. Posiada wszystkie te cechy, które będą sprzyjały załatwianiu różnego rodzaju umów, a także miłemu spędzeniu czasu. Niewątpliwym atutem jest smaczne jedzenie, napoje i serwowane trunki. „ZA ŻELAZNĄ BRAMĄ”, to miejsce, którego dotychczas brakowało w naszym regionie. Na pewno ułatwi życie i uprzyjemni pracę zawodową wszystkim osobom skupionym wokół działalności gospodarczej.

O powstaniu klubu, działalności i planach na przyszłość rozmawiamy z kierowniczką - Ireną Dzieciatkowską.

Kiedy i skąd zrodził się pomysł otwarcia klubu?

- Po roku 1989 nastąpił dynamiczny rozwój przedsiębiorczości prywatnej. Wtedy też powstał pomysł stworzenia klubu w piwnicy naszego tj. Zarządu Cechu Rzemiosł Różnych budynku. Piwnica była bardzo zaniedbana, ale z drugiej strony doskonale nadawała się do prowadzenia tego typu działalności. Myślę, że nie pomyliliśmy się w ocenie i nasza praca została uwieńczona sukcesem.

Dla kogo klub jest przeznaczony?

- Chcemy, aby był to klub elitarny. Nie chodzi nam jednak tylko o ludzi bogatych, ale przede wszystkim o osoby prezentujące pewien sposób bycia i kultury osobistej. Klub przeznaczony jest głównie dla przedsiębiorców, którzy mogą przyprowadzać tu swoich gości oraz osoby sympatyzujące.

Jaka jest formuła klubu?

- Pomysłów było wiele. Przede wszystkim chodziło nam o to, aby klub służył przedsiębiorcom, aby mieli gdzie się spotkać, porozmawiać. Wyszliśmy z założenia, że jeśli będziemy mieć swoje (jako przedsiębiorcy, rzemieślnicy) miejsce, to każdy z nas będzie tutaj przychodził. W zasadzie, w dniu dzisiejszym klub jest ogólnodostępny. W przyszłości jednak planujemy działalność różnych sekcji (biznes woman, młodego przedsiębiorcy, Golden World Club, klubu samotnych), których spotkania będą miały charakter zamknięty. W pozostałych godzinach klub będzie udostępniony dla gości.

Kto jest głównym właścicielem i z jakich źródeł finansowana jest działalność klubu?

- Właścicielem jest Cech Rzemiosł Różnych, który go zarazem utrzymuje i wspiera finansowo. Była mowa o klubie dla samotnych. Na jakich zasadach będzie on funkcjonował? Czy będzie jakaś różnica między nim, a organizowanymi spotkaniami w innych dąbrowskich restauracjach?

- Chodzi nam bardziej o działalność humanitarną niż towarzyską. W Dąbrowie mieszka wielu emerytowanych rzemieślników, którzy są nierzadko w trudnej sytuacji finansowej. Chcemy ich wesprzeć nie tylko materialnie, ale też duchowo. W jeden dzień tygodnia będą mogli się u nas wszyscy spotkać. Planujemy też dla nich zorganizowanie uroczystej Wigilii.

Jakie są założenia i plany na przyszłość?

Jedną z koncepcji jest zorganizowanie muzycznych piątków. Chcemy także gościć u nas artystów, ludzi sukcesu. Naszym marzeniem jest, aby klub „ZA ŻELAZNĄ BRAMĄ” był jeden jedyny, niepowtarzalny.

Dziękujemy za rozmowę.

Rozmawiali:

W. Bański, D. Skrędelewski

OLKUSZ

W ramach zawartego niedawno kontraktu dla województwa katowickiego zakłada się utworzenie 7 segmentów lokalnych. Wybrańcy otrzymają przeznaczone na ten cel dotacje. Władze gminy byłego powiatu olkuskiego zgodziły się na taką współpracę. Pod koniec października opracowano list intencyjny. Podpisali go przedstawiciele Bolesławia, Bukowna, Klucza, Sławkowa, Wolbromia i Olkusza. Wybór miasta potwierdza jego lokalizacja. Leży dokładnie w połowie drogi między Katowicami, a Krakowem i przy DK nr 4.

Marzenia o segmentach lokalnym

List zawiera ogólnie nakreślone cele i funkcje porozumienia. Jest podstawą do rozpoczęcia działań, które pozwalają na utworzenie w naszym mieście segmentu. Kolejnym krokiem będzie podpisanie, na początku grudnia br., umowy obejmującej konkretne działania - mówi Andrzej Muszelski naczelnik Wydziału Rozwoju i Przekształceń UMiG w Olkuszu.

Szczególny akcent nadano kwestiom ograniczania bezrobocia, zwłaszcza wśród młodych ludzi, którzy ukończyli szkoły średnie. Planuje się promowanie prywatnych podmiotów gospodarczych, których tylko w samym mieście i gminie jest 6462 oraz przyciągnięcie kontrahentów zagranicznych.

- Nie mamy pewności co do tego, że akurat my zostaniemy wybrani. Szansę mają wyłącznie miasta, które wyjadą z konkretnymi inicjatywami - kontynuuje Muszelski. - Stąd między innymi powołanie Olkuskiej Agencji Rozwoju. Akt notarialny o jej utworzeniu podpiszemy na początku grudnia. W jej skład wejdzie 12 znaczących podmiotów gospodarczych m.in. banki i agencje krakowska i śląska. Przypuszcza się, że ułatwi ona kontakty z zagranicznymi inwestorami, chociażby dlatego, że będą mogli przekonać się o wiarygodności przyszłego partnera.

- Dzięki niej będzie można zainwestować w przedsiębiorstwa, na których zagospodarowanie gmina nie ma pieniędzy - dodaje naczelnik.

- Tak jak w przypadku fabryki wentylatorów „Owent”. Stoi tu nie wykorzystana hala o dużej powierzchni z dużym terenem przylegającym. Produkcja spadła, bo na wentylatory nie ma takiego popytu jak kiedyś. Teraz, zamiast nowego, ludzie kupują tylko podzespoły do wymiany. Po restrukturyzacji powstaną tu nowe miejsca pracy. Podobne problemy dotyczą także innych przedsiębiorstw. Kolejne punkty zawarte w liście dotyczą zagospodarowania terenów wokół Linii Hutniczo-Siarkowej, którą przewozi się z krajów byłego Związku Radzieckiego rudę i paliwa płynne. Tor biegnie przez cały kraj i kończy się w Sławkowie. Tu jest stacja rozładunkowa. W drugą stronę wraca węgiel.

- Wiele lat temu powstała już taka inicjatywa. Wykonano nawet opracowanie techniczne. Chodzi o przystosowanie LHS do przewozu innych produktów, chociażby żywności - tłumaczy Andrzej Muszelski. - Wymaga to jednak budowy ramp, rozjazdów, by pociągi zbyt długo nie oczekiwały na bocznicę.

O utworzenie segmentów starają się także Tychy i Gliwice. W Katowickim ma ich być 6 o profilu przemysłowym i 1 o charakterze rolniczym. Ten ostatni powstanie najprawdopodobniej w Żarnowcu.

(A.Z.)

BOBROWNIKI

Blżej lekarza

W lekarzach domowych służba zdrowia upatruje panaceum na jej dolegliwości. Jednak droga do tak daleko idących zmian jest dość długa. W najbliższym czasie, być może nasza zagłębiowska gmina Bobrowniki stanie się jedną z nielicznych w kraju, gdzie zacząć pracować lekarze domowi. Pięciu absolwentów Akademii Medycznej skierowano na specjalistyczne kursy. Po ich ukończeniu, co nastąpi niebawem, podejmą pracę.

W Bobrowniki, gdy mowa o służbie zdrowia, można wierzyć. Gmina, jako jedna z pierwszych w kraju, przejęła utrzymanie placówek lecznictwa. Wszystkie miejscowe ośrodki zostały wyremontowane i wyposażone w specjalistyczny sprzęt, zakupiony przez gminę z własnych pieniędzy. Teraz, gdy zaczęła pracę lekarze domowi, Bobrowniki będą wzorem dla innych.

(I.)

SIEWIERZ

Dzięki staraniom władz samorządowych zagłębiowskich miast, we współpracy ze Światowym Związkiem Żydów Zagłębia, prawie we wszystkich miejscowościach naszego regionu, gdzie przed wojną żyły i działały liczne społeczności żydowskie, upamiętniono ich dorobek i okupacyjną, męczeńską śmierć obeliskami i tablicami pamiątkowymi. Przewodniczący Światowego Związku Żydów Zagłębia - Arieł Ben-Tow, którego przodkowie wywodzą się z Siewierza, od dawna zabiega by również w tym mieście stanął stosowny monument w miejscu gdzie kiedyś znajdował się tutejszy kirkut. Dziś nie ma po nim śladu, nie zachowała się nawet jedna macewa.

Nie ma nawet śladu...

Znany siewierski historyk-amator Edward Sołtysik na łamach katowickiego dwumiesięcznika „Nasza Parafia” przedstawił historię siewierskiego cmentarza żydowskiego, przypominając jednocześnie historię osadnictwa tej społeczności w Siewierzu. Otóż Żydzi zaczęli napływać do tej miejscowości dopiero w II połowie XIX wieku, a kirkut wytyczyli w roku 1915 ówczesne niemieckie władze okupacyjne. Cmentarz ten zlokalizowano w lesie przy obecnej ulicy Warszawskiej. Był niewielki, bo też tutejsze środowisko żydowskie nie było liczne. Nie wiadomo ile było tu grobów, bo nie zachowały się żadne dokumenty żydowskie na ten temat.

W latach 50-tych - pisze E. Sołtysik - na terenach rozciągających się na zachód od trasy Katowice - Warszawa wycięto las, a później eksploatowano piasek. Przy okazji zniszczono zupełnie cmentarz żydowski. Obecnie teren ten to zarosła trawa i chwastami nieużytek. Jego właścicielem jest katowicka gmina żydowska.

- Bez jej zgody nie możemy tu nic postawić - mówi burmistrz Siewierza Janusz Majczak. - Na razie trwa wymiana pism między naszym urzędem i tą gminą. Żadnych konkretnych ustaleń w tej sprawie dotychczas nie ma. Sądę jednak, że wkrótce wspólnym wysiłkiem uczymy pamięć tutejszych Żydów i ich związek z Ziemią Siewierską.

(ziel)

SOSNOWIEC

Urokliwe, wiklinowe bożonarodzeniowe stroiki, kompozycje kwiatowe w plecionych koszach, rzeźby w glinie, zdobnie haftowane obrusy, rozmaite w kształtach deseczki kuchenne, fartuszki i rękawice dla gospodyń oraz wiele innych przydatnych w każdym domu drobiazgów, zaprezentowano w minionym tygodniu na wystawie - kiermaszu w sosnowieckim Domu Katolickim.

Niepełnosprawni artyści

Wykonały je z wielką strannością niewprawne ręce ludzi, których sprawność ruchowa jest w dużym stopniu ograniczona. W większości są absolwentami sosnowieckiej „Szkoły Życia”. Mają po dwadzieścia parę lat, niektórzy przekroczyli trzydziestkę. Od 2 lat mają możliwość uczestniczenia w terapii zajęciowej, dzięki warsztatom zorganizowanym przez Fundację im. Brata Alberta.

- W warsztatach uczestniczy obecnie 26 osób z terenu Sosnowca. Są dowożeni do ośrodka własnym autobusem Fundacji. Tu spożywają drugie śniadanie, które sami przygotowują, ale przede wszystkim uczą się pracować. Pod okiem instruktorów, zgodnie ze swoimi upodobaniami i możliwościami manualnymi wykonują rozmaite użyteczne przedmioty. Często idzie im to niewinnie. Próbuje tak długo aż wreszcie osiągną zamierzony efekt. Ot choćby ten obrus - mówi przewodniczący Zarządu Regionalnego Fundacji im. Brata Alberta w Sosnowcu Ryszard Kułagowski - jedna z uczestniczek naszych warsztatów haftowała przez pół roku. Prawda, że jest ładny? Podobny sprezentowaliśmy przed rokiem biskupowi Śmigielskiemu na gwiazdkę, w trakcie wigilijnego spotkania w naszym ośrodku.

Obecnie prowadzenie warsztatów terapii zajęciowej jest finansowane ze środków Funduszu Osób Niepełnosprawnych. Kiedy przed paroma laty powstawał ten jedyny w Zagłębiu ośrodek, duży udział w jego utrzymaniu mieli rodzice. Dziś niepełnosprawni otrzymują nawet skromne kieszonkowe do swojej dyspozycji. Dzięki wsparciu wielu ludzi dobrej woli a także zakładów i instytucji, np. kopalni „Niwka-Modrzejów”, Zakładów Dzierżawskich „Wanda”, sosnowieckiej Prokuratury Rejonowej, warsztaty otrzymują dodatkowe wsparcie finansowe lub materiałowe. Mogą dzięki temu tworzyć nowe pracownie, których już w tej chwili jest kilka. W każdej pracuje po 3-4 osoby. Wikliniarską np. prowadzi Halina Baran. Pod jej kierunkiem powstają tu prawdziwe cudowniki, które już w pierwszym dniu wystawy zostały przez zwiedzających wykupione. Warto wspomnieć też, że surowiec na nie, niepełnosprawni artyści pozyskują sami w okolicznych lasach i zagajnikach. Pracownię rzeźbiarsko-malarską prowadzi znany sosnowiecki rzeźbiarz Bolesław Massalski oraz Janina Maciejek.

- Nasz budynek na Dębowej Górze jest niewielki - informuje p. Ryszard Kułagowski. - I nie ma na razie możliwości poszerzenia ilości uczestników warsztatów. Tymczasem co roku sosnowiecką „Szkołę Życia” opuszcza kilkanaście osób, które nie powinny być zamykane, z braku możliwości, w czterech ścianach swych mieszkań, gdzie po prostu wegetują. Poprzez terapię zajęciową stwarza się im szansę rozwoju, możliwość kontaktu z ludźmi i szersze niż tylko rodzinne poznanie otoczenia.

(ziel)

BĘDZIN

Prace na drogach

Dla będzińskiego Zakładu Utrzymywania Dróg i Zieleni nie straszą już będą niskie temperatury, uniemożliwiające dotąd wykonywanie prac drogowych. Zakupione urządzenie do przeróbki starego asfaltobetonu pozwoli bezpośrednio na miejscu, tam gdzie naprawiana jest droga, uzyskiwać gorącą masę. Nie ma więc obaw, że masa zakupiona u wytwórcy, przy niższej temperaturze, stężeje zanim dowiezie się ją do miejsca naprawy. To nie jedyna zaleta. Ważne są płynące oszczędności wytwarzania. Koszt tony masy asfaltowej uzyskanej na bazie starego asfaltobetonu wynosi 20 zł, podczas gdy do tej pory - wytwórcy płacono 90 zł.

W tym roku Zakład Utrzymywania Dróg i Zieleni wykonuje już prace dodatkowe, ponad program przyjęte na początku roku. I tak po wymianie wodociągu robi się chodnik przy ul. Dąbrowskiej, remontuje nawierzchnię placu targowego w Groźcu, będzie kończony chodnik przy ul. Różyckiego, nie mówiąc o pracach zabezpieczających, a więc „lataniu” wielu dziur i przełomów.

(Ra)

Zagłębie można kochać i nienawidzić, ale Zagłębia nie da się zbyć uczuciem obojętnym.
Światły dziennikarz i poeta Konstanty Cwierek pisał:
„Bo dziw, lecz kąt ten także kochać można, miłować strasznie, na śmierć i na życie...”
Zagłębie - Sosnowiec, Będzin, Czeladź, Dąbrowa Górnicza, zagłębiowskie gminy żyją obecnie swym własnym życiem, żyją własnymi kłopotami, żyją codziennością. W tej krzątaninie mozolnej codzienności ginie nam wszystkim pamięć o tych miastach i tym regionie, tak jak ginie nam już powoli ale systematycznie z zasięgu wzroku pamięć o regionie zagłębiowskim, który dożywa swych dni ostatkiem wydobywania... O żadnej przełomowej myśli, o restrukturyzacji regionu, nic nie słysząc, o większych próbach lokowania tu kapitału - także; słysząc natomiast złowieszcze zapowiedzi o redukcjach załóg górniczych... Co pozostanie dla tych młodych? Jak starzy mają godziwie dopełnić swego kresu?

PRO MEMORIA... O PAMIĘĆ DLA ZAGŁĘBIA!

1. Działacz Działacz - Taka refleksja nasuwa się nieodwołalnie... Sosnowcowi i Zagłębiu Dąbrowskiemu należy się konstruktywna myśl o przyszłości jak i trwała refleksja o przeszłości. Krzątanina dnia powszedniego, miotaniem się politycznym, pracą tylko na dziś - nie pokrywamy społecznych oczekiwań, będziemy kolejno tracić dzień za dniem, miesiąc za miesiącem, rok za rokiem... Nie zatracamy się w podziałach, ale szukamy „nowego” włączeniu się wokół spraw, które nas mogą przybliżyć... Czekając już nie można, czekanie obezwładnia...

Czasy są trudne, ale tym bardziej realnie rzucają wyzwanie setkom wykształconych ludzi, którzy intelektualnie mogą się zaangażować w tworzenie, których obowiązkiem jest rysowanie wizji przyjaznej człowiekowi, nie zatracając się w tolerowaniu postępującej degradacji... Inteligencja zagłębiowska i jej elity, bez względu na proveniencję polityczną, będą oskarżone o grzech zaniedbania, o gnuśność społeczną, jeśli nie zaangażują się w działania na rzecz tworzenia. Trzeba bez wahań, pokonując osobiste uprzedzenia przystąpić do tworzenia organizmów, instytucji, ciał, które będą zdolne wytworzyć klimat myślenia o Zagłębiu Dąbrowskim w kategoriach potrzeb jego społeczności...

2. Zagłębie Dąbrowskie jest niecodziennym regionem; od początku swego istnienia w czasach niewoli było wielkim tygłem, w którym stapiały się najbardziej wartościowe charaktery jeżdżących tu z różnych krain polskich, tak z Kongresówki, jak i ze Śląska, i z kresów... Rozwój Zagłębia jest więc wypadkową działań tak miejscowych, starych „krzaków” jak i przelotnych „ptaków”... W tym mieszaninzie się kultur, w tym współdziałaniu - tkwiła i tkwi nadal szansa tego regionu... To jest jego bogactwo, to jest możliwość myślenia kategoriami powszechniejszymi niż ciasny regionalizm. Tu w Zagłębiu wytworzono pojęcie więzi regionalnej otwartej, nie zamykającej się przed nikim.

Tak i teraz, w obliczu samozatrącania się regionu, wierzyć można głęboko, iż wszystkie jego stany społeczne, są w stanie kontynuować te najlepsze tradycje, są w stanie podjąć misję ratowania Zagłębia przed pustką, która nadchodzi...

Nie umiemy podjąć pewnych działań, czy wręcz stroniemy od nich, gdyż popełniamy błąd zapomnienia o przyszłości... W kategoriach działań ekonomicznych, nie umiemy kontynuować wysiłków tych grup, które tworzyły z dobrym dla Zagłębia skutkiem Izbę Przemysłowo-Handlową, czyniącą z tego regionu przemysłowe centrum ówczesnego województwa kieleckiego; nie umiemy kontynuować wielkiej myśli menedżerskiej zarówno wielkiego przybysza Ludwika Mauve'go jak i rodzimego Józefa Galota; nie umiemy stoczyć porównywalnych batalii kulturalno-oświatowych jak ci, którzy we wsi Sosnowiec tworzyli teatr, jak ci, którzy działając w Polskiej Macierzy Szkolnej tworzyli tu uparcie zręby polskiego szkolnictwa i sieci bibliotek powszechnych wśród „nocy apuchtinowskiej”, czy wreszcie jak ci, którzy tworzyli integrujące ponad podziałami Towarzystwo Artystyczno-Literackie Zagłębia Dąbrowskiego; nie umiemy tworzyć „czegoś z niczego” jak ongiś stworzono, dzięki społecznikowskiej postawie zagłębiowskich lekarzy - Zagłębiowską Kasę Chorych - niepowtarzalne imperium społecznej służby zdrowia i ludzkiej pomocy; nie umiemy myśleć kategoriami ponadpolitycznymi jak w przeszłości wielcy polityczni adwersarze Aleksy Bień i Stefan Falkowski czy Artur Michael i Kazimierz Kierkowski, jak przebywający wśród nas w Zagłębiu wielcy politycy obozu niepodległościowego Stanisław Wojciechowski czy Tomasz Arciszewski; nie ma wśród nas kandydatów na „silaczki” typu Maryli Kondrackiej czy „silaczki” typu ks. Bolesława Pieńkowskiego, nie umiemy... Nie umiemy - bo nie znamy dokonań jakie były ich udziałem, nie znamy tych postaci i pozwalamy obumierać pamięci o nich... Kto z nas dziś zechce wspomnieć - kto w ogóle wie i pamięta o działalności dziesiątków lekarzy, nauczycieli, księży, wojskowych, dziennikarzy którzy chlubi się w tym „zagłębiowskim tygłku” zapisali.

3. Humanista jest! Bezradny wobec ekonomicznych i społecznych wyzwań świata; ale nie na tyle bezradny, by nie mógł budzić sumień, odwoływać się pro memoria do tych, którzy potencjalnie mogą podjąć działania, i którzy mają taki moralny obowiązek, zarówno do tych, którzy sprawują władzę jak i rząd dusz, do tych, którzy mają pieniądze, i wreszcie do tych, których olbrzymia wartość jest intelekt, wiedza i społeczne poczucie obowiązku...

Wolam o pamięć dla Zagłębia, bo na nią składa się wielka, czasem bardzo bolesna, lekcja przeszłości, która może być pomocną dla przyszłości; wolam o działanie i współdziałanie, o wzajemne tolerowanie się wobec wyzwań chwili, o porozumienie ponad podziałami.

Zbudujmy, stwórzmy Zagłębiowski Instytut Pamięci Regionalnej, fundację, w której zgromadzą się wszyscy ci co chcą i ci co mogą, która będzie sumieniem Zagłębia, będzie wnosila do jego codziennego życia myśl zapładniającą, ponadpolityczną, będzie ratowała ginącą tożsamość regionalną, będzie przypomniała o dziedzictwie i spuściznie regionu w różnych aspektach jego życia i pamięci...

4. Na przykład pamięć! W odniesieniu np. do Sosnowca - metropolii regionu - skonstatujmy tylko wyrywkowo:

● 7 lutego 1863 roku stoczono tu walną bitwę o dworzec kolejowy i zabudowania komory celnej, by otworzyć powstańczej Polsce „okno na świat”, otworzyć granicę na pomoc dla walczącej Polski... Jedną z największych, prawie strategicznych bitew powstańczych nie doczekała się dotąd upamiętnienia... Czy aż tak wiele będzie nas kosztowała jedna skromna tablica pamiątkowa umieszczona w holu dworcowym...

● W tym samym rozdziale pamięci, mieści się ekshumacja szczątków żołnierzy powstańczych z 1863 roku przy drodze z Zagórze do Porąbki, przeniesienia ich na najbliższy cmentarz i restauracja pamiątkowego krzyża... Dziś, z racji inwestycji, leżą oni niejako pod płotem jakiejś budowy... Czy jest to rzecz na którą nie możemy sobie finansowo pozwolić? To trzeba po prostu tylko chcieć kultywować narodową pamięć!

● Jest w Sosnowcu, kilka przynajmniej miejsc, które przywołują na pamięć wielki, historyczny zryw legionowy tak masowy w Zagłębiu a kładący się kamieniem węgielnym Niepodległej Ojczyzny, chociażby szkoły w Milowicach i na Wawelu, które były pierwszymi legionowymi koszarami, gdzie gen. Berbecki (dlaczego o nim zapomnieliśmy?) formował swe pierwsze legionowe kompanie. Czy nas nie stać na wmurowanie tam pamiątkowych tablic?

● Zagłębie, w tym Sosnowiec, mają swą wielką, piękną kartę w dziejach powstań śląskich; to tu zrodził się wielki Czyn-Pomocy Braciom Górnoślązkom. Jedna tablica pamiątkowa na frontonie Sądu Okręgowego, poświęcona zresztą bardzo wąskiemu fragmentowi tych dziejów, nie czyni wiosny. Tu w Sosnowcu, przebywało w czasie powstań śląskich wiele tysięcy Górnoślązaków. Kto wie, że istnieją jeszcze w Sosnowcu resztki powstańczych Koszar im. Traugutta w katastrze ulic Kiepur i Ordonówny? Nikt nie wie, bo nie zostały upamiętnione, bo zatracają się w wirze wielkich budów i kiedys rzeczywiste o nich zapomnimy. A z Koszar Traugutta ruszali do walki o Polskę nie tylko powstańcy czy ochotnicy powstańcy z Zagłębia, tu był także punkt werbunkowy „dzieci Berbeckiego”, punkt zborny ochotników wielkiego r. 1920 idących „do wielkiej potrzeby”, tu był sztab zagłębiowskiej Obrony Narodowej sposobiejszy się do wojny 1939 r. W tych kilku niepozornych domkach drżemą pokłady naszej najnowszej historii - historii Niepodległości.

● Jeszcze zawierucha wielkiej wojny światowej szalała między Brynicą a Przemszą, gdy wznoszono na cmentarzu starososnowieckim Mauzoleum Powstańcze, wokół grobu pierwszych ofiar powstania śląskiego. Potem nad mauzoleum nadbudowano kaplicę, spełniającą okresowo rolę kościoła parafialnego. Teraz - gdy parafia św. Józefa Rzemieślnika posiada już własny gmach świątyni, jest - jak sądzę - naturalną potrzebą, aby kaplicy-mauzoleum nadać jakiś szczególny charakter, bynajmniej nie ograniczający jej sakralnego charakteru. Nie sądzę, aby światłe władze kościelne, miały za złe, gdyby na ścianach tej pamiątkowej budowli, wbudować wcześniej zaprojektowany zestaw tablic pamiątkowych, przynajmniej o tych ludziach z Zagłębia lub tu działających, którzy polegali za Polskę, a nie mają własnych grobów.

Tak moglibyśmy - nie spiesząc się - krok po kroku, rok po roku - uczcić pamięć takich postaci jak np.:

◆ sosnowiczanin Kazimierz Kierkowski - „nieodkryty” do dziś Wielki Zagłębiak, legionista, peowiak, powstaniec śląski, twórca zagłębiowskiego harcerstwa (a rocznica harcerstwa w Zagłębiu właśnie mija), jeden z inicjatorów „Orla Białego” - pierwszej konspiracyjnej organizacji antyhitlerowskiej, zamordowany przez Gestapo,

◆ gen. Henryk Kowalówka - pierwszy komendant podokręgu zagłębiowskiego ZWZ, zamordowany przez okupanta,

◆ sosnowiczanin pułkownik Stanisław Lubicz-Kalabiński, jeden z pierwszych zagłębiowskich oficerów legionowych, we wrześniu 1939 dowódca 55 Dywizji Piechoty (żaden z Zagłębiaków nie dowodził jeszcze tak wielkim związkiem wojskowym) złożonej z zagłębiowskich i śląskich oddziałów Obrony Narodowej, zamordowany przez Gestapo,

◆ małżeństwo Piotra i Jadwigi Makowskich - zamordowanych w Oświęcimiu; on - który pierwszy stanął na czele „Orla Białego” w Zagłębiu, ona - pionierka tajnego nauczania w czasie okupacji;

◆ młodego poety i oficera konspiracji Armii Krajowej, sosnowiczanina Wacława Nowinę-Stacherskiego, zamordowanego w obozie, jak również zamordowanych w obozach ludzi pióra: Mariana Kantora Mirskiego i Konstantego Cwierka,

◆ całego pocztu - z imienia i nazwiska - dowódców i inspektorów sosnowieckich AK poległych w walce, od kpt. Ryszarda Margosza („Brzoza”) począwszy, poprzez Jerzego Stolarskiego („Konrada”), Romana Kałuzińskiego („Burza”) a na por. Stefanie Nowocieniu („Prawdziej”) skończywszy, z postacią tak wielką i świetlaną w czasie okupacji jaką był w Zagłębiu inż. Cezary Uthke („Tadeusz”).

Ci ludzie nie mają w ogóle grobów, ich pamięć zawarta w memorialnych tablicach na starososnowieckim cmentarzu, nosiłyby walor symbolicznych mogił. Czy można im odebrać ten przywilej wiecznej o nich pamięci?

Przykład może tu dać środowisko zagłębiowskiej palestry, które zabiega o wmurowanie w holu gmachu sądu sosnowieckiego tablicy upamiętniającej jedną z niezwykłych umysłowości, człowieka wielkiego autorytetu moralnego i niezłomnego charakteru sędziego Jerzego Kowalskiego, który w czasie okupacji pod pseudonimem „Nurt” działał jako przewodniczący Wojskowego Sądu Specjalnego Okręgu Śląskiego Armii Krajowej, w istocie przecież sądu Polski Podziemnej.

5. Idąc tą drogą winniśmy zastanowić się wspólnie jak... nie zapomnieć. Postaci i dokonania, a także miejsca, które tylko wyrywkowo omówiłem, nie są jak dotąd upamiętnione. Dotyczą zresztą tylko Sosnowca, ale również piękne sylwetki muszą wywołać z zapomnienia także mieszkańcy Będzina, Czeladzi, Dąbrowy Górniczej... Ta rola spadłaby na barki lokalnej sekcji Instytutu; właśnie czeladzkiej, będzińskiej, dąbrowskiej i sosnowieckiej. Niechby każda społeczność, właśnie instytucjonalnie, ale w pełni społecznie, miała obowiązek pieczy nad pamięcią, nad spuścizną, nad dorobkiem swoich pokoleń...

6. Prócz spraw, które - przy pewnym społecznym wysiłku organizatorskim, można rozwiązać względnie łatwo, są sprawy długofalowe... Jedną z nich dotyczy pamięci wielkiego sosnowiczanina, popularnego przecież na całym świecie „Chłopaka z Sosnowca” - Jana Kiepur. Akurat - wreszcie! - po latach starań - jego imię otrzymuje na swe 50-lecie sosnowiecka Szkoła Muzyczna. Jest też już w fazie pokonkursowej projekt budowy pomnika Jana Kiepur w Sosnowcu...

Nikogo nie ograniczając w projektach upamiętnienia tej wielkiej postaci, i nie odrzucając a priori żadnych w tej mierze propozycji, wysunąlbym tezę, iż nie stać nas w tej chwili na budowę Jego pomnika, że należałoby połączyć tę ideę z ideą życia artysty, który był człowiekiem czynu. Myślę głośno - a wiem, że nie jestem odosobniony w tej propozycji wysuniętej przed trzema laty - iż największym pomnikiem tego artysty byłoby wzniesienie Sali Koncertowej Jego Imienia, właśnie przy nowej, rozbudowującej się Szkole Muzycznej... Mogłoby to być coś więcej niż pomnik, mogłoby by to być niemałym fragmentem promocji miasta - rodzinnego miasta Jana Kiepur... W zamierzeniach długofalowych z sali koncertowej swego imienia mistrz Jan zapraszałby i przyzywałby do swego rodzinnego miasta wybitnych, światowej sławy artystów, mógłby patronować Wielkiemu Świętu Pieśni, której Sosnowiec byłby miejscem. Taki pomnik byłby pomnikiem żywym, kontynuującym niejako artystyczną karierę „Chłopaka z Sosnowca”; możnaby zgromadzić pamiątki po Kiepurach (są takie) jako początek Sali Pamięci. Warto w każdym razie nad promocją miasta - jako miasta rodzinnego Jana Kiepur - dyskutować...

7. W chwili obecnej Sosnowiec ma wielki obowiązek dołożenia starań o godne uczczenie jubileuszu 100-lecia Teatru. Rzecz jest w toku, wielce zaawansowana, więc nie wtykam tu swych „trzech groszy” pozostawiając inicjatywę środowisku teatralnemu i wokół niego się gromadzącemu, ale punktu specjalnie ten problem, by nie zszedł on z horyzontu myśli najważniejszych o Sosnowcu i w ogóle o Zagłębiu, które - przecież w sposób niespotykany gdzie indziej a wręcz bezprecedensowo, będąc zespołem wsi i osad, bez praw miejskich zdobyło się na teatr. Byłoby też wielkim niewybaczalnym błędem, jubileusz sosnowieckiego teatru zamykać w kręgu sosnowieckim; toż to wielkie ogólnozagłębiowskie święto ludzi sztuki i miłośników sztuki.

8. Są i inne powinności... Od kilku już lat ongiś sosnowieckie środowisko uniwersyteckie wydaje pod redakcją Adama Jaroza „Materiały do Księgi Życiorysów Ludzi Kultury Literackiej Zagłębia Dąbrowskiego”. To twórcza i pionierska praca, tak jak i „zagłębiowski Korbut” - „Bibliografia podmiotowa druków zagłębiowskich do 1939 roku” p. Heleny Łukas, o którym w ogóle mało kto wie. Środowisko humanistyczne UŚI. (pospołu profesura i studenci) kończy swą pracę nad „Materiałami”. Czas teraz na nasz „ruch”, to znaczy na powołanie Społecznego Komitetu Wydania obu tych dzieł, na zebranie odpowiedniej kwoty gwarantującej zarówno więcej niż poprawną szatę edycyjną, jak i honoraria autorów, redaktorów i wydawców.

Rzecz w tym, kto ma taki Komitet powołać? Spory kompetencyjne na ten temat mogą po prostu przeciągać się i storpedować inicjatywę. Aby nadać temu działaniu świadomą rangę wspólnego działania i nie pozostawić tej kwestii bez propozycji rozwiązania, proponuję aby powołać Komitet w składzie resortowych wiceprezydentów czterech miast (Sosnowca, Będzina, Czeladzi i Dąbrowy Górniczej), przy czym procentowy udział tych miast w zbieraniu sum potrzebnych na pokrycie edycji byłby wg procentowego udziału mieszkańców (Sosnowiec - 50%, Dąbrowa Górnicza - 27%, Będzin - 15% i Czeladź - 8%). Z takiego wyliczenia wynikałoby, iż na czele Komitetu Wydawniczego winien stanąć resortowy wiceprezydent Sosnowca i do niego należałaby inicjatywa zwołania zebrania Komitetu.

Jest to oczywiście tylko propozycja, która ma na celu uniknięcie „pata” kompetencyjnego, ze złym skutkiem dla sprawy. Musiałaby ona - jak sądzę - zyskać najpierw akces poszczególnych Zarządów Miejskich. Nie musi to też oznaczać, iż przypadająca na miasto suma pieniędzy pochodziłaby z kas miejskich. Taką sumę winien zebrać Komitet w swoim zakresie od różnych sponsorów lub z rozsprzedaży cegiełek wydawniczych.

Komitet mógłby być również na przyszłość platformą porozumiewawczą wszystkich czterech miast (jako Komitet Inauguracyjny), przy czym przewodnictwo Komitetu mogłoby kolejno przechodzić na każdego z wiceprezydentów, ale mogłoby też oni wybrać wspólnego kompetentnego przewodniczącego spoza swojego grona, który zachowywałby neutralność wobec potrzeb poszczególnych miast.

Komitet mógłby w takiej samej proporcji (jak zaplanowano) i na tych samych zasadach, uczestniczyć w finansowaniu Zagłębiowskiego Instytutu Pamięci Regionalnej.

9. Przedstawione propozycje nie pretendują do wyczerpania tematu wspólnych działań i przedsięwzięć; opracowanie niniejsze nie miało takiego zamiaru. Jest ono tylko głosem początkującym dyskusję nad potrzebą wypracowania działań integracyjnych, bez naruszania samodzielności władz samorządowych.

Mijający rok przyniósł naszym działaniom integracyjnym poważną porażkę. Samorządy zagłębiowskich miast, mimo skwapliwego przytaknięcia i poparcia dla mej propozycji nie dopuszczenia do likwidacji b. Archiwum Powiatowego i wywiezienia akt poza granice regionu - nie umiały się w tej sprawie porozumieć, i w efekcie archiwum zlikwidowano. Jest to groźne memento dla naszej wspólnej sprawy... Ta porażka winna uświadomić nam wszystkim groźbę bezwładu i bezradności reprezentujących społeczność zagłębiowską Rad Miejskich istniejących przecież z demokratycznego mandatu wyborczego.

Z tą myślą, niejako z nowoczesnym przesłaniem do Przewodniczących Rad Miejskich i Prezydentów Miast, do posłów i radnych zagłębiowskich, do wszystkich Tych, którzy chcą działać, a nie utonąć w beznadziei - napisałem te słowa.

Dr Jan Przemsza-Zieliński
 (z Zachęty Związku Zagłębiowskiego)

Sosnowiec, w grudniu 1995 roku

76/BO/V/95

Chodzę oto ze swoją suką po przedwcześnie zimowych ulicach i rozmawiamy sobie (z suką oczywiście) o licznych jej po-bratymcach, a także i ko-tach bezpieńsko walęsają-cych się po mieście.

Dwie strony psa

„Patrz - powiada pies - taki mróz, a tu tyle ogonów nie ma co z sobą zrobić. Kot znajdzie jeszcze jakieś nie-domknięte okno w piwnicy, albo komórkę i prześpi w cieple. Ale bezdomny pies? Najpierw wyrzucą z domu, a potem w zimie gonią, nawet z korytarza. Bydlaki!”

„Kto - bydlaki?” - zapyta-tem ostro.

„Ty już tam wiesz. Nie czuj się dotknięty. Ty taki nie jesteś. Zmieńmy temat.”

Zmieniliśmy. Temat jednak pozostaje: jak to się dzieje, że w europejskim w końcu kraju, u progu XXI wieku ludzie uważający się za cywilizowanych, tak nie-ludsko i nie po chrześcijańsku traktują zwierzęta? Jak to się dzieje, że w okolicach wszystkich zagłębiowskich łasków znaleźć można prawie zawsze padlinę lub już zdychające kocięta, wywiezione tu przez ludzi. Ludzi? W tych samych miejscach, przed sezonem urlopowym, nagminnie wyrzuca się z samochodów duże i mniejsze psy. Najpierw próbują gonić i przypomnieć o sobie szczeniakiem: nie wierzą, że to naumyślnie. Potem zostają. Na przepadle. Rzadko ktoś przegarnie. Najczęściej zdychają z głodu i stresu. W po-danych wypadkach ktoś odstawi do schroniska w Miłowicach. Jest jedyne w Zagłębiu, przepełnione i stale bez pieniędzy. Jak to się dzieje, że w centrach miast włóczy się tyle psów, często mających domy, ale wyganianych na dzień?

I to jest jedna strona psa (i kota): żal i wstyd. Druga - to niebezpieczeństwa. Już nie dla zwierząt. Dla nas. Mówi mi zaprzyjaźniony wetery-narz z będzińskiej lecznicy, że tylko u nich, tylko w tym roku zgłoszono już 210 po-gryzień, głównie dzieci. Najczęstsze okoliczności to próba głaskania bezpień-skiego psa (rzadziej też - na smyczy), próby pomocy zwierzętom potrąconym przez samochody. Są i inne niebezpieczeństwa: choro-by, także wścieklizna.

Instytucja rakarzy kojarzy się źle. Katowicki oddział Towarzystwa Opieki nad Zwierzętami utrzymuje jednak specjalny samochód i człowieka, który wypłuje bezpieńskie zwierzęta i od-stawia do schroniska. Rzadko, tylko w uzasadnionych przypadkach chorobowych, kończy się to uspieniem. W Zagłębiu nie mamy nawet tego. A możeby wspólnym wysiłkiem miast?

W przedświątecznym okresie dobroci proszę Czy-telników: jeśli rodzą Wam się psiaki lub kocięta - uspij-cie je. Jeśli macie kotkę lub suczkę - wyjałowcie ją. To nie kosztuje drogo.

Róbmy jednak wszystko, aby zwierzęta w noc wigilij-ną nie powiedziały o nas tak, jak mój nadzwyczajny pies, który mówi przez cały rok.

Roman Szenk

ŚLADAMI PLOTKI

W ustnych przekazach i opowieściach o wzajemnych stosunkach braci Kiepurów, bardzo często powtarza się opinia, że Jan był zawistny o talent swego brata, który również posiadał pięknie brzmiący głos tenorowy. Ponoć Jan zrobił wszystko, aby uniemożliwić karierę swemu bratu, odwieść go od śpiewu i tym samym pozbyć się Władysława jako rywala.

Ostatnio TVP wyświetliła, po raz drugi już zresztą, program o braciach - Janie i Władysławie Kiepurach, osnuty wokół plotki, iż Jan „przeplącał” Władysława, aby ten nie zagrażał jego śpiewaczej karierze. Plotkę tę zdementował w programie sam Bogusław Kaczyński, sugerując z kolei, iż autorem plotki był sam.. Jan Kiepura. Trudno o większą bzdurę.

Jan i Władysław Kiepurowie

Bogusław Kaczyński de-mentował jednak plotkę sam „od siebie”. Pozwólcie więc Czytelnicy, że tym razem zdokumentujemy cały prob-lem, korzystając z licznej ko-respondencji między braćmi jaka ocalała i znajduje się w moim posiadaniu.

Cechą tych plotkarskich osądów jest z jednej strony ich kategoryczność, a z dru-giej - brak rzeczowych argu-mentów. Oczywiście, gdyby poddać analizie niektóre tylko wyrwane z kontekstu frag-menty listów Jana do Włady-sława, można by nawet uwie-rzyć, że owe opinie nie są pozbawione podstaw. Jan miał charakter niełatwy; do-prowadzony do pasji nie prze-bierał w słowach. Oto frag-ment z listu z dnia 25 grud-nia 1925 roku:

„Bałwanie, podobno nic się nie uczysz. Pewnie parobkiem zosta-niesz. Nie masz wło-

rzyj jej w oczy, bo może być więcej niż źle...”

Gdyby brać pod uwagę wyłącznie ten list, można by ewentualnie sądzić, że Jan Władysława nie lubił. Ale mo-żna też wyciągnąć całkiem odmienne wnioski, że Janowi bardzo zależało na tym, by Władysław „wyszedł na lu-dzi”. Wystarczy zacytować tu list z lutego 1924 roku:

„Żebyś Władek tu był i tak codziennie z bliska za kulisami widział ten świat śpiewaczy, tych „wielkich” Gruszczyń-skich i Dygasów (...) to byś dopiero należycie oceniał sam Twój głos i widziałbyś jak na dło-ni, jakie on miejsce mo-że zająć wśród śpiewa-ków - rzeczywiście wielkich...”

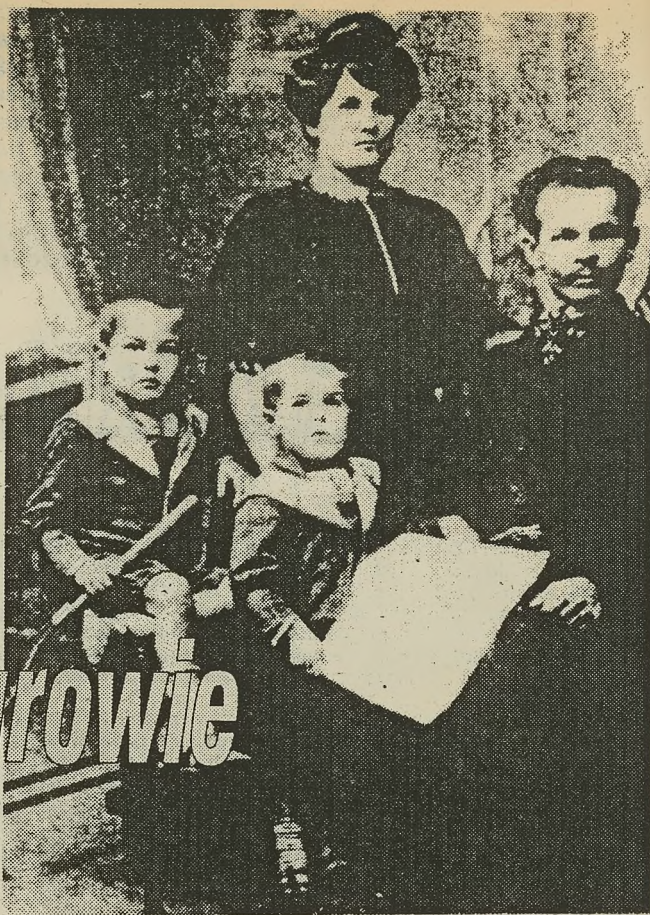
A oto fragment listu z Wiednia z października 1926 roku:

„Kochany Władysław... Ucz się języków łobuzie, a najpierw niemieckiego i włoskiego. Będziesz miał dodatek na swoje potrzeby. Ja nie tylko nie potrzebuję od Ciebie pieniędzy, ale i Tobie chcę wy-słać...”

List z Berlina z listopada 1926 roku:

„Kochany Władysław... ucz się śpiewu i ję-zyków, gimnastykuj się i graj na fortepianie... Ja myślę o Twojej ka-rierze. Bądź spokojny, tylko pracuj. Przy nie-niejszym przesyłam Ci, kochany Władysław sumkę 500 (pięćset), to jest co najmniej 1070 złotych...”

List z Londynu z marca 1927 roku:

Jan i Władysław z rodzicami

I tym razem ton wypowie-dzi Jana nie jest wytwornym, ale najwidoczniej bracia tak właśnie rozmawiali między sobą. Zachowała się także część listu Kiepury do rodzi-ców (dokładna data niezna-na), pisanego z Budapesztu na papierze listowym Grand Hotel Royal Nagyszalloda. Nawiązując do niesnasek między rodzicami Jan pisze:

„Jak tam mój kocha-ny, bardzo kochany mały Władysław? Te-go kocham, temu prag-nę szczęścia, temu ży-czę większej kariery niż moja i temu do te-go dopomogę. On jest całą moją rodziną, bo wyście ją zdepta-li i porwali. Zostawcie mi tylko niego, ko-chanego Wła-dysława. Przy-krzy mi się bez niego, ale po świętach za-biorę go do Mediolanu. Po-słałem mu przeszło 1000 zł z Berlina, nie dawajcie mu już nic, bo on musi wszystko ode mnie do-stać, ja mu wszystko dam, ja go wykształ-cę, ja dam mu karierę z go-towymi setka-mi dolarów do ręki...”

Na kartce pocztowej do Władysława, pisanej z miejs-cowości Stubenring, we wrześniu 1927 roku, znów udziela bratu wskazówek:

„Władek, masz za-prowadzić kurację włosów, zębów (plom-bować wcześniej) itd., regularnie na próbę przez dwa miesiące. Na to dostaniesz specjalny dodatek 200 złotych miesięcznie... masz mi pokazać recepty i do-wody, że się kurujesz.

Trzeba byś te włosy za-chował, a to jest łatwo zrobić...”

Czyż cytowane fragmenty listów zostawiają bodaj cień wątpliwości w sprawie uczuć łączących braci Kiepurów? Czy tak zachowuje się starszy brat usiłujący nie dopuścić do rozwoju artystycznego młod-szego brata? Chyba nie! Zresz-tą fakty świadczyły same za siebie. Jan oczywiście ściągnął Władysława do Włoch, płacił za jego naukę, promo-wał go wszędzie gdzie mógł... Władysław przecież wystąpił również na deskach La Scali. Jednego nie mógł dać Jan Władysławowi - owej „iskry”, która przeświadcza o tym, iż ktoś jest istotnie wielki. Dlate-go kariera Władysława nie roz-winięła się tak błyskotliwie, jak kariera Jana, który jednak zro-bił wszystko aby „Władysław” został wielkim śpiewakiem.

Natomiast... o czym raczej cicho w biografii Jana Kie-pury, nie znośił on swojej ku-zynki - znanej u nas Janiny Kiepury-Osieckiej i nawet twierdził, że nadużywa ona nazwiska Kiepurów, choć w rzeczywistości miała do te-go wszelkie prawo, bo uro-dziła się przecież jako Kiepura (była córką brata ojca Jana Kiepury).

Ciekawe, iż ja poznałem Jana Kiepurę w roku 1958, właśnie w domu Janiny Kie-pury-Osieckiej, i wówczas, w trakcie trzygodzinnej kola-cji w jej mieszkaniu przy Al. Zwycięstwa 4 w Sosnowcu, nie zauważyłem wcale tej ani-mozji, którą „odkryłem” do-piero później, po latach, gdy wszedłem w posiadanie lis-tów Jana Kiepury. Przypadnie dziś, iż w swych felietonach „Chłopak z Sosnowca” i wy-danej później książce „Chło-pak z Sosnowca - szkic do portretu”, nie ujawniłem tego faktu. Pani Janina dożywała wówczas kresu swych dni... Odchodziła od nas ciesząc się wielką sympatią i uznaniem jako wychowawczyni wielu adeptyw śpiewu w sosno-wieckiej Szkole Muzycznej, której była współzałożyciel-ką... Po cóż więc było spra-wiać jej przykrość?

JAN PRZEMSA-ZIELIŃSKI

Smarkaty Władku!
Głazego szlachetny tenorze nie daj się w złapać
co zdołate i jakie są decyze co do tenorów
W każdym razie ja na wieść przyjadę
względem twoich koncertów. Radzę ci do Elitki, do-
wiedzieć się, jak dźwignąć do Tadeusza skocz. na kursy
handlowe jakiegokolwiek Grochowier także wiesz. Jowide
Tadeusza skoczniemu że ja mam sprawy dwie ledę
dalej zaturat i onie wie on nie do mnie nie
ping, i ja nie wiem czy wogóle on jeszcze chce to
zaturat. Czekam jego listu. Słuchaj byty zedaj
wase terminy telefonij przed 12 w popołudnie lub
kto 12 w nocy, ale nie przed 11.30 bo może mnie
nie być. Pisz mi listy. Go 11.30 popołudniu potem tyłko w straty czwartki
zobacz i między 11.30 a 12.00 dzwoni o tej porze telefonami wójchego u
Włochki. Głaz komierze musi grać solo i etererowo akompaniować na
koncertach. Coby wystąpić pieniądze. Pisz okazywać i telefonuj. Jas-

sów, ani postawy, ale
za to masz siły. Bę-
dziesz dobrze nosił wo-
dę i rąbał drzewo, bo
uczyć się nie chcesz.
Brawo! Będziesz paro-
bkiem, bo nim już jes-
teś, tylko tego nie wi-
dzisz. Za to widzą to
Starzy, którzy do mnie
piszą rozpaczliwe listy,
o tym, że serce im mó-
wi, że będziesz paro-
bkiem, albo i innym pa-
tałachem. Chłopaku,
pomyśl o sobie i zobacz
swoją przyszłość, spoj-

„Zrób paszport kra-
jowy, pomału, bo ma-
my czas. Wyjedziesz
dopiero wstyczni, lu-
tym, jak ja będę już
w Mediolanie. Ucz się
włoskiego i niemiec-
kiego. Pieniądzy nie
żałuj na leczenie wło-
sów i naukę języ-
ków. Lecz również
gardło...”

A więc Kiepura chce ścią-
gnąć Władysława do Włoch,
by umożliwić mu naukę śpie-
wu. Pisz raz jeszcze w paź-
dzierniku 1926 roku:

„Władku... Oddaj to
coś winien ludzkości,
co Ci Bóg dał, a miano-
wicie wielki talent. Tak
cholero, wierz mi. Tyś
urodzony na wielkiego
światowego artystę
i nim będziesz, wszy-
tko jedno czy śpiewa-
kiem, czy filmowcem...
Ucz się języków, łobu-
zie, graj hyciu, ćwicz
się bałwanie, rób ma-
saż głowy, chodź do
opery, a będą z ciebie
ludzie...”

Choroba z oka wypatrzona

Ważne lusterko i dokładnie przyjrzyj się własnemu tęczówkom, by ustalić na co właściwie chorujesz. Takie sugestie z książkowych lub gazetowych pseudoporadników możesz czerpać dowolnie. No i czyż można się dziwić, gdy ciemnooka, nałogowa palaczka od dziesięcioleci, biegnie do lekarza z pytaniem - ile mi jeszcze miesięcy życia zostało doktorze?

- Mam przecież raka macicy - stwierdza przerażona.

- Skąd pani wie, skoro jeszcze nie było badania, wycinków itd. - docieka doktor.

- Z oka. Widzi pan ten czarny punkt na tęczówce? To właśnie rak macicy - wskazuje kobieta.

- Jest pani irydologiem - dziwi się lekarz.

- Nie. Ale zrobiłam tak, jak pisali w...

Istotnie z tęczówki oka sporo można się dowiedzieć o niedomaganiach ludzkiego organizmu. Doświadczony irydolog może wypatrzeć, który organ szwankuje nawet na kilka lat przed wystąpieniem ostrych stanów chorobowych, sygnalizowanych np. bólem. Stwierdzając zmiany wątrobowe nie powie jednak, czy to marskość, czy rak, czy niewydolność komórek, czy może genetyczna skłonność i podatność na niektóre schorzenia. Gdyby to uczynił, byłby szarlatanem. Jego zadaniem jest uchronienie pacjenta przed zbędnymi badaniami i przyspieszenie diagnozowania poprzez ukierunkowanie dalszych poszukiwań przyczyny niedomagań zdrowotnych.

Polscy irydolodzy, lekarze szkoleni na specjalistycznych, podyplomowych kursach przejawnie w Poznaniu, wyposażeni są w lupę i dobre oświetlenie oka pacjenta. Ich koleś po fachu w bogatych klinikach i gabinetach zachodniej Europy „czytają” nie bezpośrednio z tęczówki, lecz z jej fotograficznych slajdów, do których przykładają się pomocniczą siatkę. Aparat z odpowiednią soczewką to wydatek kilku tysięcy dolarów. Nikt w Polsce nie za-

inwestuje takich pieniędzy w pomoce diagnostyczne, które wszak nie zastąpią właściwego, specjalistycznego badania pacjenta.

Dr **Stefan Banek** - irydolog i homeopata - podczas październikowych, katowickich II Targów „Blżej zdrowia, blżej natury”, przestrzegał słuchaczy swego wykładu przed pokusą samodiagnozowania. Hipochondria - przypisywanie sobie nie istniejących schorzeń - dobru samopoczuciu wszak nie sprzyja. A każdy błędny wniosek, to zbędne zmartwienie. Irydolodzy kontrolują trafność ustaleń zaobserwowanych w tęczówce z diagnozowaniem z małżowiny ucha.

Na małżowinie usznej każdy ma ok. 90 punktów (niektórzy twierdzą, iż jest ich trochę więcej) odwzorowujących stan naszego wnętrza, każdy krąg kręgosłupa itd. Z tych punktów nie da się „czytać”, jak z tęczówki, ale można je usłyszeć za pomocą specjalnego urządzenia tzw. brzęczka. Im głośniejszy sygnał dźwiękowy, tym większy powód do zainteresowania organem „wskazywanym” przez ucho.

Gdyby wspomniana kobieta, zamartwiająca się rakiem macicy sygnalizowanym rzekomo przez ciemną plamę na tęczówce, posłuchała „brzęczka”... Opowiedziałaby o nieszczeniści jej płuc i oskrzeli. Usłyszałaby swój notoryczny, nikotynizm sygnalizowany plamą toksyny w oku. Nie raka bowiem zobaczyła, lecz trucizny gromadzące się w organizmie.

Niejednolita, poszarpana, o nierównych i chaotycznych okręgach tęczówka wskazuje przeważnie dużą podatność na choroby. Mnogość ciemnych, rozległych plam przysporzy doświadczonemu diagnoście wiedzy o stoksykowaniu organizmu pacjenta. Na co dzień lepiej poszukiwać we własnym oku przychylności dla siebie i innych ludzi, pozytywnej energii życia, a nie chorób. Wyzwalając w sobie siłę, a nie słabość i bezwolność, można ujarzmić los i genetyczne dziedzictwo. (tal.)

Pan X pośliznął się na skrytym pod śniegiem lodzie, stracił równowagę i przewrócił się. Widział to pan Y i po przyjsciu do domu oznajmił żonie, że X tak się upił, że aż się przewracał. Ta opowiedziała o tym sąsiadkom. Skoro zaś X pije, to ma kłopoty w pracy, musi je „odreagować” - więc bije żonę i dzieci. I tak X w opinii tzw. ogółu został alkoholikiem i sadystą. W rzeczywistości pan X jest abstynentem...

Mówią, że...

Tak plotka zrodziła się z czyjejś bezinteresownej głupoty, pochopnego wyciągnięcia wniosków z powierzchownych obserwacji. Nikomu i niczemu nie miała służyć, choć na pewno zaszkodziła jej bohaterowi.

Kiedy w życiu politycznym sięga się po nie sprawdzone informacje, opinie i relacje z trzeciej i czwartej ręki, dokumenty znane tylko w połowie (lub bez załączników), słowem - nie po fakty, tylko po quasi-fakty, wtedy uruchamia się mechanizm plotki. Różnica jest taka, że w przeciwieństwie do plotki towarzyskiej, plotka polityczna ma cel bardzo wyraźnie określony. Jest nią chęć zdyskredytowania politycznego przeciwnika.

Politycy (na różnych zresztą poziomach gry idei i interesów) są tylko ludźmi i jak wszyscy ludzie ulegają pokusie bezinteresownego generowania plotek. Małe to, śmieszne, bywa obrzydliwe, lecz jest po prostu ludzkie. Wybaczać się tego nie powinno - zrozumieć jednak można.

Pokusy wynikają wszakże z ułomności ludzkiej natury, natomiast polityczna plotka najczęściej ma swą genezę nie w głupocie i braku wyobraźni, tylko w inteligencji i przebiegłości, w przemyślanej strategii działania, do realizacji której angażuje się często całe sztaby (także wyborcze!) ludzi, nie będących przy tym w pełni świadomymi, że są zwykłymi statystami w spektaklu plotki.

Od polityków wymagamy uczciwości stawiając ją wyżej kompetencji. Polityk zatem nie powinien mieć kochanek, nie powinien być człowiekiem, który „dorobił się”, najlepiej by się niczym nie wyróżniał i był szary i bezbarwny jak szara i bezbarwna jest większość z nas. Polityk traci punkty, gdy opozycja wytknie mu jakiś romans, samochód za miliard, hobby niedostępne dla pracujących mas

miast i wsi. Jak mu udowodnić, że zawsze był wierny? Że nie jeździ mercedesem ze złotymi klamkami? Że woli grać „w klipę” niż w golfa? Jeśli zacznie się tłumaczyć - a nasi politycy lubią to czynić pasjami - to tylko się pograża. „Nie ma czystego sumienia” - szemrają ludzie, którzy powszechnie nie wierzą w czyste sumienie polityków.

Starożytni powiadali: „kto się tłumaczy, ten się oskarża”. Wtedy jednak nie było „czarnych tęczek”, Anastazji P., afery Art-B, „pomrocności jasnej”, „Polisy”, handlu bronią, Programu Powszechnej Prywatyzacji, problemu aborcji, kredytów bankowych, spółek nomenklaturowych, przetargów, i tak dalej, i - jak rzekłby Wiech - „temuż podobnie”.

Trudno wszakże, by vox populi, czyli elektorat, sam potrafił odróżnić fakty od quasi-faktów. To wzmacnia siłę plotki i czyni bezkarnymi tych, którzy w życiu politycznym - czasem z braku innych argumentów, czasem z chęci osiągnięcia za wszelką cenę upragnionego celu, często z cynizmem i wyrachowaniem - sięgają po nią. Plotka - każda plotka - jest czymś, co w pewnym momencie zaczyna żyć własnym życiem, staje się rodzajem „poematu rozkwitającego” (niech mi wybaczysz Tadeusz Peiper), usamodzielnia się od swego ojca chrzestnego. Plotka to tylko słowa. Słów nie można pozwać do sądu. Wobec plotki i zwykli ludzie i politycy są bezbronni.

A tak á propos... Mówi się, że - wiecie kto - dogadali się i Zagłębie ma być oddane w agencję temu, wiecie komu, no temu, o którym mówiono, że... Nie wiecie? No to w Wigilię, kiedy zwierzęta przemawiają ludzkim głosem, posłuchajcie, co na ten temat ma do powiedzenia świnią... (j)

Rys.: R. Serwicki

Żyje póki wzbudza emocje. Choć nieprawdopodobna do granic logiki i zdrowego rozsądku powtarzana jest z ust do ust. Pasjonuje, czasem przeraża. Stara jak świat, nie jest obca nikomu z nas. Plotka.

Duchy, narkomania i jadowite pająki

W Sosnowcu mieszkał człowiek chory psychicznie. Zwariował, kiedy dowiedział się, że jest nosicielem wirusa HIV. Zaraziła go nastoletnia narkomanka. Postanowił więc zemścić się na innych. Jeździł tramwajem z pełną krwi strzykawką i wbijał ją młodym dziewczynom, aby także zachorowały. Trwało to kilka miesięcy. Podobno zaraził ich kilkadziesiąt. Rodzice przestrzegali swoje córki. Bali się je wypuścić na ulicę.

Powyzsze zdarzenie jest jedną z plotek zanotowanych przez dr **Dionizjusza Czubałę** - folklorystę z Uniwersytetu Śląskiego.

- Są to fikcyjne opowieści, które opowiadają zawsze traktują jako prawdziwe. Podchodzą do nich spontanicznie - tłumaczy D. Czubała. - Plotka wzbudza w nich emocje. Dopiero po pewnym czasie ludzie przestają w nią wierzyć i zaczynają traktować z dystansem.

W większości plotki opierają się na wydarzeniach, które nigdy nie miały miejsca. W latach 80-tych mówiło się np. księdzu i zakonnicy podróżujących czarną wołgą. Mieli oni porywać

mioty. Na podłogę wypadała zawartość pólek. Kolejni właściciele nieruchomości pozbywali się jej: W końcu willa opustoszała. Była bardzo atrakcyjna i niedroga, ale nikt jej nie chciał.

- Odnotowaliśmy wiele wariantów tej historii - wspomina dr Czubała. - W końcu jedna ze studentek, która zbierała materiał na ten temat postanowiła odszukać prawdziwych właścicieli. Zapytała ich co o tym sądzą. Ku jej zdziwieniu oświadczyli, że w ogóle o tym nie wiedzą. Podobny budynek stał pod Olkuszem.

Makabryczne historie opowiada się na temat zwierząt. W Sosnowcu do wózełka z małym dzieckiem wskoczył szczur. Nim matka zdążyła zareagować, zagryzł je i wyjadł mu brzuszek. W doniczkach tropikalnych roślin można znaleźć skorpiony lub jadowite pająki. Pani Maria z Dąbrowy Górniczej twierdzi, że jej sąsiadka kupiła palmę Yuke.

- Kwiatek był w doniczce z ziemią z Ameryki Północnej - dodaje staruszka. - W środku były jajeczka tarantuli. W mieszkaniu było ciepło

Foto: S. Skalmierski

i mordować małe dzieci. Historia była bardzo popularna w Zagłębiu Dąbrowskim. Podobnego wypadku w ogóle nie było wtedy w kraju.

- Pamiętam, że kiedy byłam małą, rodzice przestrzegali mnie kiedy wychodziłam na dwór. Gdyby ktoś obcy pytał mnie o drogę i proponował podwiezienie miałam natychmiast uciekać, żeby mnie nie porwano - zwierza się Katarzyna z Siewierza, studentka UŚ.

WITAMY W KLUBIE AIDS

Wiele opowieści dotyczy tej choroby. Mimo rozpowszechniania się fachowej wiedzy medycznej na ten temat sensacje są nadal żywe.

- Ich popularność bierze się stąd, że gwałtownie wzrasta liczba zakażonych i zakażających - mówi D. Czubała. - Jest coraz więcej miejsc i sytuacji gdzie może to nastąpić. Ludzie obawiają się wizyty u dentysty, fryzjera, także pobytu w szpitalu.

Wśród studentów w Sosnowcu miała grasować przybyła z Warszawy śliczna narkomanka. Chłopcy spotykali się z nią chętnie ponieważ miała oddawać się za darmo. Na odchodne informowała każdego z partnerów, że należą do klubu AIDS.

- Wiem, że mamy do czynienia z plotką, a nie prawdziwą historią, ponieważ podobne opowieści słyszałem w innych miastach Polski. Popularne są także w Stanach Zjednoczonych - dodaje D. Czubała. - Zawsze taką historię przedstawia się jako prawda i osadza w lokalnych realiach.

Coraz mniej osób chodzi do fryzjera aby się golić. W sosnowieckim „Nowotelu” jeden z fryzjerów splajtował, ponieważ mówiono, że jest zarażony. Dziś emerytowany rzemieślnik dodaje, że być może taką świnkę podłożyli mu konkurenci, którzy teraz mają więcej klientów.

W TYM DOMU STRASZY

Kolejną grupę legend stanowią opowieści o strasznych domach. Jeden z nich stał w Będzinie. Morderca znosił tam trupy swoich ofiar. Zaczęło straszyć. Poruszały się przed-

więc się świnią wylęgło. Trzeba było wzywać policję. Wszystko dlatego, że nie przesadziła jej do świeżej ziemi.

TRUP W SAMOCHODZIE

Wątek pojawił się w tym rejonie już 25 lat temu. Jeden z sosnowiczian opowiada, że przy willi niedaleko jego domu stał Citroen. Właściciel zmarł w nim na serce. Leżał tam miesiąc. Rodzina zmarłego nie szukała, bo myślała, że wyjechał. Potem chcieli auto sprzedać, ale nie mogli wytopić trupiego zapachu.

- Pod koniec lat osiemdziesiątych pojawia się tzw. „krwawa rączka” - dodaje folklorysta. - Spotykałem go w całym kraju.

Listopad, dziesiąta wieczór. Na przystanku stoi starsza kobieta i młody chłopak, który dygocze z zimna. Kiedy podjeżdża taksówka kobieta proponuje, że odwiezie go gdzie będzie chciał na swój koszt. Wsiadają. W samochodzie oboje z kierowcą widzą, że spod kurtki młodzieńca kapie krew. Zaczynają się bać. Nie wiedzą co zrobić. Wtedy słyszą sygnał milicji. Kierowca udaje pijanego, przyspiesza, jedzie zygzakiem. Funkcjonariusze zatrzymują ich. Po rewizji okazuje się, że chłopak ukrywał pod kurtką obciętą dłoń z pierścienkami.

Inne zdarzenie miało zaistnieć w Siewierzu, Pilicy lub Strzemieszycach. Zmarła staruszka zażyczyła sobie, aby pochowano ją w rodzinnej miejscowości. Rodzinie szkoda było jednak pieniędzy na karawan. Zwłoki zapakowano więc do tapczanu i wynajęto samochód. Kierowca, nie wiedząc co wiezie, zatrzymał się po drodze przy barze. Wtedy też wóz został skradziony. Kiedy złodzieje zorientowali się w sytuacji porzucili auto w lesie i uciekli.

- Samochód tak obrósł legendami we wszystkich krajach, że na Zachodzie pisze się na ten temat rozprawy - kończy D. Czubała. - Swoją popularność zawdzięcza pewnie temu, że ludzi nie potrafią się bez niego obyć.

AGNIESZKA ZIELIŃSKA

UTRAPIENIE LICEALISTÓW?

Anka jest uczennicą jednej z ostatnich klas sosnowieckiego liceum „Prusa”. Niemal od początku nauki w szkole reprezentuje ją w najróżniejszych zawodach sportowych, zdobywając czołowe miejsca. Zajęcia w W-F są dla niej prawdziwą przyjemnością. Mimo to jeszcze nigdy nie uzyskała z tego przedmiotu na półroczny wyższego stopnia niż dobry... I tym razem pewnie będzie podobnie. Anka przez kilka dni chorowała i z tego powodu nie wzięła udziału w sprawdzianie „z biegów”. Nauczycielka postawiła jej w dzienniku jedynkę...

Foto: M. Bomba

Abstrakcyjność decyzji pani pedagog na szczęście nie zniechęciła dziewczyny. Ale Anka jest wyjątkiem. Jej koleżanki w podobnej sytuacji po prostu przestałyby ćwiczyć. Co sprytniejsze zaś, by uniknąć kłopotów z uzyskaniem dobrego stopnia z przedmiotu, naciskałyby rodziców, by postarali się dla nich o zaświadczenie lekarskie, zwalniające je z zajęć. Jedno z pierwszych zebrań rodziców w klasie Anki przerodziło się w zwykłą wymianę nazwisk i adresów lekarzy, u których zwolnienie można uzyskać.

Nie jest to pocieszający sygnał, zwłaszcza, że spada sprawność ruchowa młodzieży szkolnej. Do tego, aż 50 proc. młodych ludzi ma jakieś defekty fizyczne. Brak ćwiczeń tylko je pogłębi.

Coraz większa niechęć uczestniczenia w zajęciach W-F - zwłaszcza wśród dziewcząt starszych klas szkół średnich, obserwowana jest z roku na rok. Potwierdza to np. dyrektor wspomnianego wcześniej liceum - **Roman Chrzanowski**. Nie łączy jednak tego zjawiska przede wszystkim z postawą nauczycieli przedmiotu. Jego zdaniem brak specjalnego zainteresowania uczestnictwem w lekcjach wychowania fizycznego wynika generalnie z zaniku nawyku do uprawiania sportu. Uważa, iż teraz nie ma „mody na sport”. Do tego oferta w tej dziedzinie jest dużo uboższa i mniej interesująca niż kiedyś. Podobnego zdania jest wizytator Delegatury Kuratorium Oświaty w Sosnowcu - **Andrzej Kręgiel**. Twierdzi, że obecnie młodzież zajmuje

się raczej oglądaniem telewizji, filmów video, czy odwiedzaniem kafejek niż czynnym wypoczynkiem. Wzorce zaś do takiego stylu życia czerpie nie stety z rodzinnego domu...

Wyraźny spadek sprawności fizycznej młodzieży obserwowany jest też wśród wychowanków innego sosnowieckiego liceum - im. St. Staszica. Tyle, że jak twierdzi jego dyrektor - **Tomasz Szykowski** nie występuje tu zjawisko umyślnego unikania zajęć W-F. Tylko znikoma liczba uczniów ma zaświadczenia lekarskie zwalniające ich z zajęć. Przy tym nic nie wskazuje na to, by były one wydane bezpodstawnie. Zresztą do kompetencji szkoły, czy nauczycieli nie należy możliwości kwestionowania ich zasadności. Zdaniem jednego z nauczycieli

przedmiotu młodzież ze „Staszica” wykazuje się sporą chęcią do uczestnictwa w zajęciach sportowych i to nie tylko obowiązkowych. W szkole, w której pracował poprzednio było pod tym względem dużo gorzej. Przez sporą grupę młodzieży lekcje W-F były traktowane jak czas na przygotowanie się do innych przedmiotów. Zdarzały się również przypadki, że np. dziewczęta rezygnowały z pływania w basenie po to, by nie zniszczyć sobie makijażu lub fryzury...

Zdaniem wizytatora Andrzeja Kręgiela z sosnowieckiej Delegatury Kuratorium problem unikania lekcji wychowania fizycznego nie jest zjawiskiem masowym i właściwie nie występuje w szkołach podstawowych. Przyczyny problemu są różne. Czasami wynikają z postawy nauczycieli wobec uczniów - tak jak w opisywanym na początku przypadku. Jednakże takie sytuacje można eliminować i eliminuje się od razu, zgłaszając o nich dyrekcji szkoły. Nie powinno być również problemów z ocenianiem uczniów z tego przedmiotu - co jest elementem stresującym i odstręczającym od zajęć. Zgodnie z zarządzeniem nr 30 MEN z dnia 12.10.1993 r. dotyczącym tej kwestii, w przypadku przedmiotów takich jak: wychowanie fizyczne, technika, muzyka, plastyka (gdy nie są one kierunkowe) bierze się pod uwagę wkładany przez ucznia wysiłek w wywiązanie się z obowiązków, a nie końcowy efekt. Uczeń uczęszczający na wszystkie zajęcia, noszący strój, nie powinien mieć złego stopnia z W-F.

Od pewnego czasu pojawiają się głosy, aby stopień z wychowania fizycznego i innych przedmiotów wymagających predyspozycji manualnych, głosowych itp. zastąpić zaliczeniem z przedmiotu. Jednakże pomysł ten ma tyłuż zwolenników co przeciwników. Ci ostatni obawiają się, że młodzież jeszcze bardziej przestanie interesować się sportem, co odbije się na jej zdrowiu. Zwolennicy twierdzą, iż zniknie element stresujący i uczniowie będą chętniej ćwiczyć. Obie strony mają sporo racji. Trudno jednoznacznie określić, które z rozwiązań jest lepsze i skuteczniejsze...

(jok)

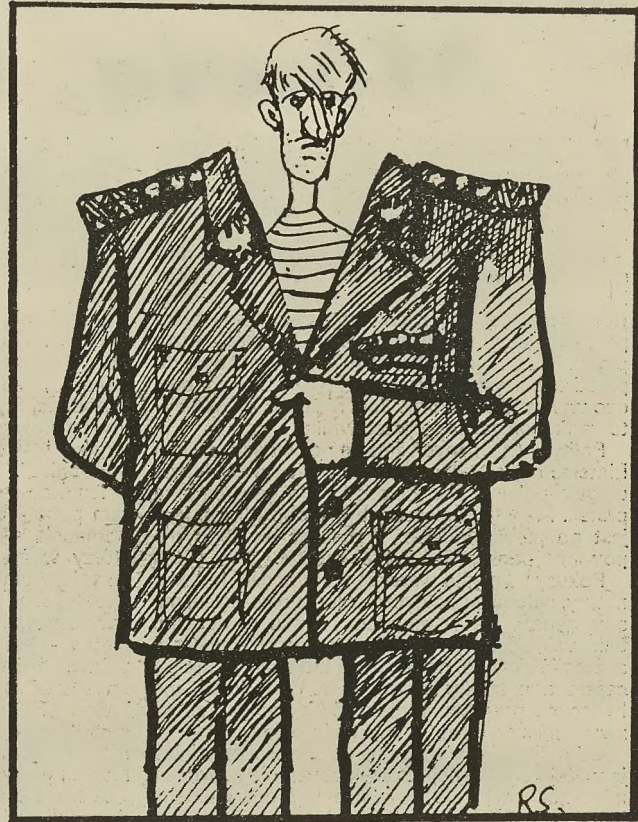
Od wielu lat część młodych mężczyzn właśnie w wojsku widzi możliwość ustabilizowania życia. Wobec groźby bezrobocia po ukończeniu szkół „cywilnych” - wojskowe zapewniają pracę, a oprócz tego, w niedalekiej perspektywie również mieszkanie. Zawód żołnierza zawodowego zaczyna powoli być w cenie, choć łączy się z nim określone obciążenia. Przede wszystkim dyspozycyjność i niemożliwość wybierania sobie miejsca pobytu. Absolwenci szkół wojskowych kierowani są bowiem do poszczególnych jednostek, w zależności od potrzeb wojska.

Do woja marsz...

Największym zainteresowaniem młodych ludzi cieszą się dwuletnie szkoły chorążych. Z wyższych szkół oficerskich najtrudniej dostać się do Wyższej Szkoły Służb Kwatermistrzowskich, gdzie w ubiegłym roku na jedno miejsce przypadało jedenastu kandydatów.

W Wojskowej Akademii Medycznej - prawie sześciu kandydatów, prawie tyle samo w Akademii Marynarki Wojennej i niewiele mniej w Wojskowej Akademii Technicznej. Walka o indeks jest bardzo ostra, a posiadana wiedza nie jest jedynym atutem. Trzeba także przejść przez gęste sito badań na komisji lekarskiej. Okazuje się, że młodzi chłopcy, choć wyróżnieni na pierwszy rzut oka bardzo sprawni, mają szwankujące zdrowie. Spośród chętnych do podjęcia nauki w szkołach wojskowych w zasięgu działalności będzińskiego WKU w 1994 roku na 93, którzy złożyli tam ankiety, tylko 63 po komisji lekarskiej otrzymało skierowania. W tym roku - na 96 chętnych - „zdrowotną przepustkę” dostało tylko 38. Ponieważ odsiew podczas egzaminów jest ogromny, dlatego w ubiegłym roku z naszego terenu tylko dziesięciu chłopców przyjęto do szkół wojskowych, a w obecnym sześciu.

Jeszcze nie tak dawno, kiedy różnego rodzaju szkół wojskowych było bez liku, młodzież szkół średnich spotykała się z przedstawicielami armii, prowadzącymi do nich werbunek. Dziś należą one do rzadkości. Dlatego godną uznania była inicjatywa dowódcy garnizonu i zarazem komendanta Wojskowej Komendy Uzupełnień w Będzinie, płk. mgr. inż. **Andrzeja Sobczyka** i dyrekcji Zespołu Szkół Techniczno-Handlowych, wspólnego spotkania z uczniami, a więc tymi chłopcami, którzy na wiosnę staną przed komisją poborową.

Płk A. Sobczyk i mjr S. Kramarczuk wprowadzili młodzież w arkana wojskowej wiedzy. Będziński garnizon wchodzi w skład Krakowskiego Okręgu Wojskowego, obejmującego 25 proc. powierzchni kraju, gdzie zamieszkuje ok. 13,5 mln ludzi. Łączny stan Sił Zbrojnych RP stanowi 107600 żołnierzy kadry zawodowej, 11 tys. kandydatów na żołnierzy zawodowych (podchorążych rezerwy i elewów), 1900 podchorążych szkół podchorążych i 158 tys. żołnierzy zasadniczej służby wojskowej. WKU uzupełnia jednostki wojskowe młodymi ludźmi, których służba zasadnicza trwa obecnie 15 miesięcy. Zgodnie z przygotowaną ustawą ma być skrócona do 12 miesięcy. Generalnie, młodzi mężczyźni do ukończenia 24 roku życia podlegają obowiązkowi odbycia służby wojskowej. Z odroczeń korzysta młodzież nadal ucząca się, przy czym - co warto wiedzieć - każda następna szkoła musi być wyższą od ukończonej.

Ci, dla których wyższa uczelnia nie jest ucieczką przed wojskiem, a zawodowe wojsko - sposobem na życie - mimo dużych wymagań i konkurencyjności mają zamiar spróbować swych sił w starcie po indeks do Akademii czy też Wyższych Szkół Oficerskich, nie mówiąc już o szkołach chorążych. Zainteresowanym problematyką wojskową polecamy wydany, w tym roku przez Biuro Pras i Informacji MON, informator „Wojsko Polskie”, bo nie we wszystkich szkołach odbędą się tak pożyteczne spotkania jak w będzińskim Zespole Szkół Techniczno-Handlowych.

(Ra)

Samochód dla Sandry, Karolinki i...

Dwuletnia Sandra i trzyletnia Karolcia tak bardzo płakały, że opiekunka z sanatorium w Jaworzu musiała wsiąść do samochodu, zabierającego dzieci do domu. Do Domu Małych Dzieci nr 3 w Sosnowcu. Dziewuszki po dwumiesięcznym leczeniu sanatoryjnym przestraszyły się nieznanymi twarzami. Gdybyż maluszki wiedziały, ile kłopotów trzeba było pokonać, żeby załatwić dla nich transport. Może rozumiejąc w pełni swoją sytuację nie umiałyby już płakać.

- Za usługę transportową pogotowia ratunkowego trzeba płacić - stwierdza dyrektor DMD w Sosnowcu, **Ewa Bobrowska**. - Kurs do Jaworza kosztowałby nas 140 zł, a my musimy liczyć

się z każdym groszem. Pogotowie w Sosnowcu odmówiło nam samochodu, ponieważ byłby to wyjazd do innego województwa. W Bielsku powiedzieli, że nie mają wolnej karetki. A dziewczynki trzeba było odebrać. Wreszcie z podbramkowej sytuacji wyciągnął nas za przyjaźniony z naszym domem człowiek, który wsiadł w swoje auto i pojechał po dzieci. I tak jest niestety za każdym razem, gdy któreś z 40 maluchów trzeba zawieźć na konsultację laryngologiczną, neurologiczną, kardiologiczną. A dzieciaki chorują nam częściej, od tych wychowywanych przez własnych rodziców. W styczniu troje dzieci wysłamy do sanatorium i trzeba będzie

znowu rozwiązywać transportowy szkopuł.

Tylko troje (dwie dziewczynki i chłopczyk) spośród 40 malców, mieszkających we wspomnianym domu, może być adoptowane. Pozostali nie mają uregulowanej sytuacji prawnej otwierającej im drogę do rodziny mogącej je pokochać. Być może większość z nich dorosnie do innej placówki, domu dziecka dla starszych malolatków.

Trzema grupami wiekowymi - niemowlętami, dwulatkami i przedszkolakami - zajmuje się 20 opiekunek i sześć pielęgniarek, pracujących w systemie trzyzmianowym. Sporo. Ale każdy ubytek personelu, spowodowany chorobą lub wyjazdem

z dziećmi do lekarza, powoduje perturbacje w funkcjonowaniu placówki. Dlatego dla wspomnianej Sandry, Karolinki i innych maluszków, tak ważny jest jakiś sprawny pojazd.

Jak wygląda finansowy byt domów dziecka powszechnie wiadomo. Wspomnianego również nie stać na zakup auta z własnych zasobów gotówkowych. Kiedyś ta placówka otrzymała dar aż z Nowej Zelandii. Zapewne w naszym regionie są ludzie pragnący zaoszczędzić stresy sierotom i ich opiekunkom.

„Cegiełki” na samochód dla Sandry, Karolinki i innych sierot można kierować na konto Domu Małych Dzieci nr 3, w Sosnowcu, ul. Szczecińska 11. Placówka dysponuje rachunkiem w Banku Śląskim S.A. w Katowicach, II Oddział w Sosnowcu, nr 312754-0800133837.

(tal.)

Dom pełen dzieci

- W rubryce zawód będę wpisywała „matka” - śmieje się Gosia Nowińska. Przy wigilijnym stole pierwszy raz posadzi aż dziewięcioro dzieci. Troje własnych. Sześcioro Rosińskich. Sądziła, że tak gwarно będzie i przy innych rodzinnych posiłkach. Niestety, jeszcze musi poczekać na postanowienie sądu, by Rosińskie już nie musiały wracać do domu dziecka.

Foto: M. Bomba

To fantastycznie odważna decyzja - zawyrokowali nie-którzy znajomi. I z podziwu zadeklarowali pomoc. Przedsiębiorcze panie szyją i kompletują ubrania dla „nowych” dzieci. Przyjaciel domu, taki w rodzaju „zrób to sam” wieczorami we własnej piwnicy zmajstrował łóżka piętrowe. Rozczulona krewna likwidując restaurację postanowiła nie sprzedawać maszyny do mycia naczyń. Będzie dla nich prezentem na progu nowego życia, choć to już tyle lat po ślubie.

- Mało wam kłopotów z własnymi? Jak przy zdrowych zmysłach można tyrać i zdrowie tracić dla zupełnie obcych dzieciaków? Co wy właściwie o nich wiecie? - oburzali się inni w milczeniu lub głośno wypowiadając gorzkie komentarze.

Rosińskie poznali dwa lata temu. Na koloniach, gdzie Zenek Nowiński jeszcze jako nauczyciel był kierownikiem, a Małgorzata pielęgniarką. Pracowicie spędzali urlopy, by przy okazji własne małolaty tanio wywieźć z miasta na wakacje. Liczyli każdy grosz z budżetowych pensji. I niejako przy tym liczeniu przypadkiem los rzucił im w ramiona dzieciaki Rosińskie. Zwłaszcza te najmłodsze tuliły się do każdego dorosłego w instynktownym poszukiwaniu czułości. Starsze osowiały i z dystansem snuły się po ośrodku. Było ich wtedy czworo. Od najstarszej Patrycji, wtedy 11-letniej, dowiedzieli się, że czteroletnie bliźnięta są w szpitalu. Dziewczynka martwiła się o maluchy i nie umiała cieszyć pierwszymi w swym życiu wakacjami. Nie ufała w zapewnienia dorosłych, że spotka się z rodzeństwem po kolonijach w tym samym domu dziecka.

- Taka gromadka nie ma szans na adopcję - ocenili Nowińscy. Przy kolonijnych pożegnaniach obiecali Rosińskim odwiedzin

w placówce, która dopiero stawała się ich domem. Słowa dotrzyмали. Byli u nich ze swoimi dziećmiakami z trzy razy. Przez dwa weekendy gościli je u siebie. Później były jeszcze jedno wspólne kolonie. I choć nie padły żadne obietnice, tak się jakoś porobiło, że przy każdym rozstaniu czuli się podłe. Tak jakby je porzucali, a przecież niemal ich nie znali.

- Tak smutnego dziecka przez 35 lat pracy nauczycielskiej nigdy nie spotkałam - powiedziała o Patrycji seniorka rodu Nowińskich, która podzieliła się domem jednorodzinnym z synem, synową i wnuczętami.

Decyzja była wspólna, ale to ja rzuciłam pomysł o rodzinie zastępczej - wyjaśnia Małgorzata Nowińska. - Kobieta po czterdziestce potrzebuje odmiany w życiu. Mocnych bodźców, żeby znowu poczuć sens codziennego dreptania. Ze szpitala nie przynosiłam już satysfakcji. Nie tylko z powodu mamej pensji. Miałam już dosyć patrzenia na pacjentów, golutkich pod operacyjną koszuliną i ściskających zmięte banknoty w spoconej dłoni. Ktoś puścił plotkę, że jak anesteziolog swojej doli nie dostanie, to tak pokombinuje z narkozą, że straci się wzrok lub władanie w rękach. Ludzie przed operacją w każdą bzdurę uwierzą.

- A ostatnio myłam ręce już wyłącznie do prywatnych operacji. Wszystkie były prywatne - dodaje - czułam się jak „jeleni” na państwowej posadzie w skomercjalizowanym szpitalu. Nie chciało mi się już słuchać, jak ordynator X zmiękcza chorych pytaniem - „a kiedy rodzina do mnie przyjdzie?” - lub stwierdzeniem przy łóżku chorego oczekującego na nie oplaco-

ny jeszcze zabieg - „a pan tak sobie tu leży”. Do tego jeszcze szepty o planowanych zwolnieniach. Miałam dość. A że do-pracowałam się chorych nerek, to bez żalu rozstałam się z pielęgniarskim fachim. Będę teraz zawodową matką.

Zenek Nowiński również rzucił państwową posadę. Od niedawna uczy się biznesu praktycznie. Z kolegą prowadzą browarniczą firmę, pijalnie piwa w sąsiednich miejscowościach. Gdy spłacą zaciągnięte kredyty pomyślą o sklepach.

Co położy Małgorzata na talerzach 11 osób, które już niebawem siadały będą razem do posiłku?

- Kalkulowałam pesymistycznie - mówi. - Zasilek na jedno dziecko w rodzinie zastępczej, to równowartość 40 proc. przeciętnej pensji w poprzednim kwartale. Obecnie to ok. 2,7 mln st. zł. Z moją niewielką zapewne rentą, emeryturą teściowej i zarobkami męża miesięcznie zbiera się ok. 37 mln. Na jedną osobę wyjdzie 3 mln z groszami. Luksusów nie będzie, ale dotychczas również ich nie było. Na zagospodarowanie dzieciaka przysługuje 190 proc. średniego wynagrodzenia, co daje ok. 13 mln. Te pieniądze pójdą na zwrot pożyczki zaciągniętej u mojej siostry na remont domu. Kosztem przedpokoju i pokoju teściowej powiększyliśmy kuchnię. Na górze już jest zrobiona druga łazienka, bo w jednej nie zdołałabym wyprawić dziewięciorga dzieci do szkoły. Jeżeli Zenek wyciągnie z piwiarni większy dochód, to zrobimy pralnię w piwnicy. Przydałby się mikrobus, bo w poloneza powiększonej rodziny nie zapakujemy.

Małe Nowińskie przyjęły decyzję rodziców bez hysterii. Tłum przy wigili, to dla nich nie pierwszyna. Gdy zjeżdżało rodzeństwo taty z dziećmiakami, to opłatkami dzieliło się 14 osób. Teraz będzie ich tylko 11. Najmłodszy, dziewięcioletni Maciek - kierownik podwórka, jak o nim mawiają - orzekł, że trzeba podzielić sprawiedliwie kieszonkowe, które dostają od cioci. Rosińskie przecież nigdy nie miały własnych pieniędzy.

Może z tęsknoty za szkołą postanowilem sobie powiększyć rodzinę - mówi ze śmiechem Zenek Nowiński. - Można życie spędzić na zarabianiu i kupowaniu coraz więcej rzeczy, rozrywek. Dla mnie to jednak trochę zbyt mało. Każdy nowy dzieciak, to radość z samego patrzenia jak się cieszy, jak rozwija, dorósł. No i jednocześnie kłopoty. Problemy będziemy rozwiązywać, gdy się ujawnią, a nie mnożyć je na zapas. Same przyjdą. Planowane powiększenie rodziny odmłodziło nawet moją mamę. Tryska energią, ma mnóstwo planów i pomysłów. Sądzę, że nasze dzieci po wprowadzeniu Rosińskich niczego nie stracą. Miłości im wszak nie odbierzemy. A ostry trening samodzielności, odpowiedzialności, samokontroli i współdziałania nikomu jeszcze nie zaszkodził.

- A jeżeli sąd nie powierzy wam tych dzieci? - pytam Nowińskich.

- To skrzywdzi dzieci i budżet państwa. Utrzymanie jednego wychowanka w domu dziecka kosztuje podatników od czterech do sześciu milionów miesięcznie. W państwowej placówce zawsze jest się niczym. Nie można podpatrzeć jak być rodzicem, nie można w pełni dorosnąć. Rosińskie co prawda mają siebie nawzajem i są ze sobą bardzo związane. Nie znaczy to jednak, że pragną być „państwowe” - twierdzi Nowiński.

- Matka ich nie odwiedza - dodaje Gosia Nowińska. - Zatraciła się w alkoholu, gdy ojciec dzieci - pięć lat temu - odjechał do swojej ojczyzny, do jednego z krajów arabskich. Chciał zabrać ze sobą tylko dziewczynki, być może nie potrafił znaleźć w Polsce pomysłu na siebie. A ją pokonała samotność i beznadziejność w walce z bytowymi kłopotami. Uciekała przed nimi tak beznadziejnie, aż dzieciaki trafiły do domu dziecka.

JOLANTA TALARCZYK

P.S. Personalia i niektóre fakty, mogące identyfikować opisywane osoby zostały zmienione.

Wobec przemocy...

Jak najskuteczniej poma-gać rodzinie dotkniętej przemocą i alkoholizmem? To pytanie stawiane jest coraz częściej.

Psychologowie zwracają uwagę na związek między wczesnym dzieciństwem a postępowaniem w dorosłym życiu. Od negatywnych wzorców bardzo trudno się oderwać. Bite, bezbronne dziecko, kiedy dorósł sta się „odegrać” za swe stracone dzieciństwo. Praktycznie staje się ofiarą doznanej przemocy. Najbardziej uwidacznia się to w rodzinach alkoholików.

Wyniki badań dowodzą - twierdzi Barbara Bochyńska, sędzina Sądu Wojewódzkiego w Katowicach - że wbrew obiegowym opiniom, najbardziej okrutne wobec własnych dzieci są matki. Aż 56 proc. kobiet znęca się nad dziećmi, zwłaszcza kilkuletnimi. Dzieci maltretowane są fizycznie, zmuszane, zwłaszcza na wsiach, do ciężkiej, nieludzkiej pracy. Coraz częstsze jest też zjawisko niedożywienia dzieci, grożące utratą zdrowia, a nawet śmiercią. Narasta wykorzystywanie seksualne. Ofiarami są też kobiety - bite

i wykorzystywane przez mężów. Często trudno im przyjść z pomocą, bo po opadnięciu emocji odwołują zeznania, a świadkowie zająć nieznacznie nawet usprawiedliwiają sprawcę. Zresztą np. sąsiedzi powiadamiający policję czy szkołę o znęcaniu się nad dzieckiem lub kobietą, często nie chcą składać oficjalnych zeznań w obawie przed oczekującymi ich ze strony sprawy przykrymi konsekwencjami.

Wyciągnięcie dzieci z rodzin zagrożonych patologią społeczną jest niezwykle trudne. Pierwszy mur stanowią rodzice i obecne prawodawstwo. Zbyt mało mamy ośrodków służących pomocy dziecku i rodzinie, takich jak np. w Będzinie. Kierowanie do domów dziecka, pozbawianie władzy rodzicielskiej, to tylko półśrodki. Tylko w normalnych rodzinach można uczyć nawyków wzajemnego poszanowania, zrozumienia, szacunku. Tworzenie więc tzw. domów rodzinnych, subsydiowanych przez państwo czy też samorządy, mogłoby uchronić tysiące dzieci oczekujących na skutecznieszą pomoc.

(Ra)

Ratunku! Krzyczą ludzie w zagrożeniu. Wzywają pomocy mając nadzieję, że ktoś ich usłyszy i poda przyjazną dłoń, wesprze w potrzebie, wyciągnie z opresji. Wołanie o ratunek może być także bezgłośnie i dlatego często bywa niezauważalne, nawet przez najbliższych. Nawet wówczas gdy pomocy wzywają małoletnie nasze dzieci zagubione w otaczającej je rzeczywistości, nie potrafiące sprostać wymaganiom, samotne i beznadne wobec ogromu narastających niepowodzeń życiowych. Nie umieją sformułować swojego stanu niepokoju, ani określić natężenia strachu. Ale wysyłają pod adresem najbliższych sygnały alarmowe, które jakże często są lekceważone, bądź źle odczytywane. A za każdym takim sygnałem kryje się wołanie o pomoc, wynikające z wielkiej beznadziejności i nadzieja, że pomoc nadejdzie. Teraz, natychmiast... A nie dopiero wówczas gdy rozmiar spustoszeń i zaburzeń emocjonalnych będzie tak ogromny, że nie da się go już niezauważyć.

USŁYSZEĆ WOŁANIE O POMOC!

Nasilanie się zjawisk patologicznych i wzrost ilości nerwic, zaburzeń psychosomatycznych u dzieci i młodzieży w wieku szkolnym obserwuje się na całym świecie i niestety także u nas. Przed 5 laty w Katowicach - powołano do życia Młodzieżowe Centrum Pomocy i Edukacji Psychologicznej - kuratoryjną placówkę specjalistyczną, której zadaniem jest zapobieganie tym negatywnym zjawiskom, a także pomoc terapeutyczna w tych indywidualnych przypadkach, gdy bez wsparcia psychologa, dojście do równowagi wewnętrznej i zniwelowanie zaburzeń emocjonalnych jest już niemożliwe. Pracuje tu 30 psychologów, a kieruje placówką Stanisław Borowski, z którym rozmawiamy o działalności Centrum i jego specyfice.

- Zawsze źródło zaburzeń emocjonalnych dzieci i młodzieży tkwi w szkole lub domu rodzinnym, albo tu i tam jednocześnie. Proces wychowawczo-dydaktyczny nie przebiega bezkonfliktowo, niesie wiele stresów, powoduje napięcia, czasami prowadzi do urazów. Rzecz w tym aby umieć ichcieć im w porę zapobiegać - stąd tak ważna rola psychoprofilaktyki prowadzonej w szkole wśród uczniów, nauczycieli i rodziców. Zanim dojdzie do sytuacji konfliktowej, lub kryzysowej...

W zbiorowisku szkolnym różnorodności indywidualności powstawanie konfliktów i napięć w relacji: uczeń - nauczyciel i uczeń - uczeń, jest rzeczą nieuniknioną. Jak radzić sobie z emocjami by nie przerodziły się w paraliżującą nerwicę bądź destrukcyjną agresję? A gdy zaburzenia emocjonalne przyjmą już taką formę - wołanie o ratunek i pomoc terapeutyczną jest nieodzowne.

- Trafiają do nas dzieci zupełnie małe, z pierwszych klas szkoły podstawowej - mówi S. Borowski - ale przede wszystkim młodzież będąca w okresie gwałtownego rozwoju fizycznego i w samym środku rozchwywania emocjonalnego. Decyzja o szukaniu pomocy musi wypłynąć od nich samych, mieć własną motywację - tylko wtedy może przynieść efekty.

Objawy zaburzeń są różne, tak jak różne są przyczyny ich powstawania. Strach przed szkołą, obowiązkami szkolnymi i niepowodzeniami w nauce leży często u podstaw tzw. ucieczki w chorobę. Powtarzające się bóle głowy, brzucha, omdlenia - to najczęstsze jej przejawy, wcale nie udawane a rzeczywiste, choć nie wypływające ze zmian organicznych. Dlatego leczyć musi je nie internista, a psycholog. W podobny sposób dziecko reaguje na niepowodzenia w rodzinie, wtedy gdy czuje się w niej osamotnione, bądź odrzucone. Wie już bowiem z doświadczenia, że gdy będzie chore, mama się nim zaopiekuje, znajdzie dla niego czas nawet kosztem pracy zawodowej, zatem - ucieka w chorobę.

Naturalnym przejawem okresu dojrzewania jest buntowanie się przeciwko nakazom i rozkazom dyktowanym przez rodziców i szkołę. Gdy jednak w tymże trudnym okresie życia młody człowiek pozostaje osamotniony, nie znajduje oparcia i popada w stan totalnej negacji. Wówczas rozpaczliwie szuka akceptacji gdzie indziej, np. w kryminalnych grupach rówieśniczych, albo sektach filozoficzno-religijnych. Czasem nawet takich, gdzie wartością jest śmierć a nie życie. Jest to najbardziej rozpaczliwy z sygnałów wysyłanych pod adresem najbliższych - nie zawsze niestety w porę zauważany.

Do katowickiego Centrum Pomocy i Edukacji Psychologicznej trafia młodzież z całego województwa, także z Zagłębia. Obecnie pod stałą opieką tutejszych psychologów jest ok. 400 osób. Zajęcia terapeutyczne odbywają się dotychczas ambulatoryjnie; wkrótce, bo już w lutym przyszłego roku, Centrum otworzy zamiejscową filię w Jezioranach, w gminie Żarnowiec, gdzie będąca pod opieką tej placówki młodzież, wyjeżdżać będzie na 6-tygodniowe turnusy. Stacjonarna forma terapii z oderwaniem od domu i szkoły będzie może bardziej skuteczna i zapewni szybsze dojście przez młodych pacjentów do równowagi wewnętrznej. (ziel.)

Podajemy adres Młodzieżowego Centrum Pomocy i Edukacji Psychologicznej: Katowice, ul. Drozdów 21, telefon 518-954.

Z wielu symboli, nazywanych przez nas często zwyczajami, utkane są niejako święta Bożego Narodzenia. Część z nich wywodzi się z czasów starożytnych, inne pochodzą z wieków średnich, zaś pewna grupa ukształtowała się w czasach bardziej nam współczesnych - w stuleciach XIX i XX. Jedne są typowo polskie i obecne tylko w naszym kraju. W przeżywaniu grudniowych świąt posługujemy się także sybolami zapożyczonymi od innych narodów. Mimo różnego pochodzenia i wieku wszystkie jednak mają jeden cel. Ich zadaniem jest przybliżyć istotę świąt i pomóc w ich przeżyciu. Czułowiek bowiem jako istota duchowo-zmysłowa potrzebuje symboli, aby przybliżyć sobie to, co duchowe i tak do końca nie wyrażalne. Zwyczaj bożonarodzeniowe stanowią, w zamierzeniu ich kreatorów, pomoc w zrozumieniu i przeżyciu pamiątki betlejemskiej nocy, podczas której na świat przyszedł JEZUS CHRYSTUS.

HISTORIA ŚWIĄT

Uroczystość Bożego Narodzenia ma swój początek w Jerozolimie. Już od pierwszych wieków chrześcijaństwa ustalili się zwyczaj, że patriarcha - zwierzchnik jerozolimskiej wspólnoty, udawał się w procesji z Jerozolimy do odległego o 8 kilometrów Betlejem, gdzie w tzw. Grocie Narodzenia odprawiał w nocy Msze św. W świecie, święto upowszechniło się w IV wieku. Kronikarze z tego czasu przekazują nam opisy obchodów bożonarodzeniowych w Jerozolimie, Antiochii, Konstantynopolu, Rzymie i w Hiszpanii.

Do szóstego stulecia termin obchodów uroczystości różnił się od dzisiejszego. Datę świąt, ustalili w wieku VI, notabene pomyłkowo, mnich Dionizjusz Exiguus. Podjął się on bowiem ustalenia dokładnego roku przyjścia Chrystusa na ziemię. Według jego obliczeń miało to nastąpić w 753 r. od założenia Rzymu. Dokładną datę wyznaczył na 25 grudnia, kiedy to rzymsianie obchodzili święto Niezwyciężonego Słońca. Exiguus, jako chrześcijanin, w tym święcie upatrywał symbol zwycięskiego Chrystusa, który sam wiele razy w Ewangelii nazywał siebie światłem.

SZOPKI I JASEŁKA

Zwyczaj budowania w kościołach żłobków wprowadził do świąt Bożego Narodzenia św. Franciszek z Asyżu w wieku XIII. Rozpowszechnił się on najpierw na terenie Włoch, a później został przeniesiony przez jego uczniów do innych krajów, w tym także do naszego. W Polsce najstarsza znana szopka pochodzi z XV wieku i znajduje się w kościele św. Andrzeja, sióstr klarysek w Krakowie. Zachowały się z niej figury Dzieciny Bożej, Maryi i Józefa. Najbardziej zaś znane są szopki krakowskie, prawdziwe arcydzieła sztuki ludowej. Rokrocznie urządzają się ich wystawę na rynku krakowskim połączoną z konkursem na najpiękniejszą pracę. Nie mniejszą sławą cieszą się szopki ruchome. Do najbardziej znanych należą - warszawska szopka z kościoła

kapucynów na Miodowej oraz szopki z Wambierzyc i Niepokalanowa. Bardzo często z okazji świąt Wcielenia w naszych kościołach, salach parafialnych, a teraz i w szkołach przedstawiane są tzw. „jasełka”. Korzenie tych sztuk teatralnych sięgają znowu średniowiecza, kiedy to po kościołach zaczęto odgrywać sceny ewangeliczne. Celem pierwszych spektakli było zapoznanie, w sposób jak najbardziej plastyczny, z atmosferą i znaczeniem betlejemskiej nocy. W późniejszym czasie autorzy rozpoczęli tworzyć całe, rozbudowane sztuki teatralne wypełnione różnymi przesłankami moralnymi. Z polskich jasełek najbardziej znane i najchętniej grane przez teatry amatorskie oraz profesjonalne jest „Betlejem Polskie” Lucjana Rydla.

KOLEŁY

ten tekst jest polski i melodia jest polska. W tym ostatnim przypadku chodzi przede wszystkim o rytmy. W kołędach znajdziemy mazurka, poloneza czy krakowiaka. Ich znaczenie zaś wyjaśnia Zygmunt Gloger, w Encyklopedii Staropolskiej: „Kto się przyglądał uważnie kołędzie, ten musiał dostrzec, że jej właściwym przymiotem i największym wdziękiem, samą jej istotą, jest to poufalość naiwna, z jaką mówi o narodzeniu Pana Jezusa i Jego Matce, z jaką nasz świat polski i wiejski przenosi w te odległe wieki i kraje. Ten koloryt lokalny polski nadany scenom betlejemskim, to jest cały wdzięk naiwności kołęd, a poufalość, prostota i rozrzewnienie, z jakimi te sceny są opowiadane, to jest ich piękność wyższa i wewnętrzna”. W polskim katalogu pieśni bożonarodzeniowych znajdziemy ponad 500 utworów, co prawdopodobnie jest rekordem w skali całego świata.

CHOINKA I WIGILIA

choinkę, kolejny świąteczny zwyczaj przejeśliśmy w XVIII wieku od naszego zachodniego sąsiada. Dziś nie wyobrażamy sobie świąt bez tego przyjemnego atrybutu. W pojęciu chrześcijańskim drzewo choinki symbolizuje drzewo krzyża, na którym zawisł Chrystus, światelka na niej oznaczają Jezusa - Światłość - świata, a polarki pod nią owoce przyjęcia Boga na ziemię.

Oprócz zwyczajów zapożyczonych od innych narodów Polacy mogą poszczycić się swoimi własnymi obchodami. Na pierwszym miejscu należy wśród tej grupy wymienić wieczór wigilijny. Choć w przekonaniu wielu jest to zwyczaj tak stary jak wiekowa jest polska kultura, to jednak powszechną tradycją stała się ona dopiero w XX wieku. Kolacja spożywana przez całą rodzinę w wieczór poprzedzający 25 grudnia, z ustaloną

i przekazywaną z pokolenia na pokolenie „procedura” niemalże świętym, sakralnym. „Wigilia Bożego Narodzenia była wielką uroczystością - pisał we wspomnieniach swych lat dziecinnych Julian Niemcewicz - Od świtu wychodzili domowi słudzy na ryby, robiono na rzecze i toniach przerwę i zapuszczano niewód; niecierpliwie oczekiwano powrotu rybaków (...). Dnia tego jednakowo po całej może Polsce był obiad. Trzy zupy, migdałowa z roszkami, barszcz z uszkami, grzybami i śledziem, kucja, krząkła, chrzanem, karp do podlewy, szczupak z szafranem, paluszki z makiem i miodem, oliwa itd. Obrus koniecznie musiał być zastawiony na jadalnej stały cztery snopy jakiegoś nie młóconego zboża. Niecierpliwie czekano na dzieci, rodzice wychodzili z opłatkiem na talerzu, a każdy z obecnych, biorąc opiatek, obchodził wszystkich zebranych i łamiąc go, powtarzał słowa: „bodażbyś na przyszły rok łamał go z sobą”.

NIESPODZIEWANY GOŚĆ

Wśród innych zwyczajów wigilijnych na uwagę zasługują: pozostawienie wolnego naczynia dla niespodziewanego gościa, śpiewanie kołęd, wręczenie podarków i wzajemne wybaczenie przewinień. Wyrażają one równość wszystkich ludzi i potrzebę wybaczenia krzywd. W kołolicach świąt posługujemy się wieloma innymi symbolami. Niektóre z nich przechodzą już w zapomnienie, inne są nadal pieczołowicie kultywowane. Ważne jest jednak to, aby symbol nie stał się tylko prostym zwyczajem. Grozi nam to wtedy, jeśli zapomnimy o treści, którą za nim się kryje. Pamiętajmy więc o symbolach i szanujmy je.

Grafika:
RYSZARD
SERWICKI
Tekst
opracował:
TOMASZ
MUSIAŁ

- Genesis wedle Dworaka polega na tym, że Pan Bóg w pierwszym dniu stworzenia powiedział: „Niech się stanie... Zawiercie”. Tak ocenił obsesyjne uwielbienie BOGDANA DWORAKA dla rodzinnego miasta jeden z jego warszawskich przyjaciół. I trudno się z tym nie zgodzić, czytając tom prozy „Korzenie czy ksenofobia”, który w grudniu trafił na półki księgarnie. Dworak swobodnie porusza się w czasie - dzieciństwo, okupacja, lata powojenne wracają i odchodzą w luźnej narracji. Stały jest przestrzenny punkt odniesienia jego peregrinacji w czasie - to rodzinne Zawiercie, miasto jego korzeni, które kocha i z którego to ksenofobicznej miłości tak naprawdę nie chce się wyzłocić. Starzy zawiercianie odnajdą na kartach prozy Dworaka swoje nazwiska, opisy starych ulic i domów. Odnajdą siebie. Młodzi zareagują inaczej - być może ze zdziwieniem, że w historii ich miasta, prowincjonalnego miasta, kryje się tyle anegdot, dramatów, tyle farsy i tragedii ludzkich losów. Kronikarz amerykańskiej prowincji, Steinbac, też miałby tu co robić...

Dworak na przemian to pada krzyżem przed krajinami, to drwi z nich. Pewnie zatem tom „Korzenie czy ksenofobia” Bogdana Dworaka, z którego publikujemy jeden rozdział, znajdą się pod niejedną zawierciańską choinką. Radzimy czytać po zjedzeniu wigilijnego karpia...

Korzenie czy ksenofobia

Roraty zapowiadały śnieg, sanki, choinkę, pasterkę i kołędników. Na roraty wychodziło się w ciemnościach, wra- cało szarowąką. Książd głosił oczekiwanie narodzin Bożego Dzieciątka. Na straganie pod kościelnym ogrodzeniem stopy pierników z naklejonymi kolorowymi Mikołajkami. W ten szary świt tracili smak

lizaki, karmelkowe gwizdki - piernikowy Mikołaj potego- wał nadejście radosnej chwili. Po wigilijnej kolacji dłużył się czas oczekiwania wyjścia na Pasterkę. Nie zaś było się roz- stać na kilka godzin z choinką obwieszoną ciastkami w kształcie gwiazdek i serc - te były z miodem i jabłkami, któ- rych zapach zmieszany z aro-

zawierciański gwizdek - piernikowy Mikołaj potego- wał nadejście radosnej chwili. Po wigilijnej kolacji dłużył się czas oczekiwania wyjścia na Pasterkę. Nie zaś było się roz- stać na kilka godzin z choinką obwieszoną ciastkami w kształcie gwiazdek i serc - te były z miodem i jabłkami, któ- rych zapach zmieszany z aro-

W czasie okupacji hitlero- wskiej, zimą od godziny dwudziestej, Polaków obo- wiązywała godzina policyjna. Pasterka zaczynała się o godzi- nie osiemnastej, kościół wypie- kniały w widoku kobiety i dzieci. Mężczyźni byli na ro- botach - przymusowych, w obozach. Gdzieś toczyła się wojna. Kołedy wyściły się z w.

„Dlaczego dzisiaj wśród ludzi Tyle też, jęku, katuszy...”

Polka była w domu i w ko- ściele. Ulice miały niemieckie nazwy, najważniejsi na nich byli zandarmi i gestapowcy. Dziś kołędników pokazują w teatrach i telewizji. Dawniej chodzili „po domach”. Mój chudy Dziadek zbierał grupę kołędziarzy. Tekst ko-

zawierciański gwizdek - piernikowy Mikołaj potego- wał nadejście radosnej chwili. Po wigilijnej kolacji dłużył się czas oczekiwania wyjścia na Pasterkę. Nie zaś było się roz- stać na kilka godzin z choinką obwieszoną ciastkami w kształcie gwiazdek i serc - te były z miodem i jabłkami, któ- rych zapach zmieszany z aro-

W czasie okupacji hitlero- wskiej, zimą od godziny dwudziestej, Polaków obo- wiązywała godzina policyjna. Pasterka zaczynała się o godzi- nie osiemnastej, kościół wypie- kniały w widoku kobiety i dzieci. Mężczyźni byli na ro- botach - przymusowych, w obozach. Gdzieś toczyła się wojna. Kołedy wyściły się z w.

„Dlaczego dzisiaj wśród ludzi Tyle też, jęku, katuszy...”

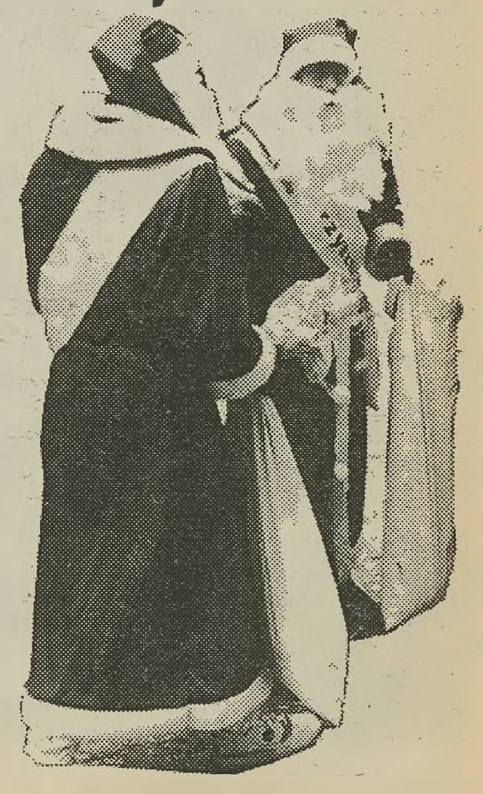
Polka była w domu i w ko- ściele. Ulice miały niemieckie nazwy, najważniejsi na nich byli zandarmi i gestapowcy. Dziś kołędników pokazują w teatrach i telewizji. Dawniej chodzili „po domach”. Mój chudy Dziadek zbierał grupę kołędziarzy. Tekst ko-

Pierwsza powojenna paste- rka. Z trudem przesią- nam się do bocznej na- kaplicy św. Antoniego. Mimo mrozu na placu kościelnym r- wnieź stał tłum, mężczyźni wrócili z obozów, robot i woj- ny. Nie wszyscy, jedni płakali ze szczęścia, inni z tęsknotą i nadzieją, że powrócą do nich ci, którzy na tę pierwszą paste- rkę nie dotarli z wojny do domów.

Obok mnie znajoma pani z ulicy Szerokiej w granato- wym płaszczu z karakulowym kołnierzem, w kapeluszu wlo- haczu na wysokości bujnego biustu trzymała dużą granato- wą torbkę z lakierowanej skóry. Co chwilę ją otwierała, wyciągała nieskazitelnie białą chusteczkę pachnącą narczy- niami i bez przerwy dotykała nią oczu i nosa, choć nie płakała ani nie siąkała. Jakis drab na- pierał na moje plecy. Wionęło od niego wódka i śledziami „Chepało” musie. Niemogłem utrzymać jego ciężaru, zaczę- łem się kręcić. Pani w płaszczu z karakulowym kołnierzem znow otworzyła torbkę. Pa- chnącą chusteczkę przytknęła do nosa. Drab znow mojego ba- rku „puścił pawia” prosto w otwartą torbkę.

No i co pan najlepszego zrobił? - krzyknęła pani zatrza- skując torbkę.

Św. Mikołaj i Dziadek Mróz

przesilenia, jako tzw. „dies sol invictis” - czyli dzień zwycięskiego słońca, kiedy na nieboskłonie jest coraz więcej słońca, dni stają się dłuższe?

Św. Mikołaj: - A ktoż zaprzecza temu? Ktoż odbiera prawo badaczom do doszukiwania się pogańskich korzeni dzisiejszej „Gwiazdki”? Mam jednak nadzieję, że szanowny kolega z taką samą atencją traktować będzie ów „dies sol invictis”, jak „Gwiazdkę” mającą dwa tysiące lat.

Dziadek Mróz: - Liczymy od daty, kiedy coś zwiastowała?

Św. Mikołaj: - A jak możemy liczyć inaczej? Wszystko jest zapisane i udokumentowane. Z rodowodem szanownego kolegi jest nieco inaczej...

Dziadek Mróz: - Wy, Św. Mikołaju, jakbyście zapomniał, że patronem dzieci jestesście dopiero od IV w. n.e. Wasz patron, Mikołaj, był biskupem w mieście Mira w Azji Mniejszej i dopiero później stał się świętym - opiekunem dzieci.

Św. Mikołaj: - A pan, szanowny kolego, zda się zapominać o tym, że choć Mróz jest wieczny, jak wieczny jest wszechświat, to pan, a raczej - WY - istnieście dzięki ironii historii, kiedy pan, a raczej WASZA, opcja chciała wszystko, co najlepsze przenieść i zaadaptować do swoich potrzeb.

Dziadek Mróz: - Znowu te rozliczenia!

Św. Mikołaj: - Chodzi o prawdę historii!

Dziadek Mróz: - Historia to proces, który zmienia ludzi i ich percepcję rzeczywistości!

Św. Mikołaj: - To mi pachnie relatywizmem etycznym!

Dziadek Mróz: - A mnie się wydaje, że to pachnie zdrowym rozsądkiem!

Redakcja: - Bardzo panów przepraszam, ale właściwie, który z was przyniesie dzieciom prezenty? Bo i na święta i Nowy Rok dzieciaki przyzwyczajone są do otrzymywania upominków...

Św. Mikołaj: - Jakakolwiek koalicja jest wykluczona! Dziadek Mróz: - Społeczeństwo zdecydowało samol-

WTOREK - 19.12

TVP1

WIADOMOŚCI: godz. 9.00,
12.00, 19.30, 23.00

- 6.00 Kawa czy herbata?
7.45 V.I.P. - rozmowa Jedynki
8.00 „Albert - piąty Muszkieter” - ser. anim.
8.30 Szóstka na szóstkę - teleturniej
9.10 Mama i ja
9.25 Gimnastyka - Mamo, tato pobaw się ze mną
9.30 Domowe przedszkole
9.55 Porozmawiajmy o dzieciach
10.00 „Most Brookliński” - ser. USA
10.50 Muzyczna Jedynka
11.00 Gielda pracy, gielda szans
11.20 Ludzie żaby
11.30 Videofashion - Klasyczny syk
11.50 Prawnik domowy
12.10 Agrobiznes
12.15 Magazyn Notowań
12.40 Komputerowa szkoła II
12.55 „Zakopany skarb” - „Złoto” - film dok. prod. USA
13.25 Joystick
13.40 Atom, gwiazdy, życie - Prawo jazdy dla komputera
13.55 Łyk matematyki - Język matematyki
14.10 Czym jest... energia?
14.30 Kwant - mag. pop.naukowy
15.00 Program rozrywkowy
15.30 „Nowe przygody Czarnego Księcia” - ser. prod. USA
16.00 Dla młodych widzów: Zielony dom góry
16.25 Dla dzieci: Tik-Tak
16.50 Kalendarium XX wieku
17.00 Teleexpress
17.20 On, czyli kto?
18.00 „Panna z mokrą głową” - ser. TVP
18.30 Rewizja nadzwyczajna - Kartoteka
19.00 Wieczorynka: „Pszczółka Maja”
20.10 „Promienne Boże Narodzenie” - dram. obyczaj. prod. USA
21.45 Puls dnia
22.00 Sejmograf
22.10 Sprawa dla reportera
23.20 „Moja archeologia” - film dok.
0.05 Nocne czuwanie bez butelki
1.05 Videofashion

TVP 2

PANORAMA: godz. 7.00,
13.00, 18.00, 21.00

- 7.10 Sport telegram
7.20 Poranny magazyn Dwójki
7.50 Akademia Zdrowia Dwójki
8.00 Program lokalny
8.30 „Fitness Club” - ser. TVP
9.00 Świat kobiet
9.30 „Historia Lassie” - film dok. USA
10.00 Wehikuł czasu - pr. dla dzieci
10.25 Familiada
10.50 „Podróże w czasie i przestrzeni” (2) - film dok. fr.
11.35 Studio Sport - NBA Action
11.50 Czy czasem tęsknisz... - piosenki H. Rostworowskiego
12.30 „Nowa ziemia” - reportaż
12.50 Akademia Zdrowia Dwójki
13.20 „Zakazana miłość” - ser. wen.-hisp.
14.10 Pozytywka - informator rockowy
14.50 Powitanie
15.00 „Zwierzyniec” - ser. prod. austral.
15.30 Studio sport - Ze sportowego archiwum
16.00 Przegląd kronik filmowych
16.30 5 x 5 - Wygrajmy razem - teleturniej
17.00 Magazyn przechodnia
17.10 Nasze pieniądze
17.35 Wokół Stwórcy - pr. red. katolickiej
18.10 Program lokalny
19.05 Kolo fortuny - teleturniej
19.35 Wehikuł czasu - dla dzieci
20.00 „Jest taki kraj” - XV lecie NSZZ „Solidarność”
20.50 Sport-telegram
21.30 Pogotowie ekologiczne 2
21.45 Reporterzy Dwójki przedstawiają
22.05 Akademia Filmu Polskiego: „Ziemia obiecana” - reż. A. Wajda

TELE 3

AKTUALNOŚCI: godz. 12.00,
15.00, 18.10, 22.00

- 7.00 TV Polonia - retransmisja
9.00 Poranek z TV Katowice
11.00 Program dnia
11.05 „Wojna domowa” - ser. prod. pol.
11.45 Dziś w Teletrójce - rep.
12.05 „Melba” - ser. obyczaj. prod. austral.
12.55 „Poza rok 2000” - pr. pop.-nauk.
13.40 „Rytmy przyrody” - ser. dok.
14.05 Tam, gdzie upadły nawet pozory racjonalności - rep.
14.20 Muzyczne promocje
14.35 Trzy po 3 - teleturniej dla uczniów szkół podst.
15.05 Program dnia
15.10 „Kowboje z Krowigrodu” - ser. anim. prod. USA
15.35 „Dzieci i piosenki” - serial
16.05 „Witajcie nowi” - ang. ser. fab. dla młodz.
16.35 Dziś w Teletrójce
16.50 M.I.K. - pr. Pawła Bogocza
17.20 „Cristal” - telenowela
18.00 Gość dnia
18.40 Reportaż redakcji opolskiej
19.00 Wieczór z TV Katowice
19.30 „Europa nieznana” - „Wokół Limfioru” - film dok. prod. pol.
20.00 „Skarga” - dramat obyczaj. prod. pol.
21.30 „Mity medycyny” - mag. med.
21.45 Muzyczne promocje
22.05 Program na środę
22.10 „Wojna domowa” - ser. prod. pol.
22.45 Koncert Dializa - rep.
23.00 Międzynarodowy Konkurs Dyrygentów im. Grzegorza Fitelberga - rep.
0.00 „Świat przyrody” - ser. dok.
1.00 Wieczór z Telewizją Katowice
1.30 Noc filmowa: „Czerwony karzeł” - ser. kom.
2.00 „Córka wilków” - ser. hist.
3.30 „Zjazd absolwentów” - kom. prod. USA
5.00 „Morderstwo w Missisipi” - film krym. prod. USA
6.30 „Krok za krokiem” - ser. kom.

POLSAT

PROGRAMY INFORMACYJNE:
godz. 16.00, 18.45, 19.50, 22.00

- 8.00 Kalambury
8.30 Klub Lady Fitness
8.40 „Strachy z Transylwanii” - ser. anim.
9.00 HALOGRAIMY - muzyczna zabawa
9.20 Yel Yel Yel - pr. muz.
9.30 Gra o wszystko z... Billem Cosby
10.00 „Prawo Burke’a” - ser.
10.55 Kostka szczęścia
11.00 W drodze - pr. katolicki
11.30 „Strachy” film pol.
13.05 Przygody Leona - pr. rozrywk.
13.35 Sztuka sprawiedliwości - mag. prawniczy
14.00 Twój lekarz
14.30 Link Journal
15.00 Kostka szczęścia
15.05 HALOGRAIMY
15.25 Yel Yel Yel - pr. muz.
15.35 „Opiekuńczy duszek” - ser. anim.
16.15 Pamiętnik nastolatki
16.45 „I wszyscy razem” - ser.
17.15 „Skrzydła” - ser.
17.40 Kostka szczęścia
17.45 Kalambury
18.15 „Mamuśki” - ser.
18.55 „Misja Eureka” - ser.
20.05 „Powrót do Edenu II” - ser.
21.00 Nagrody Blockbuster '95, cz. 1
22.25 „Dolina lalek” - ser.
22.50 Magazyn sportowy

ŚRODA - 20.12

TVP1

WIADOMOŚCI: godz. 9.00,
12.00, 19.30, 23.00

- 6.00 Kawa czy herbata?
7.45 V.I.P. - rozmowa Jedynki
8.00 „Moda na sukces” - ser. prod. USA
8.30 Małe obracanie groszem
8.45 Dzieci dzieciom - pr. muz. dla dzieci
9.10 Mama i ja
9.25 Gimnastyka - Na co dzień
9.30 Domowe przedszkole
9.55 Porozmawiajmy o dzieciach
10.00 „Sława” - ser. prod. USA
10.50 Muzyczna Jedynka
11.00 Poradnik petenta
11.15 Ryby i rybki

- 11.30 Nasze państwo - mag. sa-
rządowy
12.10 Agrobiznes
12.15 Magazyn Notowań
12.40 Chochlikowe psoty, czyli zmagania z gramatyką
13.00 Sztuka niesztuka - Kto jest najlepszym artystą?
13.25 Rozumieć sztukę
13.45 Muzea niezwykle - „Magia zabawek”
14.10 Zgadnij! Wykaż się!
14.15 „Wielkie objazdy siostry Wendy” - ser. prod. ang.
14.25 Lumen 2000 - ser. dok.
15.00 Kraina łagodności - pr. poetycko-muzyczny
15.30 „Moda na sukces” - ser. (powt.)
16.00 Dla młodych widzów: Raj
16.25 Baw się z nami - turniej sportowy dla dzieci
16.50 Kalendarium XX wieku
17.00 Teleexpress
17.20 Miliard w rozumie - teleturniej
17.50 Z kamerą wśród zwierząt
18.10 „Śloneczny patrol” - ser. prod. USA
19.00 Wieczorynka: „Kracik w mieście”
20.10 „Kiedy raz umiemy” - film fab. prod. pol.-franc.
22.00 Puls dnia
22.20 Rodzic po ludzku - finał akcji
23.15 „Dekalog, Dziesięć” (ost.) - film fab. prod. TVP
0.15 „Tajemnica Giono” - film dok. fr.
1.20 Lumen 2000

TVP 2

PANORAMA: godz. 7.00,
13.00, 18.00, 21.00, 0.15

- 7.10 Sport telegram
7.20 Poranny magazyn Dwójki
7.50 Akademia zdrowia Dwójki
8.00 Program lokalny
8.30 „Wszystko, tylko nie miłość” - ser. prod. USA
9.00 Świat kobiet
9.30 „Każdą chwilę dzieciom...” - film dok. prod. ang.
10.00 Po rozum do głowy - pr. dla dzieci
10.25 Teatr TV: W. Bogusławski - „Henryk VI na łowach”
11.45 „Na tropach lampartów nad Morzem Martwym” - film dok.
12.30 Mój mały świat
12.50 Akademia Zdrowia Dwójki
13.20 „Chłopcy z ulicy Panisperna” - ser. prod. wł.
14.05 Ciepłota
14.40 Muzyczne nowości Dwójki
14.55 Powitanie
15.00 „Gargantua” - ser. anim. prod. franc.
15.25 Pejzaze wsi polskiej: Narolów, Suki
16.00 Zwierzęta wokół nas - Po-
daj łapę
16.30 5 x 5 - wygrajmy razem - teleturniej
17.00 Film dok.
17.55 Losowanie LOTTO
18.10 Programy lokalne
19.05 Kolo fortuny
19.35 Po rozum do głowy
20.00 Stan Borys... pisze pamiętnik artysty
20.50 Sport telegram
21.35 Ekspres reporterów
22.05 Studio Teatrów Dwójki: J. Glowacki - „Miłość po dziewiętej” - premiera
22.45 „Mistrzowie świata” - film dok. prod. jap.
0.20 Giovanni Pierluigi da Palestrina - Offertorium na Adwent i Boże Narodzenie - pr. poetycko-muzyczny

TELE 3

AKTUALNOŚCI: godz. 12.00,
15.00, 18.10, 22.00

- 7.00 TV Polonia - retransm.
9.00 Poranek z TV Katowice
11.00 Program dnia
11.05 „Namiętność” - telenowela
11.40 Dziś w Teletrójce - reportaż
12.05 „Skarga” - dram. obycz. prod. pol.
13.30 „Europa nieznana” - film dok. prod. pol.
14.00 „Mity medycyny” - magazyn medyczny
14.20 Muzyczne promocje
14.35 Kleks - program dla dzieci
15.05 Program dnia
15.10 „Kot rozrabiaka” - ser. anim. ang.
15.35 „Timberwood i przyjaciele” - ser. anim.
16.00 „Piętnastolatki” - ser.
16.35 Dziś w Teletrójce - rep.
16.50 Przemat - mag. niepełnospr.
17.20 „Cristal” - telenowela
18.00 Gość dnia
18.40 Portrety miast
18.45 Reportaż redakcji częstochowskiej
19.00 Życie na gorąco - mag. interwencyjny

- 19.30 „Czyste szaleństwo” - pr. rozrywk.
20.00 „Spender” - ser. krym. prod. ang.
21.00 Persona
21.30 „Co dalej z lotniskiem?” - rep.
21.45 Muzyczne promocje
22.05 Program na czwartek
22.10 „Namiętność” - telenowela
22.40 Strasburg - stolica Europy - reportaż
23.00 Rytm przemian
23.30 Sport
23.45 „Kodeks honorowy”
0.00 „Nasze stulecie” - franc. film dok. prod. franc.
1.00 Życie na gorąco - mag. interwencyjny
1.30 Noc filmowa: „Co ludzie powiedzą” - ser. kom.
2.00 „Ellington” - ang. dramat sensac.
3.30 „Wojna Emmy” - dramat psychologicz. prod. austral.
5.00 „Na ratunek” - film sens.
6.30 „Granice sportu” - ser. dok.

POLSAT

PROGRAMY INFORMACYJNE:
godz. 16.00, 18.45, 19.50, 22.00

- 8.00 Kalambury
8.30 Klub Lady Fitness
8.40 „Opiekuńczy duszek” - ser.
9.00 HALOGRAIMY
9.20 Yel Yel Yel - pr. muz.
9.30 Skrzydła - ser.
10.00 „Misja Eureka” - ser. s-f
10.55 Kostka szczęścia
11.00 Jesteśmy - pr. katol.
11.30 As, dama, walet
12.30 Magazyn sportowy
14.00 Oskar
14.30 4 x 4 - mag. motor.
15.00 Kostka szczęścia
15.05 HALOGRAIMY
15.25 Yel Yel Yel - PR. MUZ.
15.35 „Czarodziejka z księżycą” - ser.
16.15 Link Journal
16.45 „I wszyscy razem” - ser.
17.15 „Grace w opalach” - ser.
17.40 Kostka szczęścia
17.45 Kalambury
18.15 Mamuśki - ser.
18.55 „Dallas” - ser.
20.05 „Airwolf” - ser.
21.00 „Gliniarz i prokurator” - ser.
22.25 „Dolina lalek” - ser.
22.50 Plus Minus - pr. public.
23.20 „Sztuka sprawiedliwości” - mag. prawniczy
23.50 Motowiadomości

CZWARTEK - 21.12

TVP1

WIADOMOŚCI: godz. 9.00,
12.00, 19.30, 23.00

- 6.00 Kawa czy herbata?
7.45 V.I.P. - rozmowa Jedynki
8.00 „Różowa pantera” - ser. anim. prod. USA
8.30 Porykory - Zima - ser. anim. USA
8.45 Dzieci dzieciom - pr. muz.
9.10 Mama i ja
9.20 Gimnastyka
9.30 Domowe przedszkole
9.55 Porozmawiajmy o dzieciach
10.05 „Prawicy z Miasta Aniołów” - ser. krym. prod. niem.
10.50 Muzyczna Jedynka
11.00 Gotowanie na ekranie
11.20 To jest łatwe oczko w prawo... oczko w lewo
11.30 Taki jest świat
12.10 Agrobiznes
12.15 Magazyn Notowań
Czwartkowe spotkania z przyrodą
12.40 Tętno pierwotnej puszczy
13.10 Mała, wielka, niebieska kula
13.25 Ptakolub - magazyn
13.40 Opowieści bałtyckie - Archipelagi
14.00 „Zwierzęta świata” - ser. dok. prod. nowozel.
14.50 Program dnia
15.00 Potop popu - mag. muz.
15.30 „Max Glick” - ser. kanad.
16.00 Dla młodych widzów: Niezwykłe Muzeum Zabawkarstwa
16.25 Dla dzieci „Śmieciostuka”
16.50 Kalendarium XX wieku
17.00 Teleexpress
17.20 Filmidło - mag. filmowy
17.40 Automania
18.10 „Tata Major” - ser. USA
18.35 Magazyn katolicki - Wigilia
19.00 Wieczorynka: „Świętliki”
20.10 „Nietykalni” - ser. USA
21.10 Program publicystyczny
22.00 Rzuć palenie razem z nami - finał konkursu
22.20 Diariusz - mag. rządowy
23.30 Pegaz - tyg. kulturalny
23.15 Miniatury: T. Zieliński - „Cesarstwo rzymskie”
23.20 „Potęga obrazu. Leni Riefenstahl” - film prod. niem.
0.20 Hity Jedynki

TVP 2

PANORAMA: godz. 7.00,
13.00, 18.00, 21.00, 0.15

- 7.15 Sport telegram
7.20 Poranny magazyn Dwójki
7.50 Akademia zdrowia „Dwójki”
8.00 Program lokalny
8.30 „Dzieciaki kłopoty i my” - ser. prod. USA
9.00 Transmisja obrad Sejmu w przer. ok. 13.00 Panorama
14.55 Powitanie
15.00 „Dookoła świata z Willym Fogiem” - ser. anim. prod. hiszp.
15.25 Akademia zdrowia „Dwójki”
15.35 Studio sport - TV-Moto-Sport
16.00 „Jaskółki i ludzie” - film przyrodn. prod. franc.
16.30 5 x 5 - Wygrajmy razem - teleturniej
17.00 Orędzie - pr. publ.
18.10 Programy lokalne
19.05 „Jeden z dziesięciu” - teleturniej
19.35 Klub pana Rysia
20.00 Program publicystyczny
20.50 Sport telegram
21.35 Sto na sto, czyli sto filmów na stulecie kina „Fanny i Aleksander” - film fab. prod. szwedz.-franc.
0.40 Art noc

TELE 3

AKTUALNOŚCI: godz. 12.00,
15.00, 18.10, 22.00

- 7.00 TV Polonia
9.00 Poranek z TV Katowice
11.00 Program dnia
11.05 „Wojna domowa” - ser.
12.05 „Spender” - ser. prod. ang.
13.00 „Czyste szaleństwo” - ser.
13.25 „100 lat kina”
14.00 Kodeks honorowy
14.20 Rock kwadrans
14.35 Zgadula - telet. dla dzieci
15.05 Program dnia
15.10 „Szmacianki” - anim. ser.
15.20 „W Jąłowcowej dzungli” - ser. anim.
16.30 „W Bucikowie” - ser. anim.
16.40 „Przygody Kota Feliksa” - ser. anim.
16.05 „Miód i pszczoły” - ser. anim. dla młodzieży
16.35 Dziś w Teletrójce
16.50 Lancet - magazyn medyczny
17.20 „Cristal” - telenowela
17.20 Gość dnia
18.20 Aktualności gospodarcze
18.40 Portrety miast
18.45 Hallo, Britain - teleturniej
19.00 Wieczór z TV Katowice
19.30 Billy Idol - koncert
20.00 „Wszyscy są podejrzani”
21.45 Rock kwadrans
22.05 Program na piątek
22.10 „Wojna domowa” - ser. prod. pol.
23.00 Wieczorynka autorskie
23.30 „Z szabellą - pojedynki”
0.00 „V Festiwal Młodych Laureatów Konkursów Muzycznych - laureaci i nagród
0.30 Międzynarodowy Konkurs Dyrygentów im. G. Fitelberga - rep. zza kulis
1.00 Wieczór z TV Katowice
1.30 Noc filmowa: „Najstraszliwsze morderstwa” - ser.
2.00 „Improwizacja” - film fab. prod. USA
3.30 Film fabularny
5.00 „Nagle zeszłego lata” - film fab. prod. ang.
6.30 „Krok za krokiem” - ser. prod. ang.

POLSAT

PROGRAMY INFORMACYJNE:
godz. 16.00, 18.45, 19.50, 22.00

- 8.00 Kalambury
8.30 Klub Lady Fitness
8.40 „Czarodziejka z księżycą” - ser. anim.
9.00 HALOGRAIMY
9.20 Yel Yel Yel - pr. muz.
9.30 „Grace w opalach” - ser. kom.
10.00 „Dallas” - ser. obycz.
10.55 Kostka szczęścia
11.00 Kuba zaprasza
11.30 Pamiętnik nastolatki - magazyn młodzieżowy
12.00 W drodze - pr. katol.
12.30 Link Journal
13.00 Twój lekarz
13.30 Plus Minus - pr. public.
14.00 Egzamin dojrzałości
15.00 Kostka szczęścia
15.05 HALOGRAIMY
15.25 Yel Yel Yel - pr. muz.
15.35 „Grand Prix” - ser. anim.
16.15 Tylko dla dam
16.45 „I wszyscy razem” - ser. kom.
17.15 „Webster” - ser. kom.

PIATEK - 22.12

TVP1

WIADOMOŚCI: godz. 9.00,
12.00, 19.30, 23.20

- 6.00 Kawa czy herbata?
7.45 V.I.P. - rozmowa Jedynki
8.00 „Moda na sukces” - ser. prod. USA
8.30 Przedświąteczny przekładaniec
9.10 Mama i ja
9.25 Domowe przedszkole
10.05 „Star-Trek - następne pokolenie” - ser. s.f. prod. USA
10.50 Muzyczna Jedynka
11.00 Od niemowlaka do przedszkolaka
11.15 Zrób to tak, jak my - Sukienka sylwestrowa
11.30 U siebie
12.10 Agrobiznes
12.15 Magazyn Notowań - Wigilijne ryby - „O człowieku!”
12.45 Zaścianek - fenomen polski
12.55 Szkoła nie jedno ma imię - Lekcja miłości
13.00 Jeśli nie Oxford, to co
13.05 Innowacje edukacyjne - Własna szkoła
13.25 Książki, które wstrząsnęły światem - „Nowy Testament”
13.45 600 sekund dokumentu
13.55 Firma - „Piotrek”
14.10 Kto ty jesteś? Jacy jesteście?
14.30 Zaścianek - fenomen polski
14.50 Program dnia
15.00 Muzyczna Jedynka
15.30 „Moda na sukces” - ser. USA
16.00 Dla młodych widzów: Fron-
da
16.25 Dla dzieci: Ciuchcia
16.50 Kalendarium XX wieku
17.00 Teleexpress
17.20 „Tata, a Marcin powiedział...”
17.30 Goniec
17.45 Test
18.05 Randka w ciemno
18.50 Zulu Gula
19.00 Wieczorynka „Benjamin Blumchen”
20.10 Sto na sto, czyli sto filmów na stulecie kina: „Misja” - film fab. prod. ang.
22.15 Puls dnia
22.30 WC Kwadrans
22.50 Wigilijne dzieło pomocy dzieciom
23.15 MdM, czyli Mann do Maternity, Materna do Manna
23.40 Parada pradiada - pr. rozrywkowy
24.00 „Przybysz z deszczu” - film fab. prod. franc.
1.55 Goniec

TVP 2

PANORAMA: godz. 7.00,
13.00, 18.00, 21.00, 24.00

- 7.10 Sport telegram
7.20 Poranny magazyn Dwójki
7.50 Akademia zdrowia Dwójki
8.00 Program lokalny
8.30 „Pełna chłata” - ser. kom. prod. USA
9.00 Transm. obrad Sejmu w przerwie ok. 13.00 Panorama
14.55 Powitanie
15.00 „Włczek” - ser. anim. prod. USA
15.25 Akademia zdrowia Dwójki
15.35 Reportaż
16.00 Studio sport - NBA
17.00 30 ton - lista, lista przebojów
17.30 „Maski uprawiające sport” - ser. prod. ros.
18.10 Program lokalny
19.05 Jeden z dziesięciu - telet.
19.35 Instalacja - program dla dzieci
20.00 Wesoło, czyli smutno - rozmowa Kazimierza Kutza
20.50 Sport telegram
21.30 Halo weekend
21.40 KOC - Komiczny odcinek cykliczny
22.15 „Rok z życia pewnej rodziny” - film fab. USA
0.05 „Fabryka Houk” - widowisko muzyczne

TELE 3

AKTUALNOŚCI: godz. 12.00, 15.00, 18.10, 22.00

7.00 TV Polonia
9.00 Poranek z TV Katowice
11.00 Program dnia
11.05 „Namiętność” - telenowela
11.40 „Dziś w Teletrójce” - rep.
12.05 „Wszyscy są podejrzani” - dramat obycz. prod. węgier
13.35 „Billy Idol” - koncert
14.00 „Z szabelką - pojedynki”
14.20 Muzyczne promocje
14.35 „Od średniowiecza do współczesności”
15.05 Program dnia
15.10 „Przygody małego Księcia” - ser. anim.
15.35 „Obcy w rodzinie” - ser. fab. prod. ang.
16.00 „Miód i pszczoły” - ser. dla młodzi
16.35 „Pani Modna” - magazyn mody
17.00 Tele-zakupy
17.20 „Cristal” - telenowela
18.00 Gość dnia
18.40 Studio pod-Bukiem
19.00 Teleekspert - teleturniej
19.30 „Zwycięstwo na morzu” - ang. ser. dok.
20.00 „Help” - muzyczny film prod. ang.
21.00 Obserwatorium
21.30 Muzyczne promocje
21.45 Gazeta domowa
22.05 Program na sobotę
22.10 „Namiętność” - telenowela
22.40 „Szaleństwo na kółkach” - ser. prod. ang.
23.00 100% Live - pr. muzyczny
0.00 „Nietykalni” - ser. gangster-ski prod. USA
1.00 Teleekspert - teleturniej
1.30 Program nocny emitowany „na żywo”
3.30 Film fabularny
6.00 „Niesamowity McCoy” - film fab. prod. USA
6.30 Country Club

POLSAT

PROGRAMY INFORMACYJNE: godz. 16.00, 18.45, 19.50, 22.00

8.00 Kalambury
8.30 Klub Lady Fitness
8.40 „Grand Prix” - ser. anim.
9.00 HALOGRAIMY
9.20 Yel Yel Yel
9.30 „Webster” - ser. kom.
10.00 „Jastrząb atakuje” - ser. sens.
10.35 Kostka szczęścia
11.00 Tylko dla dam
11.30 Plus Minus
12.00 4 x 4 - mag. motor.
12.30 Sztuka sprawiedliwości
13.00 Magazyn sportowy
14.30 Pamiętnik nastolatki
15.00 Kostka szczęścia
15.05 HALOGRAIMY
15.25 Yel Yel Yel
15.35 „Richie Rich” - ser. anim.
16.15 Kuba zaprasza
16.45 „I wszyscy razem” - ser. kom.
17.15 „Wychować Mirandę” - ser.
17.40 Kostka szczęścia
17.45 Kalambury
18.15 Przygody Leona - pr. rozr.
18.55 „Statek miłości” - ser. sens.
20.05 „Strażnik Teksasu” - ser. sens.
21.00 „Na celowniku” - ser. sens.
22.15 Biznes tydzień
22.30 „Skandale” - film prod. USA. Znany dziennikarz telewizyjny jest podejrzany o zabójstwo żony. Starając się oczyścić z zarzutów popada w jeszcze większe tarapaty.
0.15 Playboy

SOBOTA - 23.12

TVP1

WIADOMOŚCI: godz. 9.00, 12.00, 19.30, 23.10

7.00 Eko-echo
7.15 Z Polski
7.30 Wszystko o działce i ogrodzie
7.55 Agrolinia
8.30 Święteczne 5-10-15
8.55 Program dnia
9.10 Ziarno
9.35 „Przygody Huck Finna” (1) - film USA
10.35 Atom, gwiazdy, życie
10.50 Co wy na to?
11.00 Tajemnica uzdrawiania (3)
12.00 Wigilijne dzieło pomocy dzieciom
12.10 Kraj - magazyn
12.30 Koncert życzeń
13.00 „Zwierzęta świata” (2)
13.30 Walt Disney przedstawia
14.45 Teatr Rozmaitości: Ch. Dickens - Świerszcz za kominem
15.45 Święskie klimaty
16.10 „Bill Cosby show” - serial
16.35 Święskie klimaty
16.50 Kalendarium XX wieku

TVP2

PANORAMA: godz. 7.00, 18.00, 21.00, 0.30

7.10 Folkowe nuty
7.30 Tacy sami
7.50 Spotkanie z językiem migowym
8.00 „Legenda Wyspy Skarbów” - ser. anim. ang.
8.20 Powitanie
8.30 Programy lokalne
9.30 Mój telefon bezpieczeństwa
10.00 „Nasza wielka rodzina” - serial
10.30 Polaków portret własny
11.00 Godzina z Hanna Barbera
12.00 „Wyższe sfery” - film USA
14.00 Wydarzenie tygodnia
14.35 Rebusy Szymona Majewskiego
15.05 Familiada
15.40 „Fitness Club” - serial
16.05 Grzegorz Turnau - portret artysty
17.00 „SeaQuest” - serial USA
17.55 Losowanie LOTTO
18.10 Program lokalny
18.30 7 dni świat
19.05 Gra - teleturniej
19.35 Szalone liczby
20.00 Program artystyczny
21.30 Słowo na niedzielę
21.35 Chimera - mag. kulturalny
22.15 „Gra w kotka i myszkę” (1)
23.10 Jose Carreras - portret słynnego tenora
0.30 Panorama
0.35 Jazz Fair '95 - koncert

TELE 3

AKTUALNOŚCI: godz. 12.00, 15.00, 18.10, 22.00

7.00 „Mała Rosey” - ser.
7.20 „Teatrzyk Win Gin Pom” - ser. dla dzieci
7.40 „Namiętność” - telenowela
9.10 Program dnia
9.15 Sobota z TV Katowice
11.00 „Kolejowe przygody wzdłuż Europy” - ser. przyr.
11.30 W cztery światła strony - magazyn turystyczny
12.30 „Szopki Pana Adama”
12.45 Pielgrzymka do źródeł wiary - film dok.
13.00 „W oczekiwaniu...”
13.30 Gol.
13.45 Przeboje „Soboty w Bytkowie”
14.00 „Tylko wtedy gdy się śmieje” - ser. kom.
14.30 Zagadki przeszłości
15.05 Program dnia
15.10 Święteczne opowiesci fim anim.
15.40 „Roger Odrzutowiec” - ser. anim.
15.45 „Słonica Nellie” - ser. anim.
15.50 „Kocham moje miasto”
16.00 „Banda z ulicy Szewskiej” - ang. ser. dla młodzieży
16.35 Rozmowa tygodnia
16.50 „Ale kinol” - mag. filmowy
17.20 „Tak, panie premierze” - ser. kom.
18.00 Gość programu
18.30 Nie tylko o muzyce
19.00 Wieczór z TV Katowice
19.30 Wigilia z Jose Carrerasem - pr. muzyczny
20.00 „Bernard i Dzin” - kom. obycz.
21.15 „Piękny czas oczekiwania” - film dok.
21.45 Muzyczna TeleTrójka
22.05 Program na niedzielę
22.10 Sport
23.00 „Panho Villa” - film USA
0.30 Akademia Jazzowa
1.00 Pr. nocny emitowany na żywo
3.30 Film fabularny
5.00 „Niewinny” - film USA
6.30 Dance Club

POLSAT

PROGRAMY INFORMACYJNE: godz. 16.00, 19.50

8.00 W drodze - pr. kat.
8.30 „Moto-myszki z Marsa” - ser.
9.00 Filmy animowane dla dzieci
9.20 Smakosze i rozkosze
9.30 YelYelYel
10.00 Rodzinne potyczki - film USA
11.35 Przedwieczna katastrofa
12.00 Spartakus - film USA

15.05 Tradycja i zwyczaje świąt Bożego Narodzenia
15.15 Filmy animowane dla dzieci
15.50 Tradycje i zwyczaje Świąt Bożego Narodzenia
16.15 Nie przysyłaj mi kwiatów - film prod. USA. Zwiariowany hipochondryk wmawia sobie, że zostało mu kilka tygodni życia. Rozpoczyna więc systematyczne przygotowania do znalezienia nowego męża dla swej żony
17.35 Tradycja i zwyczaje Świąt Bożego Narodzenia
18.00 Wokół kobiecych gier - cz. 1
19.00 Disco Relax
20.05 „Polowanie na Czerwony Paździerz” - film prod. USA. Sam Neill - kapitan uzbrojonej w rakietę łodzi podwodnej „Czerwony Paździerz” postanawia dopłynąć do wybrzeży Stanów Zjednoczonych i oddać się w ręce Amerykanów. Rosjanie robią wszystko, żeby łódź nie przedostała się na stronę wroga.
22.30 „Paparazzo” - film prod. ang. Fotograf Rick mistrzowsko opanował sztukę chwytania życia na gorąco. Spotkanie z Sadiem, gwiazdą filmową kung-fu przynosi gwałtowne zmiany w jego życiu zawodowym i uczuciowym.

NIEDZIELA - 24.12

WIGILIA

TVP1

WIADOMOŚCI: godz. 19.30

7.00 Program dnia
7.10 „Arktyczna odyseja” - film przyrodniczy
8.00 „Dziadek do orzechów” - film baletowy USA
9.25 Kukulka
9.35 „Przygody Hucka Finna” (2) - film fab. USA
10.30 Wigilia w Raju (pr. z udziałem przedstawicieli wszystkich pr. dziecięcych i młodzieżowych)
11.00 „U źródeł” - film dok.
12.00 Anioł Pański - transmisja z Watykanu
12.20 Da Capo - pr. red. katol.
12.35 „Pierwsze święta na swoim” - reportaż
13.00 Na progu świąt i nieskończoności - Czym jest Boże Narodzenie?
13.30 Dla dzieci: Boskie prezenty - bajka muzyczna
13.55 Wigilia z Ojcem Świętym - reportaż
14.05 W starym kinie: „Czarodziej z Oz” - film USA
15.50 Wigilia z Ojcem Świętym - reportaż
16.05 Kolędy Pośpieszalskich
16.55 Kalendarium XX wieku
17.00 Teleexpress
17.20 „Stół nakryty obrusem białym...” - reportaż
17.55 Od przedszkola do Opola - Dzieci śpiewają kolędy
18.40 „Wigilie z Ojcem Świętym” - reportaż
19.00 Wieczorynka „Gwiazdka kota Filemona”
20.00 Homilia Prymasa Polski
20.05 Wigilijne dzieło pomocy dzieciom '95
20.25 „Boże Narodzenie u Bradych” - kom. prod. USA
22.10 „Dziś w Betlejem” - kolędy '95” - reportaż
22.55 Wigilijne dzieło pomocy dzieciom '95 (2)
23.20 Kabaret Starszych Panów - Sentimentalne postscriptum (1)
23.55 Pasterka - Transmisja Mszy Świętej z Watykanu celebrowanej przez Ojca Świętego
1.50 „Mój wujaszek Beniamin” - kom. prod. franc.

TVP2

PANORAMA: godz. 21.00

7.00 Echa tygodnia (dla niesłyszących)
7.30 Film dla niesłyszących - „Ręce Mordercy” - film ang.
8.25 Słowo na niedzielę (dla niesłyszących)
8.30 Programy lokalne
9.30 Powitanie
9.45 Ojczyzna polszczyzna - Bóg się rodzi - moc truchleje
10.00 Kłaskatory - „Biali mnisi z Le Mont Saint Michael” - film dok.

10.30 „Mork i Mindy” - ser. USA
11.00 Ulica Sezamkowa - pr. dla dzieci
12.00 „Chłopiec do bicia” - film kostiumowy prod. ang.
13.45 Święty Mikołaj i inne chłopa
14.15 Jaś Fasola - „Wesolych Świąt Panie Fasola”
14.50 Wiadomości Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy
15.00 Familiada
15.35 Powitanie
15.40 „Z pamiętnika mej duszy” - film biogr. o M. Grechucie
16.30 Wigilia w Dwójce
16.45 Nowe horyzonty
17.20 „Świat w Connecticut” - film fab. prod. USA w roli gł. A. Schwarzenegger
18.50 Programy lokalne
19.00 Kolędy w wyk. E. Bem, Vox, K. Kowalskiej w Świątę Lipca
19.35 „Przygody Animków” - ser. anim. prod. USA
20.00 Koncert Wigilijny - retransmisja koncertu z Wiednia
21.30 Hala Dwójka - wydanie specjalne
21.45 Z kolędami u Czarnej Mądrony
22.10 „Męczyzna na poddażu” - kom. prod. USA
23.40 „Widzenie” - widowisko artystyczne oparte na motywach poezji A. Mickiewicza
0.15 „Mój najlepszy rok” - kom. USA
1.45 Gwiazdka w Wiedniu

TELE 3

AKTUALNOŚCI: godz. 12.00, 15.00, 18.50, 22.00

7.00 „Betlejem śląskie”
7.30 Sacrum Profanum
8.00 „Księżniczka Astronautka” - ser. anim.
8.30 „Msza Wigilii wędruje przez świat” - film dla młodych widzów
9.00 „Natura - świat wokół nas” - ser. przyrodniczy
9.30 „Polska Marynarka Wojenna” - ser. dok.
9.55 Program dnia
10.10 Klub Globtrottera
11.00 „Tak uczył nas Luter” - kolędy protestanckie
11.30 „Tak się wydarzyło w Judei” - reportaż
12.05 Święteczna kuchnia góralska
12.25 „Chłopczyk z zapakami”
12.40 Wigilia w Bytkowie
13.00 „Od Parzyża do...” - film dok.
14.00 Telefonada
15.05 Program dnia
15.10 „Świąteczna opowieść” - film anim. prod. franc.
15.35 „Święty Mikołaj i opowieść o młecznych zębach” - ser. anim.
16.00 Pieśni Bożonarodzeniowe w wykonaniu londyńskiego Emmanuel chór
16.30 „Przy wigilijnym stole” - reportaż
17.00 Wigilia w Bytkowie
17.20 Boże Narodzenie z Pavarotim - koncert świąteczny
18.10 Wigilia w Bytkowie
19.00 Wieczór z Telewizją Katowice
19.30 „Mój świat” - reportaż
19.45 „Gdy się Chrystus rodzi” - kolędy
20.00 „Tak Wigilino, Św. Mikołaj istnieje” - film USA
21.45 Wigilia w Bytkowie
22.05 Program na poniedziałek
22.10 „Póki się znów nie spotkamy” - ser. w roli gł. Michael York
23.40 Śląskie kolędowanie
0.00 Transmisja z Pasterki w Piekarach Śląskich
1.30 Program nocny emitowany na żywo
3.30 „Napoleon” - film fab.
5.00 „Powrót Sherlocka Holmesa” - kom. USA
6.30 „Święta po lwowsku”

POLSAT

PROGRAMY INFORMACYJNE: godz. 16.00, 19.50

8.00 Jesteśmy - pr. red. katol.
8.30 „Hullabaloo” - ser. anim.
9.00 „Czerwony bucik” - film anim.
9.20 Smakosze i rozkosze
9.30 Maski - magazyn
10.00 Disco Relax
11.00 Kolędy w TV POLSAT
11.50 Tradycje i zwyczaje Świąt Bożego Narodzenia
12.00 „Spirit of Saint Louis” - film biogr. prod. USA
14.30 Wędrowni myśli
14.55 Tradycja i zwyczaje Świąt Bożego Narodzenia
15.00 Dyżurny satyrk kraju
15.25 Tradycja i zwyczaje Świąt Bożego Narodzenia
15.30 Fashion TV

16.15 „Magiczne chwile” - film ang.
18.00 „Kawałek raju” - film prod. USA - Chłopiec ze złotym sercem stara się dać szczęście i azył dwójce maltretowanych i niekochanych dzieci
19.40 Tradycje i zwyczaje Świąt Bożego Narodzenia
20.05 Koncert Jubileuszowy TV POLSAT
21.05 „Parasolki z Cherbourg” - film franc.
22.45 Na każdy temat

PONIEDZIAŁEK - 25.12

I DZIEŃ ŚWIAT BOŻEGO NARODZENIA

TVP1

WIADOMOŚCI: godz. 19.30

7.00 Program dnia
7.03 „Prawdziwy skarb wyspy Montecristo” - film przyrod. prod. niem.
7.45 „Dziś w Betlejem” - Kolędy '95
8.30 „Gwiazdka” - film anim. prod. franc.
8.55 UNICEF - dzieciom - koncert galowy z Sali Kongresowej
10.00 „Przygody Hucka Finna” - ser. USA
11.00 „505 tajemnic - skarb pruski w Krakowie” - film dok.
11.55 Msza Święta „Urbi et Orbi” - Jan Paweł II z Rzymu
12.40 Współczesny katolicyzm - „Opus dei” - pr. dok.
13.50 W Starym Kinie: „Gospoda świąteczna” - musical USA
15.35 Śmiechu warte
16.00 Magda Umer - Mężczyźni jej życia
16.50 Kalendarium XX wieku
17.00 Teleexpress
17.25 „W 80 dni dookoła świata” - film fab. USA
19.00 „Wieczorynka - „Przygody Myszkki Miki i Kaczora Donaldalda”
20.10 „Kevin sam w domu” - kom. prod. USA
22.00 Hanna Banaszak i jej goście (1)
22.55 Oko w oko - świąteczna gala Edyty Górniak
23.40 „Szukając sprawiedliwości” - film sensac. prod. USA w roli gł. S. Seagala
1.10 „Obcy w domu” - film fab. prod. franc.

TVP2

PANORAMA: godz. 21.00

7.00 Kolędy na Jasnej Górze
7.30 „Podróż z Adamem Bujakiem - Boże Narodzenie w Betlejem” - reportaż
8.00 „Noc Wigilijna” - film anim. prod. USA
8.30 Programy lokalne
9.30 Powitanie
9.35 Małe Ojczyzny - „Świątynia”
10.10 Łatwe i przyjemne pieśni w wykonaniu „Poznańskich Słowików”
11.00 Scena Młodego Widza - Premiera M. Szabo - „Abigail”
12.00 „Heidi” - film prod. USA
13.40 Święteczny koncert kabaretu OT.FOT
14.30 „100...filmów z Wiesławem Gajosem” - film dok.
15.10 Powitanie
15.20 Koncert kolęd w opracowaniu Witolda Lutosławskiego - Radiowa Orkiestra i Chór w Krakowie
15.35 „Miłość, szmaragd i krokodyl” - film przyg. USA w roli gł. M. Douglas
17.15 Bogusław Kaczyński zaprasza... Muzyczne spotkania ze znakomitymi artystami
18.00 Program lokalny
18.10 Spotkanie z balladą - Gwiazdka
19.05 Kolo Fortuny
19.35 Krzyżówka 13-latków
20.00 Koncert wigilijny - retransmisja koncertu z Wiednia
21.30 Koncert kolęd Edwarda Pałłasz do słów Ernesta Brylla - Radiowa Orkiestra w Krakowie
21.55 „Pracująca dziewczyna” - kom. prod. USA

23.40 Diana Ross, David Bowie, Rod Stewart i ich goście - największe muzyczne show 1995
1.10 Piwniczne kolędy dla Herodów
1.50 „Opowieść o wole i osle w Betlejem” - widowisko artystyczne

TELE 3

AKTUALNOŚCI: godz. 12.00, 15.00, 18.00, 22.00

7.00 Nie tylko o muzyce - Wanda Polarska
7.30 „Ślub brązowego misia” - ser. anim.
8.00 „Alicja w krainie czarów” - ser. anim.
9.00 „Królowa śniegu” - ser. anim.
9.55 Święteczny gość
10.05 „Świąteczny gość z Wiednia”
11.00 Order uśmiechu
12.05 „Sekrety biblii” - film dok. cz. 1
13.30 „Miej trochę wiary” - pr. muzyczny
14.20 Święteczny gość
14.35 Kleks - pr. dla dzieci (wyd. świąteczne)
15.05 Program dnia
15.10 „Romuald i dzieci pustyni” - film anim.
15.35 „Najwięksi iluzjoniści świata” - pr. rozrywkowy
16.35 Święteczny gość
16.50 „Pozłacany warkocz”
17.20 „Cristal” - telenowela
18.10 „Latynoskie noce” - pr. dok. TV BBC
18.50 Święteczny gość
19.00 Oi mi mi
19.30 „The Heart Of Christmas” - film fab. prod. kanad.
20.00 „Drobne upominki” - film obycz. prod. kanad.
21.45 Święteczny gość
22.05 Program na wtorek
22.10 „Póki znów się nie spotkamy” - ser. prod. USA
23.40 Pastorałki
0.00 „Nieszczęścia Alfreda” - kom. prod. franc.
1.30 Program nocny
3.30 „Oszustwo” - kom. USA
5.00 „Pan mamusia” - kom. USA
6.30 Kolędy

POLSAT

PROGRAMY INFORMACYJNE: godz. 16.00, 19.50

8.00 Yel Yel Yel
8.30 „Richie Rich” - ser. anim.
9.00 Na każdy temat
10.00 „Gwiazdkowy dar” - film USA - Wzięty architekt przyjeżdża do małego miasteczka w Colorado, żeby kierować budową nowego centrum rekreacyjnego. Pod wpływem pielegnujących stare obyczaje mieszkańców decyduje się uratować miasto przed agresywną cywilizacją Chleb, kiedy myślę - reportaż o tradycjach dzielenia się opłatkiem
11.40 „Zabić drożdża” - film USA - Dramat na podstawie powieści Harpera Lee. Uehonorowany Oscarom G. Peck jako prawnik, broniący Murzyna oskarżonego o gwałt na białej dziewczynie
14.15 Zyczenie do Świętego Mikołaja
14.30 Kuba zaprasza
15.00 GRAIMY
15.30 „Strach z Transylwanii” - ser. anim.
16.15 „Śniadanie u Tiffany'ego” - film USA
18.15 U Guniów wesele - Kabaret „Pirania”
18.50 „Wokół kobiecych gier” - cz. 2
20.05 „Czarownice z Eastwick” - film prod. USA - Opowieść o trzech przyjaciółkach z małego miasteczka w Nowej Anglii, w których tchnące nudą życie wkracza męczyzna - demon. Wyk. Jack Nicholson, Cher, Susan Sarandon
22.15 Zyczenia Św. Mikołaja
22.30 „Gremliny” - film USA - Mały puchaty „mogłai” ofiarowany lekkomyślnemu chłopcu; rozmnąza się w stado krwiożerczych stworów zagrażających miasteczku

WTOREK - 26.12

II DZIEŃ ŚWIAT BOŻEGO NARODZENIA

TVP1

WIADOMOŚCI: godz. 19.30

- 7.00 Program dnia
7.05 „Magia dzikiej przyrody. Kangur z australijskiej równiny” - film przyrod. prod. austral.
8.00 Kolędy Pośpieszalskich
8.30 „Szaleństwa Albina Wiewiórki” - ser. anim. prod. ang.
9.00 Dla dzieci: Dlaczego lubimy Boże Narodzenie?
9.40 Kolędy „Gawędy”
9.55 „Przygody Hucka Finna” - ser. prod. USA
11.00 Koncert Życzeń
11.50 „Dwoje w buszu” - film dok. prod. ang.
12.45 „Polski Londyn” - film dok.
13.15 Kodeks Bożewicza
13.35 Seriale wszech czasów: „Północ - Południe” - ser. prod. USA
14.25 Kultura duchowa narodu - „Kisiel” film dok.
15.25 Magda Umer - Mężczyźni jej życia - pr. rozrywkowy
16.50 Kalendarium XX wieku
17.00 Teleexpress
17.25 „W 80 dni dookoła świata” - film fab. prod. USA
19.00 Wieczorynka - „Gwiazdka pluszowych misiów”
20.10 „Szkłana pułapka” - film fab. USA w roli gl. Bruce Willis
22.30 Wojtek Pszoniak - pytania do siebie „Serce”
23.50 Kabaret Starszych Panów - sentymentalny postscriptum (2)
0.25 „Mona Lisa” - film sensac. prod. ang. w roli gl. Bob Hoskins

TVP2

PANORAMA: godz. 21.00

- 7.00 Pieśni na Boże Narodzenie - śpiewa Marmon Tabernacki Choir
7.30 Kolędy zespołu „Zajazd”
8.00 „Noc wigilijna” (2 - ost.) - film anim. prod. USA
8.30 Program lokalny
9.30 Nad naszym domem jasność - widowisko
10.15 Gwiazdka na gwiazdkę - koncert Filharmonii Narodowej z udziałem G. Brodzińskiej
11.00 Scena Młodego Widza - Premiera M. Szabo - „Abigail” (2)
12.00 „Heidi” (2 - ost.) - film fab. prod. USA
13.30 Elvis Stojko i jego goście - pokaz mistrzów w lżywiarstwie figurowym na lodzie
14.30 Bezludna wyspa
15.25 „Klejnot Nilu” - film fab. USA w roli gl. Michael Douglas
17.10 Ogród sztuk - Motywy świąteczne w sztuce i literaturze
17.50 Bogusław Kaczyński zaprasza... Muzyczne spotkania ze znakomitymi artystami? - rozwiązanie zagadek
18.00 Programy lokalne
18.10 Spotkanie z Balladą - Gwiazdka (2)
19.05 Kolo Fortuny
19.35 Szalone potyczki - pr. dla dzieci
20.00 Godzina szczerości - Jerzy Polomski
21.35 Czerwony Kapturek - pr. kabaretowy
22.35 „Glińiarz w przedszkolu” - kom. prod. USA w roli gl. Arnold Schwarzenegger
0.20 Niedziennie święta Natalie Cole

TELE 3

AKTUALNOŚCI: godz. 12.00, 15.00, 18.00, 22.00

- 7.00 Nie tylko o muzyce - A. Fatyga
7.30 „Alladyn” - ser. anim.

- 9.55 Omówienie programu, świąteczny gość
10.10 „Największy pokaz mody na świecie” - pr. ang.
11.40 Świąteczny gość
12.05 „Sekrety Biblii” - film dok. cz. II
13.30 „Kopciuszek”
14.20 Świąteczny gość
14.35 Kleks - pr. dla dzieci (wydanie świąteczne)
15.05 Program dnia
15.10 „Święty Mikołaj i Magik” - film anim.
15.35 „Najwięksi iluzjoniści świata” - pr. rozrywkowy
16.35 Świąteczny gość
16.50 „Połączany warkocz” - cz. II
17.20 „Cristal” - telenowela
18.10 „Zygmunt Preisner - muzyka filmowa” - koncert w Wieliczce
19.00 „Moje święta”
19.30 „Betlejem Polskie” - film dok. prod. pol.
20.05 „Legenda Tatr” - film fab. prod. pol.
22.10 „Póki znów się nie spotkamy” - ser. USA
23.40 Ballady Leonarda Cohena
0.00 „Nagrody muzyczne Monte Carlo” cz. 1
1.00 Noc filmowa: „Nowoczesne dziewczyny” - kom. USA
2.30 Koncert zespołu Duran Duran
3.30 „Stuknięty Bliźniak” - kom. USA
5.00 „Niesamowite dzieciaki” - kom. USA
6.30 Country Bar

POLSAT

PROGRAMY INFORMACYJNE: godz. 16.00, 19.50

- 8.00 GRAIMY
8.30 „Strachy z Transylwanii” - ser. anim.
9.00 Koncert Jubileuszowy TV POLSAT
10.00 „Samantha” - film prod. USA - Zwirowana opowieść o ekscentrycznej dziewczynie Samancie, która na dwudzieste pierwsze urodziny, jako niespodziankę dla gości planuje...
11.40 „Trąbki świątecznej pocięty” - pr. poetycki
12.00 „Rocznik” - film USA
14.30 Przygody Leona - pr. rozrywkowy
15.00 GRAIMY
15.30 „Opiekuńczy duszek” - ser. anim.
16.15 „Polowanie na Czerwony Paździenik” - film prod. USA
18.45 Kolędy w TV POLSAT
18.55 „Misja Eureka” - ser. s.f.
20.05 „Powrót do Edenu II” - ser. prod. austral.
21.05 „Taniec zakochanych” - film USA
23.00 Koncert Świąteczny

ŚRODA - 27.12

TVP1

WIADOMOŚCI: godz. 9.00, 12.00, 19.30, 23.00

- 6.00 Kawa czy herbata? w tym: Kalendarium XX wieku; Sportowa apteka
7.45 V.I.P. - rozmowa Jedyńki
8.00 „Moda na sukces” - ser. USA
8.30 Teleferie - Tele Lar
9.10 Tanczące bajki
9.20 Mama i ja
9.35 Domowe przedszkole
10.00 „Sława” - ser. prod. USA
10.50 Muzyczna Jedyńka
11.00 Poradnik petenta
11.15 Ryby i rybki
11.30 Razem czy osobno
12.10 Agrobiznes
12.15 Magazyn Notowań - Za Morawską Bramą
12.40 Sroda artystyczna - Powtórka z historii Władysława IV
13.00 „Dom na Stawisku” - film dok.
13.30 Oczywiste - nieoczywiste - Kultura Litwinów
13.50 Gość dnia
13.55 Bajkowy świat Józefa Wilkonia
14.15 „Wielkie objazdy siostry Wendy” - ser. dok. prod. ang.
14.25 Lumen 2000 - ser. dok. USA
14.55 Program dnia
15.00 Kraina łagodności - pr. poet.-muzyczny

- 15.30 „Moda na sukces” - ser. USA
16.00 Dla młodych widzów: Raj
16.25 Dla dzieci: Świąteczne śpiewanie
16.50 Kalendarium XX wieku
17.00 Teleexpress
17.20 Miliard w rozumie - teleturniej
17.50 Z kamerą wśród zwierząt - Radość i smutki
18.10 „Słoneczny patrol” - ser. prod. USA
19.00 Wieczorynka: „Krecik lekarzem”
20.10 „Chłopcy z Brazylii” - film fab. prod. USA
22.15 Puls dnia
22.25 Mam prawo - Przedawnienie
23.20 Sto lat kina - filmy najważniejsze
0.20 „Mleczna polewka” - film fab. prod. niem.

TVP2

PANORAMA: godz. 7.00, 13.00, 18.00, 21.00, 24.00

- 7.10 Sport telegram
7.20 Poranny magazyn Dwójki w tym: Gość poranny oraz Dziennik krajowy
7.50 Akademia Zdrowia Dwójki
8.00 Program lokalny
8.30 „Wszystko tylko nie miłość” - ser. prod. USA
9.00 Świat kobiet
9.30 „Fitness Club” - ser. TVP
10.00 Truskawkowe studio
10.25 Familiada - teleturniej
10.50 Scena młodego widza - „Abigail”
11.40 „Rock and roll na lodzie” - film muzyczny prod. USA
12.50 Akademia zdrowia Dwójki
13.20 „Chłopcy z ulicy Panisperna” - ser. prod. włos.
14.10 Scena Młodego Widza: „Abigail”
15.05 Powitanie
16.10 „Gargantua” - ser. anim. prod. franc.
16.35 Pełzające wsi polskiej
16.50 Zwierzęta wokół nas - Podaj łapę
16.30 „5x5 - Wygrajmy razem” - teleturniej
17.00 Seans filmowy
17.30 Impresje lat 80. - Spój nie zawsze się sprawdzają
17.55 Losowanie LOTTO
18.10 Program lokalny
19.05 Kolo Fortuny - teleturniej
19.35 Truskawkowe studio - pr. dla dzieci i młodzieży
20.00 Raz na 50 lat - Jubileusz ZAKR-u
21.35 Ekspres reporterów
22.05 Rewelacja miesiąca - „Hrabia Luxemburg” - filmowa wersja operetki
0.05 Gwiazdy światowego jazzu - Jazz w Teatrze Brewthouse - Trio Kenny Drew

TELE 3

AKTUALNOŚCI: godz. 12.00, 15.00, 18.10, 22.00

- 7.00 TV Polonia - retransmisja
9.00 Poranek z Telewizją Katowice
11.00 Program dnia
11.05 „Namiętność”
11.40 Dziś w Teletrójce
12.05 „Legenda Tatr” - film fab. prod. pol.
14.00 „Betlejem polskie” - film dok. prod. pol.
14.35 Kleks - pr. dla dzieci
15.05 Program dnia
15.10 „Wesołe święta krecika” - ser. anim.
16.35 Dziś w Teletrójce - reportaż
16.50 „Alfabet życia”
17.20 „Cristal”
18.00 Gość dnia
18.40 Portrety miast
18.45 Dziś w Teletrójce - reportaż
19.00 Ekspres Reporterów Aktualności
19.30 „Czyste szaleństwo” - pr. rozrywkowy
20.00 „Beatles - A Hard Days Night” - kom. muzyczna USA
21.30 „Sroczi” - film dok.
22.05 Program na czwartek
22.10 „Namiętność” - telenowela
22.40 „Jacy jesteśmy” - pr. publicystyczny
23.00 „Nie dostałem Nobla”
23.30 „Myszkowanie”
0.00 „Nasze stulecie” - film dok.
1.00 Ekspres Reporterów Aktualności
1.30 Noc filmowa: „Co ludzie powiedzą” - ser. ang.
2.00 „Doktorek” - film fab. prod. USA
3.30 Film fabularny
5.00 „Flip i Flap na bezludnej wyspie” - film USA
6.30 „Granice sportu” - ser. dok.

POLSAT

PROGRAMY INFORMACYJNE: godz. 16.00, 19.50

- 8.00 Filmowe studio POLSAT-u
8.15 „Potop” cz. 1 - film prod. pol.
10.00 „Jankeska na dworze Króla Artura” - Dziewczyna z epoki MTV trafia do Anglii na dwór Króla Artura
11.45 Filmowe studio POLSAT-u
12.00 „Maroko” - film prod. USA
13.35 Charlie Chaplin
14.00 „Niezwycięzcy Bill” - western USA
16.15 Filmowe studio POLSAT-u
16.30 Gra o wszystko... z Billym Cosby
17.00 „Casablanca” - film USA
19.00 Filmowe studio POLSAT-u
20.05 „Love Story” - film USA
Opowieść o miłości dwójga ludzi Olivera i Jenny
22.25 Filmowe studio POLSAT-u
23.00 „Nędzne psy” - film USA

CZWARTEK - 28.12

TVP1

WIADOMOŚCI: godz. 9.00, 12.00, 19.30, 23.00

- 6.00 Kawa czy herbata w tym: Kalendarium XX wieku; Sportowa apteka
7.45 V.I.P. - rozmowa Jedyńki
8.00 „Różowa pantera” - ser. anim. prod. USA
8.30 Teleferie - Tele-Lar
9.10 Tanczące bajki
9.20 Mama i ja
9.35 Domowe przedszkole
10.05 „Prawnicy z Miasta Aniołów” - ser. prod. USA
10.50 Muzyczna Jedyńka
11.00 Gotowanie na ekranie
11.20 To jest łatwe oczko w praw... oczko w lewo
11.30 Kwadrans na kawę - pr. dla ludzi otyłych
11.45 Życ bezpiecznie
12.10 Agrobiznes
12.15 Magazyn Notowań - Skąd pochodzi włoszczyzna - Czwartkowe spotkania z przyrodą
12.40 Tętno pierwotnej puszczy - „Żywa sieć”
13.10 Między nami zwierzętami
13.30 Strzał w dziesiątkę
13.35 Klinika Zdrowego Człowieka (prosta)
13.55 Zwierzęta świata - „Intymne życie raty koralowej” - ser. dok. prod. holenderskiej
14.25 Strzał w dziesiątkę
14.35 Brzech
14.50 Program dnia
15.00 Potop popu - magazyn muzyczny
15.30 „Max Glick” - „Kłopoty z dojrzewaniem” - ser. prod. kanad.
16.00 Teleferie - zwierzęta na święta
16.25 Teleferie - Świąteczne śpiewanie
16.50 Kalendarium XX wieku
17.00 Teleexpress
17.20 Filmidło - magazyn filmowy
17.40 Klinika Zdrowego Człowieka
18.05 „Tata Major” - ser. kom. USA
18.30 Magazyn katolicki - Sobór
19.00 Wieczorynka
20.10 „Nietykalni” - ser. USA
21.00 Rodzić po ludzku
21.30 Wieczór publicystyczny
22.20 Dziariusz - magazyn rządowy
22.30 Pegaz - magazyn kulturalny
23.20 Magiatury - Bronisław Maj - „Światło”
23.25 „Metal i melancholia” - film dok. prod. holender.
0.20 „W cieniu Artaud” - film fab. prod. franc.

TVP2

PANORAMA: godz. 7.00, 18.00, 21.00, 24.00

- 7.10 Sport telegram
7.20 Poranny magazyn Dwójki w tym: Dziennik krajowy oraz Gość poranny
7.50 Akademia Zdrowia Dwójki
8.00 Program lokalny
8.30 „Dzieciaki, kłopoty i my” - ser. kom. USA
9.00 Transmisja obrad Sejmu w przerwie ok. 13.00 Panorama

- 14.55 Powitanie
15.00 „Dookoła świata z Willym Fogiem” - ser. anim. prod. hiszp.
15.30 Studio sport - TV-Moto-Sport
16.00 Animals
16.30 „5 x 5 Wygrajmy razem” - teleturniej
17.00 „Gwiazdodbiór” - film dok.
18.10 Programy lokalne
19.05 „Jeden z dziesięciu”
19.35 Klub pana Rysia
20.00 Dossier
20.50 Sport telegram
21.35 Wieczór filmowy - Kocham kino
21.40 Sto na sto, czyli sto filmów na stulecie kina: „Imię Róży” - film fab. prod. franc.-włos.
23.45 Wieczór filmowy - Kocham kino - 100 lat kina
0.05 Wieczór filmowy - Kocham kino

TELE 3

AKTUALNOŚCI: godz. 12.00, 15.00, 18.10, 22.00

- 7.00 TV Polonia - retransmisja
9.00 Poranek z Telewizją Katowice
11.00 Program dnia
11.05 „Parada oszustów” - ser. prod. pol.
12.05 „Beatles - A Hard Days Night” - kom. muzyczna prod. USA
13.30 „Czyste szaleństwo” - pr. rozrywkowy
13.55 „Ballada Leonarda Cohena”
14.20 Rock kwadrans
14.35 Zgadula - teleturniej dla dzieci
15.05 Program dnia
15.10 „Opowieść o człowieku i psie dingo” - film austral.
16.35 Dziś w Teletrójce - reportaż
16.50 Daj szansę zdrowiu
17.20 „Cristal” - telenowela
18.00 Gość dnia
18.20 Aktualności gospodarcze
18.40 Portrety miast
18.45 „Halo Britain”
19.00 Wieczór z Telewizją Katowice
19.30 Billy Idol - koncert
20.00 „Cudotwórczyni” - dramat obycz. USA
21.45 Rock kwadrans
22.05 Program na piątek
22.10 „Parada oszustów” - ser. prod. pol.
23.00 Magazyn artystyczny
23.30 Mistrzostwa świata juniorów w hokeju
0.00 V Festiwal Młodych Laureatów Konkursów Muzycznych
0.30 Z życia artysty
1.00 Wieczór z Telewizją Katowice
1.30 Noc filmowa: „Najsłynniejsze morderstwa” - ser. ang.
2.00 „Independence” - film USA
3.30 Film fabularny
5.00 „Gwiazdkowe przebranie” - kom. USA
6.30 „Krok za krokiem” - ser. kom. ang.

POLSAT

PROGRAMY INFORMACYJNE: GODZ. 16.00, 19.50, 22.00

- 8.00 Filmowe studio POLSAT-u
8.15 „Potop” cz. 2 - film prod. pol.
10.00 „Zew krwi” - film prod. USA - Owładnięci gorącą złotą bohaterowie z zapręgami psów przemierzają mroźną Alaskę w poszukiwaniu kruszca. Wytrzymałość zwierząt jest dla nich jedyną szansą na przetrwanie
11.45 Filmowe studio POLSAT-u
12.00 „X-27” - film prod. USA - Bohaterka czy zdrajczyni? Dietrich jako szpieg na frontach I Wojny Światowej
13.35 Charlie Chaplin
14.00 „Winchester '73” - western USA
15.45 Filmowe studio POLSAT-u
16.15 Filmowe studio POLSAT-u
16.30 „Gra o wszystko... z Billem Cosby”
17.00 „Historia z Filadelfii” - film USA - Obdarzona żelazną wolą dziedziczka fortuny musi wybrać wśród adoratorów męża
19.25 Filmowe studio POLSAT-u
19.40 „Cinema Paradiso” - film włosk.-franc.
22.25 Filmowe studio POLSAT-u
22.40 Sexy Beauties

- 23.00 „Modlitwa Rollerboysów” - film USA - W Ameryce przyszłości panuje anarchia i gangi młodocianych wyrzutków. Haim w roli chłopca, który przystępuje do faszystowskiego gangu „Rollerboysów”, żeby ratować młodszego brata

PIĄTEK - 29.12

TVP1

WIADOMOŚCI: godz. 9.00, 12.00, 19.30, 23.00

- 6.00 Kawa czy herbata? w tym: Kalendarium XX wieku oraz Miniatury M. i A. Szypowskiej - „Oliwa. Bazylika archikatedralna”
7.45 V.I.P. - rozmowa Jedyńki
8.00 „Moda na sukces” - ser. prod. USA
8.30 Teleferie - Tele-Lar
9.10 Tanczące bajki
9.20 Mama i ja
9.30 Domowe przedszkole - Przedszkolny Koncert Życzeń
10.05 „Star Tręk - następne pokolenia” - ser. s.f. prod. USA
10.50 Muzyczna Jedyńka
11.00 Od niemowlaka do przedszkolaka
11.15 Zrób to tak, jak my - Przebiegam dziecko
11.30 U siebie - magazyn mniejszości narodowych
12.10 Agrobiznes
12.15 Magazyn Notowań - Nizę morza...
12.40 „O człowiek!”
12.45 - 14.50 Zaścianek - fenomen polski
12.55 Szkoła nie jedno ma imię - Ostatni dzwonek 1995
13.00 Jeśli nie Oxford to co? - informacja
13.05 Jeśli nie Oxford to co? - teleturniej
13.25 Jesień jasna i wiosenna
13.55 Firma
14.10 Kto ty jesteś, jacy jesteśmy
14.25 Sądobranie
14.30 Zaścianek
14.50 Program dnia
15.00 Muzyczna Jedyńka
15.30 „Moda na sukces” - ser. USA
16.00 Dla młodych widzów: Rock raport
16.25 Dla dzieci: Ciuchcia
16.50 Kalendarium XX wieku
17.00 Teleexpress
17.20 „Tata, a Marcin powiedział...”
17.30 Goniec
17.45 Test
18.05 Ranka w ciemno
18.50 Zulu Gula
19.00 Wieczorynka - „Benjamin Blumchen w epoce kamienia” oraz „Świetliki”
20.10 „Największy kochanek świata” - kom. prod. USA
21.40 Puls dnia
22.00 W.C. Kwadrans
22.25 Mdm, czyli Mann do Materny Materna do Manna
23.15 Zwierciadło, czyli Wolter w niebie - pr. rozrywkowy
23.50 „Klasa 1984” - dram. obycz. USA
1.12 Reportaż
1.40 Goniec - tygodnik kulturalny

TVP2

PANORAMA: godz. 7.00, 18.00, 21.00, 24.00

- 7.10 Sport telegram
7.20 Poranny magazyn Dwójki
7.50 Akademia zdrowia Dwójki
8.00 Program lokalny
8.30 „Pełna chata” - ser. kom. USA
9.00 Transmisja obrad Sejmu w przerwie ok. 13.00 Panorama
14.55 Powitanie
15.00 „Wilczek” - ser. anim. prod. USA
15.30 Lamido, czyli porykiwania szarpidrutów
16.00 Studio sport - NBA
17.00 30 ton - lista - lista - lista przebojów
17.30 Jeden na jeden - magazyn sportowy
18.10 Program lokalny
19.05 „Jeden z dziesięciu”
19.35 Co jest grane - pr. dla dzieci
20.00 Sztuka reżyserii - film dok.
20.50 Sport telegram
21.35 Halo weekend
21.40 Niby na serio - pr. rozrywkowy
22.15 „Rok z życia pewnej rodziny” - film fab. USA
0.05 „Dezerter nie ma zagrożenia”

TELE 3

AKTUALNOŚCI: godz. 12.00, 15.00, 18.10, 22.00

- 7.00 TV Polonia - retransmisja
9.00 Poranek z Telewizją Katowice
11.00 Program dnia
11.05 „Namiętność” - telenowela
11.40 Dziś w Teletrójce - reportaż
12.05 „Cudotwórczyni” - dramat obcy prod. USA
13.45 Billy Idol - koncert
14.20 Muzyczne promocje
14.35 Co z niego wyrośnie? - pr. dla dzieci
15.05 Program dnia
15.10 „Mały Skazaniec” - film fab. austral.
16.35 Nie tylko w szafie - magazyn mody
17.00 Telezakupy
17.20 „Cristal” - telenowela
18.00 Gość dnia
18.40 Studio pod Bukiem - magazyn red. opol.
19.00 Teletekst - teleturniej
19.30 „Zwycięstwo na morzu” - ser. dok. prod. ang.
20.00 Złoty wiek komedii - film USA
21.45 Gazeta domowa
22.05 Program na sobotę
22.10 „Namiętność” - telenowela
22.40 „Szaleństwo na kółkach” - ser. ang.
23.00 „Poświętne kolędowanie” - pr. poetycki
23.30 „Kwiaty na kamieniach” - pr. poetycki
0.00 „Nietykalni” - ser. USA
1.00 Telekomputer - teleturniej
1.30 Program nocny
3.30 Film fabularny
5.00 „Noc komety” - film USA
6.30 Country Club

POLSAT

PROGRAMY INFORMACYJNE: godz. 16.00, 19.10, 22.00

- 8.00 Filmowe studio POLSAT-u
8.15 „Potop” cz. 3 - film prod. pol.
10.00 „Kamienisty lis” - film USA
11.45 Filmowe studio POLSAT-u
12.00 „Blond Venus” - film USA
13.35 Charlie Chaplin
14.00 „Kowboje” - western prod. USA
16.25 Filmowe studio POLSAT-u
17.00 „Ich noce” - kom. USA
19.10 Filmowe studio POLSAT-u
20.05 „Straznik Teksasu” - ser. USA
21.00 „Na celowniku” - ser. USA
22.25 Filmowe studio POLSAT-u
22.40 Sexy Beauties
23.00 „Kickbokser” - film USA w roli gl. Jean Claude Van Damme

SOBOTA - 30.12

TVP1

WIADOMOŚCI: godz. 9.00, 12.00, 19.30, 23.40

- 7.00 Proszę o odpowiedź - wydanie specjalne
7.20 Z Polski
7.30 Wszystko o działce i ogrodzie
7.55 Agrolinia
8.30 „Powrót do przyszłości” - ser. anim. USA
8.55 Program dnia
9.10 Ziarno - pr. red. katol.
9.35 5 - 10 - 15
10.35 Kwant - pr. popularnonaukowy oraz „Encyklopedia Galactica”
10.55 Co wy na to?
11.00 „Tajemnica uzdrowienia” - „Jak się zmieniamy” - ser. dok. USA
12.10 Kraj - magazyn regionalny Oddziałów TVP
12.30 Koncert Złoty
13.05 „Zwierzęta świata” - „Intymne życie raf koralowych”
13.30 Walt Disney przedstawia - „Alladyn” - „Nowy dom”
14.45 Europejskie Spotkania Młodzieży - Wrocław '95
15.25 Studio sport - Turniej 4 Skoczni
16.10 „Bill Cosby show” - ser. USA
16.35 Swojskie klimaty
16.50 Kalendarium XX wieku
17.00 Teleexpress
17.25 Nowożeńcy
17.55 Swojskie klimaty
18.05 „Dzień za dniem” - ser. USA
19.00 Wieczorynka
20.10 „Żyje się tylko dwa razy” - film fab. ang.
22.10 Czar par
23.50 Sportowa sobota

0.10 „Pokarm Bogów” - film USA
1.35 „Mado” - film prod. franc.

TVP 3

PANORAMA: godz. 7.00, 18.00, 21.00, 24.00

- 7.10 Folkowe nuty - „Wancy” z Beskidu
7.30 Tacy sami
7.50 Spotkanie z jęz. migowym
8.00 „Legenda Wyspy Skarbów” - ser. anim. prod. ang.
8.25 Powitanie
8.30 Programy lokalne
9.30 Małe ojczyzny - Nigdy w życiu
10.00 Życie obok nas - „Nasza wielka rodzina” - „Na ratunek sobie japońskiej” - ser. dok. prod. jap.
10.30 Pr. publicystyczny
11.00 Godzina z Hanna Barbera
12.00 Akademia Filmu Polskiego - „Wodzień” - film pol.
14.00 Wydarzenia tygodnia
14.35 Słów ciębie - gęgie, czyli rebusy Sz. Majewskiego
15.05 Familiada
15.40 „Fitness Club” - ser. TVP
16.05 Wielka Gra
17.00 „SeaQuest” - ser. s.f. USA
17.55 Losowanie LOTTO
18.10 Program lokalny
18.30 7 dni świat
19.05 Gra - teleturniej
19.35 „Szalone liczby” - teleturniej dla dzieci
20.00 „Krysztyna Feldman” - film dok.
20.30 „Wzdluz ulicy, jak wzdluz snów” - pr. muzyczny
21.30 Słowo na niedzielę
21.35 Camerata 2 przedstawia - magazyn muzyczny
22.10 „Gra w kotka i myszkę” - ser. prod. ang.
23.00 Szok'n'show - koncert Edyty Bartosiewicz
0.05 „The Full Moon Show, czyli muzyczne podróże po Ameryce z Robinem Robertsonem” - film muz. prod. USA

TELE 3

AKTUALNOŚCI: godz. 12.00, 15.00, 18.10, 22.00

- 7.00 „Mała Rosey” - ser. anim.
7.20 „Pielgrzymka do miejsc świętych” - film dok.
7.40 „Namiętność”
9.10 Program dnia
9.15 Sobota z Telewizją Katowice
11.00 „Kolejowe przygody wzdluz Europy” - ser. dok.
11.30 Hokejowe mistrzostwa świata: Polska - Japonia
12.05 Muzy - magazyn kulturalny
12.30 Dance Club
13.20 Sylwestrowy Turniej Piłkarski
13.45 Przeboje „Soboty w Bytkowie”
14.00 Kino Familijne: „Tylko wtedy, gdy się śmieje” - ser. ang.
15.05 Program dnia
15.10 „Dot i Kangurzyca” - ser. anim.
16.35 Rozmowa tygodnia
16.50 „Tak panie premierze” - ser. kom.
18.00 Gość dnia
18.30 Bliźniacy i więcej - teleturniej
19.00 Rock Box - pr. muzyczny
19.30 „Szaleństwa na kółkach” - ser. dok. ang.
19.50 „Mike The Mechanics” - pr. muzyczny ang.
20.00 100 lat westernu - pr. rozrywkowy USA
21.45 Muzyczna Teletrójka
22.05 Program na niedzielę
22.10 Sport
23.00 „Złodzieje diamentów” - film USA
0.30 Akademia Jazzowa
1.00 Program nocny
3.30 Film fabularny
5.00 „Nikt nie jest doskonały” - film USA
6.30 Dance Club

POLSAT

PROGRAMY INFORMACYJNE: godz. 16.00, 19.50

- 8.00 W drodze - pr. red. katol.
8.30 „Pan Wołodyjowski” - film fab. prod. pol.
11.15 Smakosze i rozkosze
11.30 Oskar - magazyn filmowy
12.00 „Płomień Nowego Orleanu” - film prod. USA
13.30 POLSAT dookoła świata
14.00 „Góry przeznaczenia” - ser. przyrod. prod. kanad.
15.00 Egzamin dojrzałości - pr. rozrywkowy
16.15 „Dziwne samoloty” - ser. dok.
17.00 „As, dama, walet” - pr. rozrywkowy

18.00 Nagrody BLOCKBUSTER cz. 2
18.55 Disco Relax
19.55 Losowanie LOTTO
20.05 Wieczór filmowy, Film Tygodnia: „Być doskonałym” - film prod. USA
„Zar ciała” - film USA
0.25 Playboy

NIEDZIELA - 31.12

TVP1

WIADOMOŚCI: godz. 13.00, 19.30

- 7.00 Program dnia
7.05 Tańce w danej Polsce
7.25 Notowania
7.55 Program dnia
8.00 Kolorowe tańce
8.30 Teleranek
9.05 Tut turu - wyd. świąteczne
9.20 Kukulka - magazyn aktualności dla dzieci
9.30 W starym kinie: „Serenada w Dolinie Słońca” - kom. muzyczna USA
11.00 Europejskie Spotkania Młodzieży Wrocław '95 - tans-misia Mszy Świętej
12.00 Anioł Pański - transmisja modlitwy Ojca Świętego
12.20 Opinie - pr. publicystyczny
13.10 Tydzień - wyd. specjalne
13.40 „Przyjemność życia” - film anim.
14.15 Seriale wszechczasów: „Północ - Południe” - ser. USA
15.20 Maria Carey - koncert
16.00 „Around Claudia Schiffer” - wywiad z samą sobą
16.50 Kalendarium XX wieku
17.00 Teleexpress
17.20 Śmiechu warte
17.50 DTV - pr. satyryczny
18.05 „Dr Quinn” - ser. USA
19.00 Wieczorynka
20.00 Orędzie Noworoczne Prezydenta RP
20.20 „Duży” - kom. USA w roli gl. Tom Hanks
22.10 Karnawałowa Gala Disco Polo
23.15 Rewia sylwestrowa - widowisko baletowe grupy „Sabat”
23.50 Toast Jedynki
0.15 Szopka Noworoczna '96
1.10 „Czarny deszcz” - dramat sens. USA w roli gl. Michael Douglas
3.10 „Monty Python i Święty Graal” - film fab. prod. ang.

TVP 3

PANORAMA: godz. 21.00

- 7.00 Echo tygodnia (dla niesłyszących)
7.30 Film dla niesłyszących „Rece mordery (2 - ost.)” - film fab. ang.
8.25 Słowo na niedzielę (dla niesłyszących)
8.30 Programy lokalne
9.30 Powitanie
9.35 Rock po rocku - przeboje lat 60-tych i 70-tych
9.50 Piłka jest okrągła - świąteczne wyd. magazynu „Gol”
10.15 Ulica Sezamkowa - wydanie specjalne
11.15 Sylwestrowy kufarek - pr. dla dzieci
11.40 Rock po rocku - przeboje lata 60-te i 70-te
12.00 „Tajemniczy blondyn w czerwonym buciku” - kom. prod. franc. w roli gl. Pierre Richard
13.30 Bogusław Kaczyński zaprasza dzieci: „Królewna Śnieżka na lodzie” - balet na lodzie
15.30 Familiada
16.05 Powitanie
16.10 Stare i nowe przeboje - koncert zespołu „VOX”
17.00 „Beverly Hills 90210” - ser.
17.50 Halo Dwójka
18.00 Programy lokalne
18.10 Magia Davida Copperfielda
19.00 Rock po rocku - przeboje Lata 60-te i 70-te
19.35 „Przygody Animków” - ser. anim. prod. USA
20.00 Sylwester z Jose Carrerasem
21.35 Marzenia Marcina Dańca
22.20 Rock po rocku - przeboje Lata 60-te i 70-te
22.55 „Noce Harlemu” - film fab. USA w roli gl. Eddie Murphy
23.55 Powitanie Nowego Roku
0.10 „Noce Harlemu” - film USA
1.10 Zyczenia od Jose Carrerasa dla widzów Dwójki
1.20 Poprawiny, czyli II Gala piosenki Biesiadnej (1)
2.15 Na wielkim balu...
2.25 Poprawiny, czyli II Gala piosenki Biesiadnej (2)

3.25 Na wielkim balu...
3.35 Poprawiny, czyli II Gala piosenki Biesiadnej (3)

TELE 3

AKTUALNOŚCI: godz. 12.00, 15.00, 18.00, 22.00

- 7.00 Nie tylko o muzyce - Bogusław Kaczyński
7.30 „Z życia Archidiecezji”
8.00 „Księżniczka astronautka” - ser.
8.30 „Mysz Willy wędruje przez świat” - ser.
9.00 „Dziuga B” - ser. dla młodzieży
9.30 „Polska Marynarka Wojenna” - ser. dok.
10.00 Klub Głobtrottera
11.00 Gala operatowa XXIX Festiwal im. J. Kiepury w Kryłicy
12.05 Sport
13.00 Kino familijne: Haggard - ser. kom.
13.30 „Przechył” - pr. rozr. USA
14.00 Telefonada
15.05 Program dnia
15.10 „Kłątwa Wikingów” - film fab. kanad.
16.45 Bliźniacy i więcej - półfinały teleturnieju
17.20 „Nie czekaj” - ang. ser. kom.
18.10 Teletekst Rock - finały teleturnieju
18.50 Gość dnia
19.00 „Tełe szopka”
19.30 „Niezwyczajny świat wytwórni Hammera” - ser. ang.
20.00 Europejskie Nagrody Muzyczne MTV 1995
21.45 Gość dnia
22.05 Program na poniedziałek
22.10 „Decameron” - film ang. z udziałem J. Collins
23.30 Sylwester z Telewizją Katowice, a w nim: Nagrody Muzyczne Monte Carlo - cz. 1
3.30 „Orgia władzy - Neron i Poppea” - film USA
5.00 Koncert zespołu „NIRVANA”
6.00 „Florida Lady” - pilot ser. prod. niem.

POLSAT

PROGRAMY INFORMACYJNE: godz. 16.00, 19.50

- 8.00 Jesteśmy - pr. red. katol.
8.30 „Opiekuńczy duszek” - ser. anim.
8.55 Boże Narodzenie w Pacjandii - film anim.
9.20 Smakosze i rozkosze
9.30 Maski - magazyn
10.00 Disco Relax
11.00 „Góry przeznaczenia” - ser. przyrod. prod. kanad.
12.00 „Pantofelek kopciuszka” - film prod. USA
13.35 „Odyseja” - ser. dla dzieci i młodzieży
14.00 Tylko dla dam - sztuka makijażu
14.30 Wędrowki myśli - ser. dok.
15.00 Dyżurny satyryk kraju
15.30 Fashion TV - mag. mody
16.15 „Taniec zakochanych” - film prod. USA
18.05 Benny Hill
18.20 „Columbo” - ser. krym. prod. USA w roli gl. P. Falk
20.05 „Na południe” - ser. USA
20.55 Kino Satelitarne: „Ona” - film prod. ang.
23.10 „U Guniów wesele - Kabaret Pirania”
23.45 Sylwestrowe studio POLSAT-u
2.00 Playboy

PONIEDZIAŁEK - 1.01.96

TVP1

WIADOMOŚCI: godz. 19.30

- 7.00 Program dnia
7.10 Reportaż
7.35 „Dr Quinn” - ser. USA
8.30 Międzynarodowy Festiwal Pop Music - „Błękitna Perła” - w Rovinj - koncert galowy
9.10 „Kopciuszek” - baśń filmowa USA
10.40 „Śmiałkowie” - film dok. prod. USA
11.30 Studio sport - Sportowe bisy
12.00 Powtórzenie Orędzia Noworocznego
12.10 „Bandyci czasu” - film USA
14.05 „Wściekłe gacie” - ang. film anim. dla dzieci
14.35 Teatr Telewizji - Eugene Lobb, Jacques Offenbach - „Słomkowy kapelus”
16.00 Kultura Duchowa Narodu „Kisiel” (2) - film dok.

16.50 Kalendarium XX wieku
17.00 Teleexpress
17.20 „Marynia” - film prod. pol.
19.00 Wieczorynka - Noworoczne kolędy - bajka muzyczna
20.10 „Co gryzie Gilberta Grape’a” - kom. USA
22.15 Hanna Banaszak i jej goście (2)
23.10 Studio sport - Turniej Czterech Skoczni - Garmisch Partenkirchen
24.00 Mistrzowie kina: „Telefon zaufania” - film fab. USA

TVP 3

PANORAMA: godz. 21.00, 24.00

- 7.00 Muzyka prosto z Wiednia
8.00 „Święty Mikołaj” - ang. film anim.
8.30 Program lokalny
9.30 Powitanie
9.35 Komentarz polityczny
10.00 Kolędy zespołu „Pod Budą”
10.35 „Na nowej Asteroidzie” - film anim. prod. USA
12.15 Koncert Noworoczny z Wiednia (live)
13.30 „Naprawdę, jak jesteś” - Nina Andrycz
14.00 Jaś Fasola - ang. pr. rozrywkowy
14.30 „Najślawniejsi iluzjoniści świata”
15.20 „Trzej Ojcowie Chrzestni” - film fab. prod. USA
17.10 Kabaret „POTEM” - różne i inne takie story
18.00 Program lokalny
18.10 Sylwester z Jose Carrerasem
19.05 Kolo Fortuny - teleturniej
19.35 Noworoczny pr. dla dzieci - Krzyżówka 13-latków
20.00 Zyczenia dla Polaków
21.30 Przyjemy to jeszcze raz - sportowe wydarzenia roku
22.20 „Backbeat” - film fab. prod. ang.
0.05 „VOO-VOO” - koncert nie do Poznania

TELE 3

AKTUALNOŚCI: godz. 12.00, 15.00, 18.00, 22.00

- 7.00 Muzyczna Teletrójka
7.20 „Piotruś Pan” - film anim. dla dzieci
8.10 „20 tysięcy mil podwodnej żeglugi” - bajka anim.
9.00 „Konik Garbusek” - film rysunkowy
9.55 Program dnia i świąteczny gość
10.05 „Odwieczne tajemnice świata” - film dok.

11.30 Noworoczny Koszałek
Opalek - pr. dla dzieci
12.05 „Prywatka” - film prod. fr.
13.40 Świąteczny gość
13.50 Bujaj się
14.20 Świąteczny gość
14.35 Kleks
15.05 Program dnia
15.10 „W 80 dni dookoła świata” - film anim. USA
16.35 Bliźniacy i więcej - finał teleturnieju
17.20 „Cristal” - telenowela
18.10 Pani Modna - mag. mody
18.50 Świąteczny gość
19.00 Ale kino - mag. filmowy
19.30 „Rytmy przyrody” - ser. australijski
20.00 „Agentka z baru Johnny’ego” - komedia USA
21.35 Almighty, The - pr. rozr.
21.45 Świąteczny gość
22.05 Program na wtorek
22.10 „Łowcy bananów” - komedia USA
23.40 Historia tańca
0.00 Nagrody muzyczne Monte Carlo - cz. II
1.00 „Miś zwany Arturem” - komedia USA
3.00 Crosby, Stills and Nash - pr. rozrywkowy
3.30 „Sercowe kłopoty” - komedia prod. kanadyjskiej
5.00 „Twórcza niemoc” - komedia prod. austriackiej
6.30 Dance Club - pr. muzyczny

POLSAT

PROGRAMY INFORMACYJNE: godz. 16.00, 19.50

- 8.00 Kalambury - pr. rozr.
8.30 „Richie Rich” - ser. anim.
9.00 David Cooperfield - film anim.
10.00 „Webster” - ser. kom.
10.30 „Wychować Mirandę” - ser. kom.
11.00 Tylko dla dam - sztuka makijażu
11.30 Koncert świąteczny
13.00 Jesteśmy - pr. katol.
13.30 „Brygada Acapulco” - film prod. USA
15.30 GRAIMY
16.15 „U Guniów wesele” - Kabaret „Pirania”
16.45 „I wszyscy razem” - ser. kom.
17.15 „Skrzydła” - ser. kom.
17.45 Kalambury - pr. rozr.
18.15 „Grace w opalach” - ser.
18.45 Kolędy TV POLSAT w wykonaniu G. Sacewicz
18.55 „Prawo Burke’a” - ser. krym. prod. USA
20.05 „Historia Olivera” - film prod. USA
21.55 „Commando 5” - film prod. USA
23.45 Maraton Kabaretowy cz. 3

Wszystkiego, co...
życzy swoim
Słuchaczom
Radio
Rezonans

Na ostatnie dwa tygodnie roku zespół Radia REZONANS przygotował sporo audycji, jakich jeszcze nie było! 20 grudnia po godz. 16.05 - Nasi za granicą - korespondencje i relacje nie tylko o świątecznych obyczajach Polaków na obczyźnie. 21 grudnia po godz. 10.15 eksperci z Urzędu Skarbowego w Sosnowcu mówią o nieuczciwych biurach obrachunkowych, o podatkach i sposobach rozliczania się z fiskusem.

Też w czwartek 21 grudnia - w Studio Obywatelskim od 16.05 do 17.00 spotkanie z władzami Czeladzi. W Wigilię 24 grudnia po 17.00, 25 i 26 grudnia w Święta Bożego Narodzenia od 10.00 do 10.30 zapraszamy na świąteczny tryptyk poetycko-muzyczny - Nutą i wier- szem. Na Wigilijny, telefoniczny koncert życzeń zapraszamy 24 grudnia po godz. 21.00. W pierwszy dzień Świąt między 17.00 a 18.00 - Sportowy oplatek. W piątek 29 grudnia dzień będzie pod znakiem Rezonansu roku - Zagłębie '95 - obrachunki, rozliczenia, wspominki. Już jednak myślimy o Was w przyszłym roku! 1 stycznia, w poniedziałek, wielka frajda dla miłośników muzyki - Największe przeboje Radia „R” w 1995 roku - specjalne wydanie naszej listy przebojów!

Poza tym - jak zwykle u nas: wywiady, relacje, felietony, komentarze, muzyka!

I dlatego w Radiu REZONANS -
RESZTA NIE JEST MILCZENIEM!

Polki nie należą do kobiet, które regularnie odwiedzają gabinety kosmetyczne i dbają o swą urodę. Wynika to z wielu względów m.in. braku czasu, pieniędzy, a przede wszystkim zwykłego przyzwyczajenia. Liczba istniejących gabinetów kosmetycznych zdaje się jednak nieco przeczyć tej tezie. W naszym województwie oraz dwóch ościennych, częstochowskim i bielskim jest ich około tysiąca. Wszystkie są znakomicie wyposażone w nowoczesny sprzęt. Aż 800 z nich jest w stałym kontakcie z Polskim Stowarzyszeniem Kosmetycznym, a ich pracownicy stale biorą udział w licznych szkoleniach i sympozjach dotyczących nowości w dziedzinie kosmetyki i kosmetologii, podnosząc swe kwalifikacje. Można więc wnioskować, że zapotrzebowanie na usługi kosmetyczne jednak jest dość duże.

Czy Polki dbają o urodę?

Prezes katowickiego oddziału PSK - Danuta Sulich-Potońska twierdzi, że Polki odwiedzają kosmetyczki sezonowo. Szczególnie chętnie pojawiają się wiosną i latem oraz w okresach przedświątecznych. Wtedy bowiem chcą szczególnie korzystnie wyglądać. Zapelniają się solaria. Wykonuje się mnóstwo zabiegów depilacyjnych i upiększających. Najmniej klientek natomiast trafia do gabinetów kosmetycznych między wrześniem a listopadem i na początku grudnia.

Cieszy fakt, że coraz więcej młodzieży nabiera nawyku odwiedzania kosmetyczek. Dotyczy to zarówno dziewcząt jak i chłopców. Młodzi ludzie pojawiają się w gabinetach sami lub za namową rodziców. Ich głównym problemem jest łojotok i trądzik młodzieńczy. Jest to dolegliwość, którą należy leczyć, by w przyszłości skóra miała jak najmniej defektów. Na szczęście młodzież odwiedza gabinety nie tylko po to, by leczyć przetłuszczoną skórę. Coraz większa grupa pojawia się tam również, aby skorzystać z innych zabiegów - także upiększających i relaksujących.

Gabinety kosmetyczne mają przeważnie swą stałą klientelę. Przez ostatnie pięć lat - jak zauważa wiceprezes katowickiego stowarzyszenia - Danuta Łazarczyk - zmienił się istotnie jej przekrój społeczny. Kiedyś do punktów trafiały panie prowadzące tramwaje, nauczycielki, lekarki, artystki. Dziś znaczna część niegdyśszych klientek wykruszyła się, zwłaszcza z dwóch pierwszych grup. Nie stać je po prostu na regularne wizyty. Pojawiały się natomiast kobiety prowadzące własne interesy. Są zasobne, ale brakuje im czasu.

Coraz częstszym zjawiskiem obserwowanym przez obie panie, reprezentujące stowarzyszenie są wizyty panów w gabinetach. Poddają się oni wszystkim normalnym zabiegom upiększającym i relaksującym. Ostatnio zaś w wielu punktach naszego regionu pojawił się mężczyźni prosząc o zabieg depilacji klatki piersiowej. Czyżby to była kolejna moda...?

Problemy z jakim przychodzi klientki i klienci do kosmetyczek są bardzo różne. Mnóstwo młodych kobiet np. cierpi na cellulitis - tzw. pomarańczową skórę. Pojawia się ona nawet u 15-, 25-latek. Możliwość zlikwi-

dowania lub zmniejszenia tej nieestetycznej przypadłości istnieje, tyle że pod fachowym okiem kosmetyczki i przy zastosowaniu specjalnych zabiegów oraz preparatów oczyszczających organizm z toksyn, a także poprawiających krążenie w układzie limfatycznym. Wiele pań trafia do kosmetyczek nie mogąc poradzić sobie z rozstępami. Niestety, nie da się ich zupełnie zlikwidować. Są to blizny. Można jedynie zmniejszyć ich wielkość. Dość powszechnym problemem klientów gabinetów kosmetycznych są też słabe naczynia krwionośne, które pękając powodują czerwone wybroczyny na twarzy. Udać się je wyeliminować, używając odpowiednich środków. Należy to jednak robić w porozumieniu z kosmetyczką, gdyż na rynku jest wiele preparatów i osoba nie mająca fachowego przygotowania nie zawsze potrafi wybrać odpowiedniejszy.

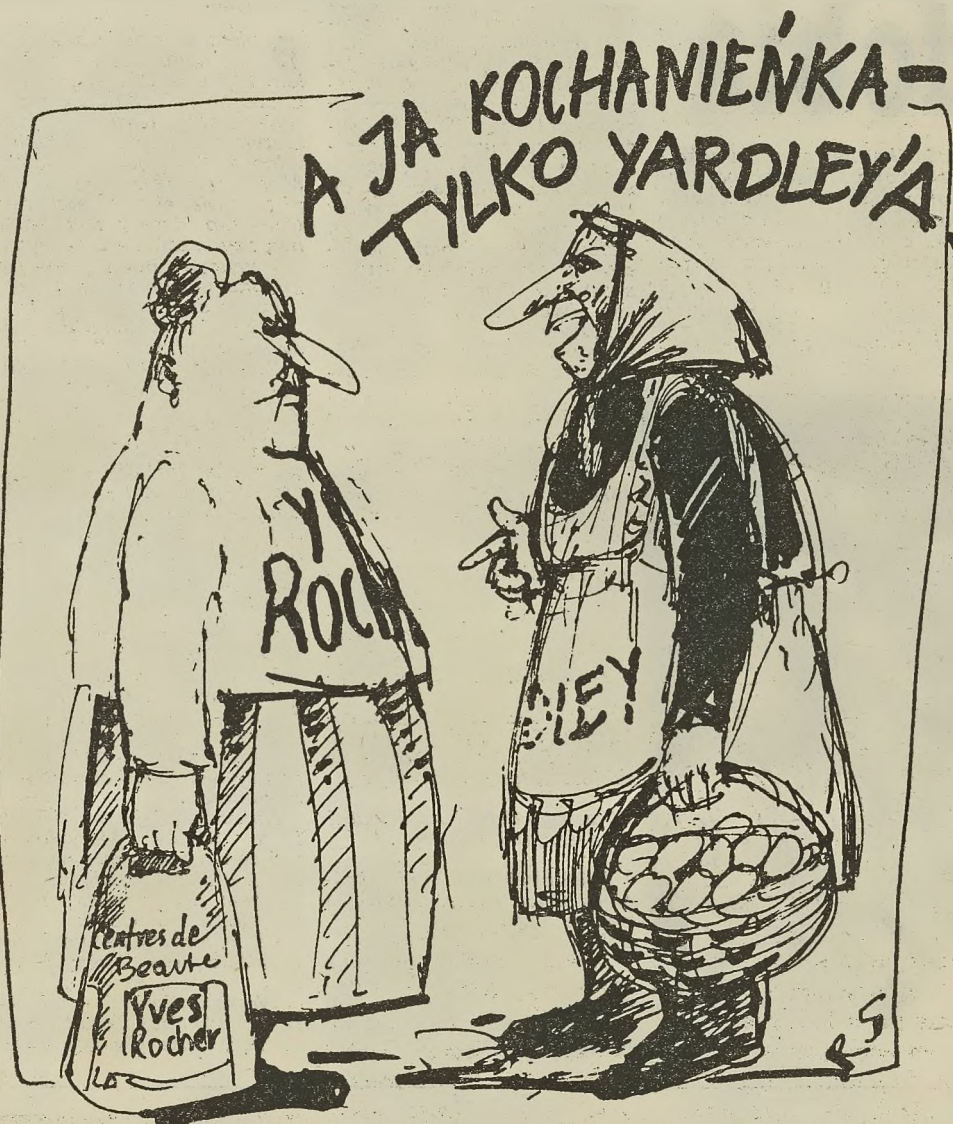
Do gabinetów kosmetycznych nie przychodzi się jednak tylko po to, by leczyć schorzenia, ale przede wszystkim poprawić urodę i powstrzymać proces starze-

nia. Dzięki nowym preparatom udaje się to znakomicie. Panie ze stowarzyszenia kosmetycznego twierdzą, że obserwują coraz więcej kobiet, których wieku nie da się określić - oczywiście w sensie pozytywnym. Wpływ na ich wygląd - rzecz jasna oprócz uwarunkowań genetycznych - mają częste wizyty u kosmetyczek i korzystanie z nowinek w dziedzinie poprawiania urody.

Najnowszym hitem polecanym przez fachowców są środki z zawartością ceramidów - czyli związków lipidowych odpowiadających za spójność międzykomórkową. Zabezpieczają one - co jest istotne zwłaszcza dla kobiet dojrzałych - skórę przed utratą wody, wspomagając jej wchłanianie. Spowalniają proces starzenia. Inną nowością, z której chętnie korzystają teraz kobiety jest zabieg głębokiego złuszczenia naskórka poprzez działanie wysokostężonym kwasem glikolowym. Kuracja ta traktowana jest jako odmładzająca i zrobiła furorę w USA. Nie mniej popularnym zabiegiem, z którego

panie mogłyby skorzystać, zwłaszcza przed zbliżającymi się świątami i szaleństwami karnawału jest tzw. termomodelarz. Głęboko odżywia on i nawilża wszystkie warstwy skóry, poprawiając jej elastyczność, a przede wszystkim daje wspaniałe rezultaty wizualne.

Panie chcące pięknie wyglądać na świątecznych przyjęciach i noworocznych balach mogą pokusić się też o modny obecnie zabieg upiększania oczu poprzez wklejanie między rzęsy kłepki sztucznych. Efekt jest zaskakujący. „Udoskonalone rzęsy” można podobno zachować nawet przez trzy tygodnie. Natomiast panie, którym szkoda czasu na wizytę w solarium, a chcą mieć pięknie opaloną skórę, mogą sięgnąć po tzw. „egipską ziemię” - czyli krem o konsystencji wilgotnego kamienia, który oprócz funkcji upiększającej, pełni jeszcze rolę oczyszczającą i odżywczą. Kosmetyk ten cieszył się ogromnym powodzeniem na ostatnim sympozjum kosmetycznym w Katowicach, wzbudzając zainteresowanie nie tylko pań ale również panów... (jok)

Wypięknieć w 10 minut

Gdy już wszystkie potrawy na wigilijny stół poszykowane, drzewko wystrojone, święta pachną w każdym kącie, przypadkowe spojrzenie w lustro wzbudza przestrasz. Niejedna pani domu odkrywa - „o Boże jak ja wyglądam!” Chciałoby się wypięknieć w 10 minut przed wieczorą. Cudów w tak krótkim czasie dokonać nie sposób. Ale poprawić i zatuszować można sporo.

Jeżeli nie starczyło czasu na odprężającą kąpiel w wannie i masaż poprawiający ukrwienie skóry, to trudno. Zajmijmy się tylko „wizytówką” wystawianą na spojrzenia współbiesiadników.

Brzydkie worki pod oczami zmniejszą się nieco po okładach z lodu lub przyłożeniu łyżeczki uprzednio ochłodzonej w zamrażarce. Trzeba jednak pamiętać, że ten defekt urody powinien być jak najszybciej skonsultowany z lekarzem. Jego przyczyną bywają bowiem osłabienie krążenia, zaburzenia hormonalne lub w funkcjonowaniu nerek.

Ciemne obwódki wokół oczu spowodowane są przeważnie nerwowością i brakiem snu. Najlepszym lekiem w przypadku tej dolegliwości jest wypoczynek i spokojniejszy tryb życia. Chwilową poprawę może jednak przynieść okład z ziół np. herbatki kopru włoskiego. Opuchnięcia powiek zmniejszą (jeśli przyczyną nie jest poważna choroba) kompresy z naparów kwiatu lipy i świetlika. „Kurze łapki” ustępują po (systematycznym) odświeżaniu skóry dookoła oczu przy pomocy woreczków herbaty miętowej, stosowanej jak kompres.

Po przywróceniu blasku zmęczonym oczom i odświeżeniu skóry twarzy przychodzi czas na makijaż. To, czego nie zmieniły pospieszne zabiegi „ratunkowe”, trzeba po prostu zatuszować. Jak? Do cieni pod oczami ruszamy z jasnym korektorem. Później nakładamy równomiernie podkład (najlepiej w sztyfcie lub płynie) na całą twarz. Dopelnieniem podkładu jest staranne przypudrowanie buzi sypkim pudrem. Podkład wygląda naturalnie i znosić tylko wtedy, gdy jest dobrany do karnacji skóry.

Muśnięcie różem brody i czoła odmładza optycznie twarz. Rumieńce na policzkach również powinny być efektem muśnięcia pędzlem, a nie namalowania i roztarcia kółka. Nanosi się róż delikatnie na kości policzkowe i rozprowadza w kierunku skroni. Odrobina różu może pojawić się pod brwiami, doda oczom wyrazistości. Ten kosmetyk przydatny bywa także na szyi, do wyrównania kolorów skóry i podkładu. Umiar jest podstawą efektywności sięgania po róż.

Jeżeli zamierzamy sięgnąć po cienie, to powieka nie powinna być natłuszczona. Pozostałości po kremie usuwa się ligniną kosmetyczną. I powiekę lekko przypudrowuje. Kolory nakłada się od środka oka, wzdłuż powiek, a resztkami cienia pozostałego na gąbce (palcu, pędzelku) maluje się całą powiekę. Bliższe kolory, zwłaszcza złote, srebrne, miedziane - wypuklają zmarszczki, o czym nie wszyscy pamiętają.

Istotne jest by tonacje zastosowanych kosmetyków były identyczne - zimne lub ciepłe, zależnie od urody. Przesadny makijaż oczu przynosi efekt odwrotny od zamierzonego, wypukla opuchlizny. Wytuszowane rzęsy również powinny wyglądać naturalnie. Nakładanie tuszu rozpoczyna się od środka powieki. Najpierw pokrywa się zewnętrzną stronę rzęs, a resztką pozostałą na spirali tuszuje się ich stronę wewnętrzną. I zawsze od nasady do końca włosków. Po wyschnięciu tuszu warto zabieg powtórzyć.

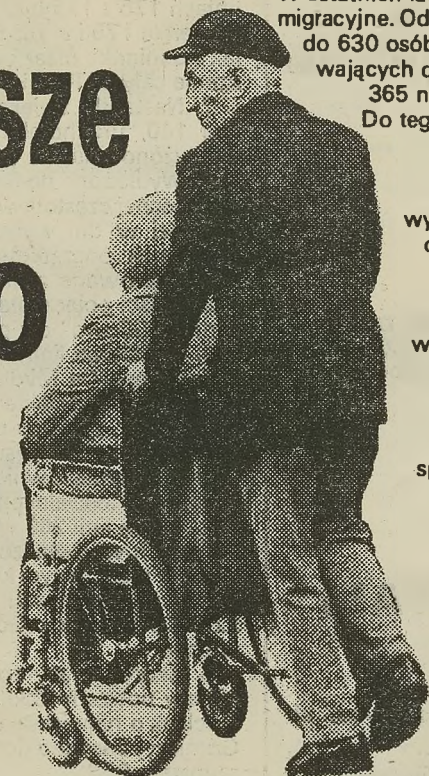
Usta można obrysować konturówką lub nie. Zależnie od upodobań. Pomadka lepiej sięzyma, gdy nałożono ją na podkład lub przypudrowane wargi. Nadmiar szminki usuwa się za pomocą ligniny, przyciśniętej do ust. Jeżeli walory szminki po takim zabiegu zbyt osłabły należy jeszcze raz nałożyć warstwę pomadki.

Niekiedy do wykończenia makijażu konieczne okaże się przyciemnienie brwi dobrze zatemperowanym ołówkiem. Ich ładny i pożądany kształt można uzyskać po „uczesaniu” szczoteczką spryskaną lakierem do włosów (spryskuje się szczoteczkę, a nie brwi). Jeśli nową twarz dopełni fryzura i eleganckie ubranie zapewne w lepszym nastroju zasiądzie się do wigilii. (t.)

Najstarsze miasto Zagłębia - Czeladź starzeje się. W ubiegłym roku aż 28,4 proc. całej populacji stanowiły osoby od 40 do 59 lat, a 17 proc. - te, które ukończyły sześćdziesiątkę. Ludność między 20 a 39 rokiem życia stanowiła 28,1 proc. wszystkich obywateli. Niezbyt liczna grupa - 26,5 proc. czeladzian to osoby w wieku do 19 lat. Przy czym w najmłodszym przedziale - do 9 roku życia znajdowało się zaledwie 10,6 proc. populacji.

Najstarsze miasto starzeje się

O starzeniu się czeladzian nie świadczy jedynie średnia ich wieku, ale również coraz mniejsza liczba osób w wieku produkcyjnym. W mieście spada również przyrost naturalny. Od 1989 do 1994 roku liczba czeladzian zmniejszyła się o 994 osoby. Ujemny przyrost naturalny występujący od roku 90 - jak twierdzą naukowcy - spowodowany jest spadkiem urodzeń przy jednoczesnej stabilizacji ilości zgonów.

Oprócz wspomnianych wyżej negatywnych zjawisk mających wpływ na rozwój miasta obserwowane są następne. Pojawia się mianowicie ujemne saldo migracji. Po raz pierwszy zanotowano je w roku 1988. Począwszy zaś od roku 1990 zaczęło się ono powtarzać rokrocznie. W ubiegłym, różnica między odpływem a napływem mieszkańców zamknęła się liczbą 209 osób. W ostatnich latach znacznemu zahamowaniu uległy też ruchy migracyjne. Odpływ ludności w latach 1989-94 wynosił od 440 do 630 osób. W tym też czasie zmalała liczba osób przybywających do Czeladzi. W zeszłym roku zamieszkało w niej 365 nowych obywateli.

Do tego Czeladź zaliczana jest do miast o największej gęstości zaludnienia w naszym województwie.

Na km kw. powierzchni przypada w niej 2156 osób, gdy tymczasem w Katowickim średnia wynosi 600 - przy czym w miastach kształtuje się ona na poziomie 1170 mieszkańców na km kw.

W Czeladzi obserwuje się także znaczną przewagę kobiet. W zeszłym roku na 100 mężczyzn przypadało ich 110. Natomiast w całym województwie katowickim proporcja ta wynosiła 100 do 95 - na korzyść panów.

Mieszkańcy Czeladzi niestety nie legitymują się zbyt wysokim wykształceniem. Tylko 5,5 proc. czeladzian ma ukończone studia wyższe, a niespełna 28,5 proc. posiada średnie lub policealne wykształcenie. Pozostali ukończyli szkołę podstawową lub zawodową.

W mieście, na szczęście na razie spada bezrobocie. Zmniejszyło się ono w roku ubiegłym do 8,6 proc. Z prawie 1940 zarejestrowanych na koniec roku, aż 1275 osób stanowiły kobiety. Proporcja ta oraz liczba osób będących bez pracy może się zmienić w związku z planowanym na koniec tego roku zakończeniem wydobycia w kopalni „Saturn”. Nie wszyscy zwalniani pracownicy znajdą zatrudnienie...

(jok)

Szkodliwy hałas

Górnik-budowacz pracował w kopalni „Saturn” w Czeladzi 33 lata. Umacniał pod ziemią wyrobione ściany. Był narażony na hałas urządzeń, które przesyłają urobek na taśmie. Dopuszczalna norma hałasu wynosi 85 decybeli. Maszyny emitują 86-91 dB. Górnik stracił słuch w takim stopniu, że schorzenie zakwalifikowano jako chorobę zawodową.

- W Katowickim występuje 1/3 chorób zawodowych, które zdarzają się w kraju. Ryzyko zachorowań jest 2,5 raza większe niż gdzie indziej. Najbardziej uciążliwe są wibracje, hałas i zatrucia ołowiem - oceniają lekarze z Instytutu Medycyny Pracy i Zdrowia Środowiskowego w Sosnowcu. - Nie są to żadne szczególne zagrożenia. Te, które trapią nas występują w całej Polsce.

Ogólnokrajowe statystyki chorób zawodowych obejmują te zakłady pracy, gdzie w ciągu roku zdarza się ich więcej niż 20. W naszym regionie dotyczy to 8 przedsiębiorstw. W ogrodnienickim PMI „Izolacja” w roku 93 wystąpiło 13 chorób, w tym 5 przypadków pylicy płuc. W roku następnym, w tym przedsiębiorstwie, odnotowano ich już 22, w tym 17 pylic. W Zakładzie Górniczo-Hutniczym Bukowno liczba zachorowań w 94 r. zmalała w stosunku do roku poprzedniego o 10, ale i tak zarejestrowano 42 przypadki. W klasyfikacji ujęte są również kopalnie - „Saturn” i „Sosnowiec”. W pierwszej stwierdzono 40, w drugiej o 1 przypadek zachorowań wśród załogi więcej. Dominują uszkodzenia słuchu. W skrajnych sytuacjach pracownik może w ogóle go stracić.

- W większości są to pracownicy fizyczni. Górnicy strzałowi, ślusarze, kombajnści i ci którzy pracują pod ziemią. Najczęściej po dwudziestu-kilku latach pracy odchodzą na wcześniejszą emeryturę - mówi Anna Kałat z działu Higieny Pracy Sanepid w Dąbrowie Górniczej. Zresztą w górnictwie nie ma stanowisk pracy gdzie poziom hałasu nie byłby przekroczony.

W ubiegłym roku, wśród załogi huty „Katowice” stwierdzono 27 chorób, a w „Bankowej” - 22. Dyspozytor wydziału wielkich pieców, mistrz maszyn rozlewniczych surówki pracował na tym stanowisku od 76 roku. Ma uszkodzony wzrok i zaczęły początkować. Tak ocenił lekarz. Takie konsekwencje spowodowało promieniowanie cieplne od rozlewanej surówki oraz kontrola surówkowozów. Laborantka, która sprawdzała jakość wyrobów nabyła się alergii na nikiel i miedź, objawiającej się chorobą skóry. Jeśli będzie nadal pracować, musi zmienić stanowisko na takie, gdzie nie występują tego typu szkodliwości.

- Najczęściej skutki tego rodzaju schorzeń są nieodwracalne - komentują pracownicy Instytutu. - Pacjenta należy więc chronić przed dalszymi ich konsekwencjami. W niektórych sytuacjach wystarczy zmiana stanowiska pracy, inne kwalifikują do uzyskania odszkodowania lub renty.

(A.Z.)

Zmartwienie w kręgosłupie

Ból nie jest chorobą. Jest tylko sygnałem, że coś niedobrego się dzieje z kręgosłupem. Sięganie po leki uśmierzające dolegliwość jest uzasadnione wyłącznie w stanach ostrych, gdy ból nie pozwala wykonać najprostszych czynności. Zażycie

Prosta, nieforseowna gimnastyka powinna być nawykiem tak codziennym i powszechnym, jak mycie zębów. Krzesła i właściwej wysokości blaty - sprzyjające utrzymaniu prawidłowego ułożenia ciała przy siedzącej pracy - są również podstawowym wa-

gdy ból jest nie do zniesienia. I gdy naturalne mechanizmy samoregulacyjne organizmu nie mogą już przepchnąć się przez uciśnięte przez lata stresory.

Im więcej lat w życiu, tym łatwiej napina się mięśnie, ale ich rozluźnienie staje się sztuką nielada.

wiają w osłupienie rehabilitantów. Kręgosłup nie jest wszak kijem od szczotki i jego naturalnych krzywizn nie warto torturować.

Jeśli nie deska, to kręgarz usunie zwyrodnienie kręgosłupa - myśli wielu ludzi szukając fachowca od natychmiastowego rozwiązania problemu. Tęsknota za cudowną pigułką lub zabiegiem, przywracającymi natychmiast zdrowie, niszczone przez lata, jest niestety nie zaspokojona. Cóż może kręgarz? Może lekko przesunąć kręg wobec kręgu na wyrostkach stawowych. I tylko tyle. Jego pomoc przynosi chwilową ulgę cierpiącemu człowiekowi, ale od zaawansowanej choroby go nie uwolni. Jeżeli kręgarskie zabiegi są połączone z masażami mięśni, z uwalnianiem ich z napięcia, to przerwy bólowe wydłużą się.

Rehabilitacja zastarzanych zmian w kręgosłupie jest szalenie trudna. Lepiej więc w porę zadbać o rozładowanie napięć nerwowych i właściwą postawę przy codziennych czynnościach.

Spisała:

JOLANTA TALARCZYK

Kręgosłup mówi o nas więcej, niż byśmy chcieli. Osoby z kompleksem niższości, o znikomym poczuciu własnej wartości, sygnalizują to uwypukleniem klatki piersiowej, napinaniem mięśni pośladków i ud. Ich postawa jest sztywna, jakby faktycznie połknęli kij. Z biegiem lat doczekają się przykrych zmian w lędźwiowym odcinku kręgosłupa. Chodzące „wieszaki”, z wciągniętymi ramionami i szyją, „mówią” podświadomie otoczeniu, że postanowiły na zawsze zostać dzieckiem. Te sylwetki są szczupłe lub otyłe, ale w obu przypadkach wiotkie. Po latach skarżyć się będą na bóle w odcinku piersiowym, kojarzonym błędnie z zawałem serca. Postawa „haka na mięso”, z głową mocno wysuniętą do przodu, zwiastuje nierozładowany gniew, urazy z dzieciństwa, napięcia seksualne. W starszym wieku przyniesie bóle głowy, drętwienie nóg i rąk lub nawet porażenia pasa barkowego.

runkiem odwleczenia dolegliwości kręgosłupa. Ćwiczenia relaksujące, naprzemiennie rozluźnianie i napinanie mięśni (ale bez wstrzymywania oddechu) są zalecane. Niby wszyscy o tych elementarnych zasadach dbałości o naszą kondycję zdrowotną wiemy. Niestety przypominamy sobie o nich,

Dlatego tak ważne są właściwe ćwiczenia relaksacyjne w młodszy wiek, by zapobiegały na emeryturze. Niektórzy usiłują bezsensownie zminimalizować dolegliwości drżące w kręgosłupie sygnalizacją na twardych łóżkach lub wręcz na desce, podkładanej pod prześcieradło. Takie praktyki wpra-

Foto: S. Skalmierski

Co, gdzie, kiedy?

KINA

SOSNOWIEC:

„MUZA” - 19.XII-21.XII - godz.: 10.00, 18.00 - Liberator 2 (15 USA), godz.: 12.00, 14.00, 16.00 - Gatunek (15 USA), godz. 20.00 - Don Juan De Marco (15 USA), 22.XII-23.XII - godz.: 10.00, 16.00 - Liberator 2 (15 USA), godz.: 12.00, 20.00 - Gatunek (15 USA), godz.: 14.00, 18.00 - Don Juan De Marco (15 USA), 26.XII - godz. 15.30 - Święty Mikołaj (b.o. USA), godz. 17.30 - Złote oko (12 USA), 27.XII-4.I - godz.: 10.00, 15.30 - Święty Mikołaj (b.o. USA), godz.: 12.00, 17.30, 20.00 - Złote oko (12 USA).

BĘDZIN:

„LOTNIK” - 19.XII-22.XII - godz. 17.00 - Gatunek (15 USA), godz. 19.00 - Neil (15 USA), 26.XII-30.XII - godz. 17.00 - Rycerz króla Artura (12 ang.), godz. 19.00 - Gatunek (15 USA).

DĄBROWA GÓRNICZA:

„ARS” - 19.XII-23.XII - godz. 15.00 - Pocahontas (b.o. USA), godz.: 16.45, 19.00 - Sędzia Dreed (15 USA), 24.XII-25.XII - nieczynne, 27.XII-30.XII - godz. 15.00 - Pocahontas (b.o. USA), godz. 16.45, 19.00 - Dziewięć miesięcy (15 USA), 31.XII-1.I - nieczynne.

OLKUSZ:

MIEJSKI DOM KULTURY

- 20.XII-23.XII - godz. 18.00 - Szalona miłość (15 USA), 27.XII-30.XII - godz. 17.00 - Liberator 2 (15 USA), godz. 19.00 - Dziewięć miesięcy (15 USA).

SŁAWKÓW:

MIEJSKI OŚRODEK KULTURY

- 28.XII-29.XII - godz. 16.00 - Śpiąca królewna (b.o. USA).

ZAWIERCIE:

MIEJSKI OŚRODEK KULTURY - CENTRUM

- 19.XII - godz. 19.00 - Dziewięć miesięcy (15 USA), 28.XII-30.XII - godz. 17.00 - Johnny Mnemonic (15 USA), 28.XII-30.XII - godz. 19.00 - Gatunek (15 USA).

SYLWESTER KINOMANA

- 31.XII - godz. 19.30-5.10
- godz. 19.30 - Szósty zmysł (romantyczna komedia),
- godz. 21.30 - Pret-A-Porter (obyczajowy),
- godz. 0.30 - Rycerz króla Artura (historyczny),
- godz. 3.00 - Umrzeć ze śmiechu (komedia).

TEATRY

SOSNOWIEC:

TEATR ZAGŁĘBIA, UL. TEATRALNA
- 19.XII-21.XII - godz. 10.00 - Pan Ta-deusz

- 22.XII - godz. 10.00 - Królowa śniegu

BĘDZIN:

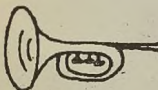
TEATR DZIECI ZAGŁĘBIA

- 19.XII - godz.: 8.30, 10.15 - Duża scena - Kubuś Puchatek
- 26.XII - godz. 16.00 - Duża scena - Wilk Robal i Kozłeta

OLKUSZ:

MIEJSKI OŚRODEK KULTURY

- 20.XII - godz. 10.00 - spektakl pt.: Sen Balladyny (w wykonaniu Teatru Eksperymentalnego z Olkusza)

KONCERTY

SŁAWKÓW:

MIEJSKI OŚRODEK KULTURY

- 19.XII - godz.: 8.50, 9.50 - Koncert Filharmonii Śląskiej dla klas V-VIII

GALERIE

SOSNOWIEC:

„EXTRAVAGANCE”, UL. 3 MAJA 39
- zaprasza codziennie, w godz. 10.00-21.00, soboty, niedziele 15.00-21.00
Wystawa: „Malarstwo” - Marek Grabowski

bowski

„MAŁY SALON”, UL. MAŁACHOWSKIEGO 20
Wystawa: „Malarstwo i grafika” - Romuald Korus

ZAWIERCIE:

MIEJSKI OŚRODEK KULTURY - CENTRUM

- zaprasza od poniedziałku do piątku w godz. 8.00-15.00
Wystawa: „Spotkanie”

MUZEA

SOSNOWIEC:

MUZEUM, UL. CHEMICZNA 12

(tel. 66-02-62)
- zaprasza codziennie, oprócz poniedziałków, w godz. 10.00-15.00, środy 10.00-17.00

Wystawa:

- „Od denara do złotówki” (Z dziejów pieniądza na ziemiach polskich)

BĘDZIN:

MUZEUM ZAGŁĘBIA

ZAMEK (TEL. 167-47-31), czynny codziennie, oprócz poniedziałków, wtorek, czwartek, piątek od 9.00-15.00, środa 10.00-16.00, sobota, niedziela 9.00-14.00
Wystawy:

- Broń i uzbrojenie w dawnych wiekach
- Kultura ludowa Zagłębia
- Zamki na Szlaku Orlich Gniazd
- Historia zamku będzińskiego

PAŁAC (TEL. 167-44-61), zaprasza codziennie, oprócz poniedziałków, wtorek, czwartek, piątek od 9.00-15.00, środa 10.00-17.00, sobota, niedziela 10.00-15.00
Wystawy stałe:

- Dzieje ziemi będzińskiej,
  - Wnętrza pałacowe XVIII-XX w.
  - Malarstwo portretowe i pejzażowe
  - Samuel Cygler - malarstwo
  - Zagroda chłopska z Zagłębia
- Wystawy czasowe:
- Numizmaty Zagłębia Dąbrowskiego
  - Magia laiki

SŁAWKÓW:

MUZEUM REGIONALNE - DZIAŁ KULTURY DAWNEJ
- zaprasza: wtorek, czwartek w godz. 10.00-14.00, środa, piątek 14.00-18.00, każda ostatnia sobota i niedziela m-ca w godz. 11.00-16.00

Wystawy stałe:

- Sławkowskie górnictwo, rzemiosło i handel
  - W lamusie Zygmunta Glogera
  - Początki Sławkowa w świetle wykopalisk
- Wystawa czasowa:
- „Rzeźba” - Witold Dudek.

DYŻURY SZPITALI

ODDZIAŁ WEWNĘTRZNY I CHIRURGICZNY:

- 22.XII, 27.XII - Szpital Nr 1 w Sosnowcu, ul. Zegadłowicza 3, tel. 66-04-21
- 19.XII, 23.XII, 24.XII, 28.XII, 29.XII - Szpital Nr 2 w Sosnowcu, ul. 3 Maja 33, tel. 66-20-71
- 20.XII, 21.XII, 25.XII, 26.XII, 30.XII, 31.XII - Szpital Nr 5 w Sosnowcu-Zagórz, ul. Szpitalna 1, tel. 163-45-10

ODDZIAŁ NEUROLOGICZNY:

- 25.XII-31.XII - Szpital Nr 1 w Sosnowcu, ul. Zegadłowicza 3
- 19.XII-24.XII - Szpital Nr 5 w Sosnowcu-Zagórz, ul. Szpitalna 1

ODDZIAŁ GINEKOLOGICZNO-POŁOŻNICZY:

- 21.XII, 24.XII, 27.XII, 30.XII - Szpital Nr 1 w Sosnowcu, ul. Zegadłowicza 3
- 19.XII, 22.XII, 25.XII, 28.XII, 31.XII - Szpital Nr 2 w Sosnowcu, ul. 3 Maja 33
- 20.XII, 23.XII, 26.XII, 29.XII - Szpital Nr 5 w Sosnowcu-Zagórz, ul. Szpitalna 1

CHIRURGIA DZIECI:

- 20.XII, 25.XII, 30.XII, 31.XII - Szpital Nr 1 w Sosnowcu, ul. Zegadłowicza 3
- 19.XII, 22.XII, 26.XII, 28.XII - Klinika Chirurgii Dzieci Instytutu Pediatrii Śl. A. Med. w Bytomiu, ul. Batorego 15, tel. 81-91-85
- 21.XII, 23.XII, 24.XII, 27.XII, 29.XII, 1.I - Szpital w Chorzowie, ul. Truchana 7, tel. 41-25-35
- Szpitale Nr 3 i Nr 6 w Sosnowcu pełnią całodobowe dyżury pediatryczne

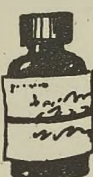
CHIRURGIA SZCZĘKOWA:

- 19.XII, 22.XII, 25.XII, 28.XII, 31.XII - Szpital Górniczy w Sosnowcu, tel. 191-82-19, 191-82-57
- 20.XII, 23.XII, 26.XII, 29.XII - Klinika Katowice, ul. Francuska 20, tel. 152-32-73
- 21.XII, 24.XII, 27.XII, 30.XII - Klinika w Zabrze, ul. Buchenwaldczyków, tel. 171-09-75

DYŻURY OKULISTYCZNE:

- 19.XII, 23.XII, 24.XII, 28.XII - Szpital w Mysłowicach
- 20.XII, 27.XII, 30.XII, 31.XII - Szpital w Sosnowcu
- 21.XII, 26.XII, 29.XII - Szpital w Chorzowie
- 22.XII, 25.XII - Szpital w Czeladzi
- Dyżur trwa od godziny 15.00 do 7.00

NOCNE DYŻURY SOSNOWIECKICH APTEK

- 19.XII-22.XII - Orląt Lwowskich 6 (Modrzejów), Chemiczna 12, Galczyńskiego 24 (Ostrowy Górnicze), Grota Roweckiego 179 (za autostradą), Czarna (Pogotowie Ratunkowe)
- 22.XII-29.XII - Sienkiewicza 9, Gospodarcza 32, Długosza 1 (Zagórze), Czarna (Pogotowie Ratunkowe)
- 29.XII-5.I - Teatralna 17, Narutowicza 54, Lenartowicza 108, (Zagórze), Czarna (Pogotowie Ratunkowe)

KLUB ABSTYNENTA

- „AD ASTRA”, Sosnowiec, ul. 3 Maja 13/20 (wejście od ulicy Warszawskiej), telefon 66-96-35, zaprasza codziennie w godz. 17.00-21.00, poniedziałek, środa, piątek 9.00-12.00. Poniedziałek godz. 17.00 - Al Anon (dla matek i żon), środa godz. 18.00 - Miting AA.

Zmiany w komunikacji

Od 11 grudnia br. w porozumieniu z urzędami zainteresowanych gmin KZK GOP wprowadziło zmiany w funkcjonowaniu komunikacji autobusowej na terenie Dąbrowy Górniczej, Sosnowca, Będzina, Łaz i Siewierza. I tak:

1. Nastąpiło zwiększenie częstotliwości kursowania na liniach 175 i 175 bis, autobusy oznaczone zostały jednym numerem 175 i w każdym kursie obsługują zarówno Gródki jak i Glinianki, przez co utworzone zostało wzajemne połączenie całych Trzebiesławic.

2. Nastąpiło zwiększenie częstotliwości kursowania na linii 140, uruchomiono dodatkowe kursy w dni wolne, wydłużono trasę do przystanku „Tucznawa OSP”.

3. Wydłużono do Siewierza trasę linii 637 przy zachowaniu obecnej częstotliwości kursowania w dni robocze i ograniczonej w dni wolne. Utworzono wspólny z linią 140 przystanek początkowy „KWK Paryż”. Pierwszy i ostatni kurs skierowane zostały trasą linii 140 przy zachowaniu możliwości połączenia przesiadkowego na przystanku „Tucznawa Gilowa” dla pominiętego odcinka trasy.

4. W zamian linii 634, 638 i 638 bis uruchomiono linię 635 na trasie Os. Mydlisce - Golonóg - Żabkowice - Ujejsce - Wojkowice Kościelne - Podwarpie - Karsów - Ujejsce (i odwrotnie), przez co utworzone zostało lokalne połączenie poszczególnych miejscowości w Gminie Siewierz. Rozkład jazdy zapewnia również dojazd w godzinach porannych do Wojkowic Kościelnych gdzie założono możliwość przesiadki na autobus linii 269 w kier. Będzina. W godzinach popołudniowych wprowadzono analogiczne połączenie przesiadkowe w przeciwnym kierunku. Dodatkowo - w stosunku do poprzedniego układu - uruchomiony został kurs o godz. 22.50 z Dąbrowy Gór. oraz kursy w godz. porannych w soboty.

5. Skorygowany został rozkład jazdy linii 28 uwzględniający potrzeby Zakładu Przeladunku Rud w Sławkowie. Odcinek o największych napelnieniach (Będzin - Kazimierz Górniczy) zasilono dodatkowymi autobusami oznaczonymi numerem 928.

6. Dostosowano rozkład jazdy linii 124 do rozkładu jazdy linii nr 928, w celu umożliwienia połączenia przesiadkowego na przystanku „Kazimierz Górniczy Skrzyżowanie”.

7. Wprowadzono dodatkowe kursy do rozkładu jazdy linii nr 933.

8. Zapewniono dojazd dzieci do szkoły w Wojkowicach na godz. 8.00, poprzez wydłużenie kursu linii nr 67.

Świąteczna komunikacja - ograniczona

Tak jak w poprzednich latach, w okresie świąteczno-noworocznym komunikacja miejska w Zagłębiu ulegnie znacznym ograniczeniom.

Jak poinformowano nas w Komunikacyjnym Związku Komunalnym GOP, w dniach 23 i 30 grudnia autobusy kursować będą według sobotnich rozkładów jazdy. Natomiast w Wigilię, drugi dzień świąt oraz Sylwestra - tak jak w niedzielę i święta. Jednakże 24 grudnia już o godzinie 18.00, a 31 grudnia o 20.00 autobusy zjadą do zajezdni. W pierwszy dzień Bożego Narodzenia komunikacja miejska funkcjonować będzie zgodnie z rozkładem świątecznym, z tym, że na trasy nie wyjadą autobusy linii: 16, 38, 49, 55, 79, 88, 90, 97, 100, 106, 116, 125, 140, 160, 200, 260, 604, 622, 635, 690, 721, 722, 805, 815, 885. Podobnie będzie w dzień Nowego Roku. Na drogi zagłębiowskich miast nie wyjadą wówczas autobusy linii: 38, 49, 55, 79, 97, 116, 140, 260, 604, 635, 805, 815 i 885.

Organizatorzy komunikacji w Zagłębiu informują także, iż w Wigilię i Sylwestra nie będzie funkcjonować linia nr 885, natomiast w pierwszy dzień świąt i w Nowy Rok od godziny 8.00 rano do komunikacji zostaną włączone autobusy linii 107.

Ograniczenia w kursowaniu zapowiedziało również Przedsiębiorstwo Komunikacji Tramwajowej w Będzinie. Niestety w momencie zamykania numeru, dyspozytor nie znał jeszcze planowanego na okres świąteczno-noworoczny rozkład jazdy tramwajów.

W Nowy Rok oraz święta mniej jeździć będzie również minibusów. Jak powiedziano nam w Zrzeszeniu Prywatnego Transportu w Sosnowcu kursy odbywać się będą według rozkładów świątecznych.

Także jak co roku w ograniczonym zakresie funkcjonować będzie kolej. Najmniej pociągów wyjedzie na trasy w pierwszy dzień świąt. Kursować jednak będą wszystkie pociągi międzynarodowe, podobnie zresztą jak w Wigilię. Spore ograniczenia pojawią się natomiast w ruchu lokalnym i dalekobieżnym. Pociągi, które nie pojadą w trasy są zaznaczone na rozkładach jazdy. Pewne ograniczenia w kursowaniu pociągów nastąpią też w Wigilię, dotyczy to zwłaszcza tych dalekobieżnych, w tym dniu np. nie pojedzie pociąg do Lublina o godz. 8.06 oraz pociąg do Kielc o godz. 9.00. Z rozkładu wypadnie również „Soła” do Żywca.

W drugi dzień Bożego Narodzenia pociągi będą jeździć tak jak w niedzielę i święta. W Nowy rok nie przewiduje się natomiast żadnych ograniczeń. Natomiast w Sylwestra nie wyjedzie w trasę np. pociąg do Gliwic o godz. 19.20.

(jok)

Zdrowych i wesołych Świąt życzy

BIURO OGŁOSZEŃ „WZ”

Specjalistyczny sklep zegarmistrzowski CHRONOS, Sprzedaż - Serwis

OMEGA
LONGINES
TISSOT
Swiss Quality Time
SWATCH

Chorzów, ul. Powstańców 15, tel. (032) 410-550 987/B

P.P.H. GALTEX
Sosnowiec, 3 Maja 11 (dawne delikatesy)

ZAPRASZA NA ZAKUPY w cenach promocyjnych!!!

★ firan już od 6,30 zł/mb ★ obrusów już od 10,10 zł
★ bieżników od 2,90 zł ★ oraz zazdrosek, serwetek itp.

ŻYCZYMY UDANYCH ZAKUPÓW!!! 949/B

**ZAINWESTUJ I SKORZYSTAJ Z ODPISU
PRZY ROZLICZENIACH PODATKOWYCH**

**SPÓŁDZIELNIA MIESZKANIOWA
„LOKATOR”
W DĄBROWIE GÓRNICZEJ
OFERUJE**

do wykupienia komfortowe mieszkania
w osiedlu „CENTRUM-PÓŁNOC”
przy ulicy Traugutta w Dąbrowie Górniczej

Informacje uzyskać można w siedzibie Zarządu
Spółdzielni w Dąbrowie Górniczej przy ul. Ada-
mieckiego 11, pokój 14 i 15, tel. 162-20-33. 86/G

P.P.U.H.
ul. 3-go Maja 6
Dąbrowa Górnicza
tel./fax (03) 162-30-04

MIKROTRON

Najtańsze z niezawodnych - podzespoły elektroniczne

Polecamy Państwu:

★ podzespoły elektroniczne ★ akcesoria komputerowe ★ narzędzia dla
elektroników ★ zestawy do samodzielnego montażu ★ Gry TV już od
29,50 zł!!! ★ Niespodzianki - kalendarze Firmowe gratis!!!

ZAPRASZAMY CODZIENNIE od 9.00 - 18.00 do punktów sprzedaży

★ Dąbrowa Górnicza, ul. 3 Maja 4
★ Będzin, ul. Kollataja 50
★ Sosnowiec, ul. Modrzejowska 22
★ Katowice, ul. Szkolna 8 tel. 58-99-23 1000/B

Firma „UNIWERPOL” Sp. z o.o w Sosnowcu,
ul. Narutowicza 37

zatrudni:

★ kierownika budowy z uprawnieniami i zna-
jomością robót stolarskich

★ 2 stolarzy ★ 2 malarzy ★ murarza

Wynagrodzenie do uzgodnienia. Kontakt telefoniczny lub
osobisty z Prezesem Zarządu. Tel. 66-00-51 wewn. 686,
66-28-61/5, 69-50-51 wewn. 655. 995/B

**DYREKCJA,
RADA RODZICÓW ORAZ UCZNIOWIE**

Szkoły Podstawowej Nr 21 w Sosnowcu, ul. Zawodzie 34

*Składają najserdeczniejsze życzenia świąteczno-
noworoczne oraz gorące podziękowanie za okaza-
ną pomoc i wsparcie szkoły dla Dyrekcji, Działów
Socjalnych, Związków Zawodowych i pracow-
ników: KOPALNI PIASKU „MACZKI BÓR” Sp. z o.o.
w Sosnowcu ★ KOPALNI PIASKU „SZCZAKO-
WA” S.A. w Jaworznie ★ KOPALNI WĘGLA KA-
MIENNEGO „NIWKA MODRZEJÓW” w Sosnow-
cu ★ PRZEDSIĘBIORSTWA HANDLOWO-USŁU-
GOWEGO Sp. z o.o. „JAWOK” w Jaworznie i Cho-
rzowie ★ PH „LOBO” w Sosnowcu (os. Bór)
oraz dla rodziców czynnie wspierających naszą
szkołę. Dziękujemy!!! 2101*

Zarząd Miasta Będzina
**ogłasza przetarg
na lokale użytkowe**
będące w zarządzie i administracji
Miejskiego Zarządu Budynków
Mieszkalnych w Będzinie, ul. Paryska 11.

Wykaz lokali użytkowych znajduje się na tablicy ogłoszeń
tutejszego Urzędu - Będzin, ul. 11 Listopada 20 (parter) oraz
w Wydziale Spraw Lokalowych - pokój 221 (II piętro) oraz
w Miejskim Zarządzie Budynków Mieszkalnych, Będzin, ul.
Paryska 11 i w Administracjach Budynków Mieszkalnych -
Nr 1, 2, 3.

Przetarg ma charakter nieograniczony, co do ilości składa-
nych ofert.

W przetargu zostanie wybrana najkorzystniejsza dla miasta
oferta, zarówno pod względem koncepcji prowadzenia dzia-
łalności, ceny jak i pozostałych warunków przedstawionych
w ofercie.

Wzory ofert znajdują się w Wydziale Spraw Lokal-
owych. Oferty należy składać na każdy wybrany lokal
oddzielnie w Wydziale Spraw Lokalowych do dnia
8 stycznia 1996 r.

Rozpatrzenie ofert nastąpi w dniu 9 stycz-
nia 1996 r. o godz. 9⁰⁰ (sala Nr 18).

Warunkiem udziału w przetargu jest złoże-
nie pisemnej oferty oraz wpłacenia wa-
dium w wysokości określonej w wykazie
lokalu użytkowych, w terminie do dnia
8 stycznia 1996 r. do godz. 13⁰⁰

Wadium należy wpłacać na każdy lokal użytkowy oddzielnie
do kasy Urzędu Miejskiego w Będzinie - pokój 215 (II piętro)

Wadium nie podlega zwrotowi w przypadku, jeżeli wygrywa-
jący przetarg nie podpisze umowy najmu w terminie 7 dni od
daty otrzymania zawiadomienia o wygraniu przetargu lub
rozwiąże ją przed upływem 3 miesięcy od daty podpisania.

**Regulamin organizowania
i przeprowadzania przetargu znajduje się
do wglądu w Wydziale Spraw Lokalowych
- pokój 221 w Urzędzie Miejskim
w Będzinie, ul. 11 Listopada 20.**

Z chwilą ukazania się niniejszego ogłoszenia lokale udostęp-
nione są przez Miejski Zarząd Budynków Mieszkalnych do
obejrzenia.

Roszczeń, co do stanu technicznego po wygraniu przetargu
nie uwzględnia się.

Zarząd Miasta zastrzega sobie prawo wyboru oferty lub
odstąpienia od przetargu bez podania przyczyny.

UWAGA - obowiązuje VAT. Kr 77

KOMFORT

SOSNOWIEC ul. Norwida 3

500 wzorów wykładzin

260 wzorów tapet

200 dywanów

Mimo remontu

WCIAŻ OTWARTY !!!

**Od poniedziałku do piątku w godz. 10.00 - 19.00
sobota - w godz. 10.00 - 14.00**

*Wszystkim naszym Klientom
życzymy zdrowych, pogodnych
Świąt Bożego Narodzenia
i Szczęśliwego Nowego Roku*

994/B

CHCESZ KUPIĆ TELEWIZOR ? LUB INNY SPRZĘT ELEKTRONICZNY ?

☆ **NIEDROGO !**

☆ **NA DOGODNE RATY !**

☆ **Z DOSTAWĄ DO DOMU !**

SKORZYSTAJ Z NASZEJ OFERY

ceny
fabryczne
PHILIPS
TRILUX
Polskie telewizory
UNIMOR
ELEMIS
itd

HURT DETAL
ZAPRASZAMY NA ZAKUPY

- **SOSNOWIEC** - ul. 1-GO MAJA 6
RÓWNIEŻ SPRZĘT AGD tel. 167-53-01
- **ZAWIERCIE** - ul. MARSZAŁKOWSKA 24A
tel. (0-376) 29 547
- **ŁAZY** - ul. POLNA 18
tel. kom. 0-90308673

952/B

WIELKI KONKURS NA TAPECIE

☆ **50 ATRAKCYJNYCH NAGRÓD**

w sklepach firmy

GALPEX

- ★ Gliwice, ul. Barlickiego 11,
ul. Częstochowska 15
- ★ Katowice, ul. Mickiewicza 7
- ★ Rybnik, Pl. Kopernika 2
- ★ Sosnowiec, ul. 3 Maja 22

od 06.11. do 16.12.95
Szczegóły w sklepach
firmowych

Warunki udziału

w konkursie:

- zakup powyżej 50 zł

- wypełnienie ankiety

TAPETUJ I WYGRAJ:

• kamerę video

• sprzęt RTV

i AGD

GALPEX

880/B

NAJWIĘKSZY DYSTRYBUTOR REGIONALNY

- SPRZĘT RTV
- TELEFONY
- ANTENY SATELITARNE
- KOMPUTERY

OPTIMUS SA

Dąbrowa Górnicza, ul. Sobieskiego 7a, tel. 162-02-44
Czeladź, ul. Szpitalna 9, tel. 165-18-06
Zawiercie, Sklep nr 12, ul. Gen. Sikorskiego 6

**ZAPRASZAMY DO REGIONALNEJ
HURTOWNI SPRZĘTU AGD**

SIEMIANOWICE ŚL.
ul. Srokowiecka 22, tel. 12-89-981

SPRZĘT AGD

/ lodówki, pralki,
zamrażarki/

*Wesołych Świąt Bożego Narodzenia
oraz
Szczęśliwego/Nowego Roku
wszystkim Klientom
życzą WOMAK*

SZUKAM PRACY

DLUGOLETNI KSIĘGOWY -
66-12-85. 946/B

PRACA

ZATRUDNIĘ sprzedawcę -
mężczyznę młodego. Zgłosze-
nia przyjmuje. Będzin, Piłsud-
skiego - hale. Sklep budow-
lany. 991/B

ZATRUDNIĘ ekspedientkę.
Zgłoszenia z dokumentami
przyjmuje 29 grudnia. PILICA,
plac Mickiewicza 24. 991/B

**MAGISTRA FARMACJI NA
KIEROWNIKA APTEKI** - 162-
66-97 (od 18.00 - 22.00).
2098

ZATRUDNIĘ nocnego bar-
mana - 66-05-18. 2100

SPÓŁKA przyjmie do pracy:
kierownika budowy z upraw-
nieniami budowlanymi z moż-
liwością wyjazdu do pracy
w RFN. Tel 66-97-69, 66-97-
81. 998/B

PRZYJMĘ do pracy mecha-
nika samochodowego - 167-
64-80 (od 19.00 - 21.00).
2102

ZATRUDNIĘ pracownicę -
absolwentkę technikum eko-
nomicznego - 163-39-88 po
18.00. 1002

POTRZEBNE młode panie do
obsługi skomputeryzowanej
videoteki. Wiadomość - Sos-
nowiec, Wspólna - Pawilon
Video World - 21.12.1995
godz. 11.00. 2106

NAUKA

KURS Kroju, Szycia. 191-72-
95, Sosnowiec, Krótka 7. RA-
TY III. 2032

MASARNIA

przyjmuje uczniów do
nauki zawodu rzeźnik-
wędliniarz.
Sosnowiec, Słowiańska 2,
tel. 199-54-25. 997/B

BIZNES

LOMBARD

Sosnowiec,
ul. Głowackiego
- wejście z ul. Warszawskiej,
(naprzeciw pralni chemicznej)
tel. domowy - 66-32-64
938/B

POŻYCZKI GOTÓWKOWE -
Dąbrowa Górnicza, Kościuszki
17, 162-20-31, Sosnowiec,
Teatralna 9/307, 193-35-92,
Olkusz, K. Wielkiego 65, 43-
22-71. 953/B

POŻYCZKI GOTÓWKOWE
do 2000 złotych bez poręczy-
cieli dla małżeństw. Dogodne
warunki. Termin realizacji do
7 dni. Dom Handlowy „SE-
ZAM”, Sosnowiec, 3-go Maja
14. Tel. 119-13-66, 156-47-
45. 980/B

LOMBARD

- natychmiastowe pożyczki
pod zastaw.
**NAJKORZYSTNIEJSZE
WARUNKI !!!**
Sosnowiec, ul. 3 Maja 21,
Targowa 13. 66-99-76.
989/B

KIOSK do wydzierżawienia -
Targowisko Dąbrowa Górni-
cza - Informacje - 164-79-11.
2103

ODSTAPIĘ lokal handlowy
w centrum Będzina. Dąbrowa
Górnica, Strzemieszycka
138a. 975/B

ODSTAPIĘ lokal 25 m² Sos-
nowiec, Kościelna z wyposa-
żeniem kosmetycznym lub bez.
164-79-00 po 19.00. 2090

SPRZEDAM punkt handlo-
wy - targowisko - Dąbrowa
Górnica - 66-30-57 po
18.00. 2093

SPRZEDAM lokal użytkowy
47 m² z telefonem w Będzinie.
193-63-86. 2099

POSZUKUJEMY lokalu
handlowego 30 m² na terenie
Zagłębia. - 164-07-10, 162-
22-71 wewn. 474. 995/B

ODSPRZEDAM Zakład Fryz-
jerski - 66-50-11. 1005/B

SPRZEDAM

FAJERWERKI
HURT
SKLEP „DOLINKA”
SOSNOWIEC
UL. 3 MAJA 35A
9.00 - 17.00
918/B

GARAŻE blaszaki. 164-41-
19. 541/BS

SPRZEDAM garaż (za kopal-
nią „Sosnowiec”) - 66-53-60
po 16.00. 2106

MECHANICZNY Pomost
Roboczy MPR-600 sprzedam.
Tel. grzecznościowy 199-66-
46 (19.00 - 20.00). 2091

TELEWIZOR „FINLUX-28”,
wszystkie funkcje, gwarancja
sprzedam - 193-57-31. 2095

SPRZEDAM freon 12. Tel.
163-07-79, 163-13-26. 64/BS

**KOREK ŚCIENNY I PODŁO-
GOWY** ★ ZALUŻE ★ TAPI-
CERKA ★ DRZWI ★ „FIX”
Sosnowiec, ul. Sienkiewicza
7. 842/B

WYROBY HUTNICZE - 192-
48-07. 806/B

NIERUCHOMOŚCI

EKSPERT

**GIEŁDA
NIERUCHOMOŚCI**
Sosnowiec, Zwycięstwa 7
66-07-77
Czynne 9.00-16.30,
sobota 9.00-12.00

★ DOŚWIADCZONY PRA-
WNIK I AGENCI DO SPRAW
NIERUCHOMOŚCI ZAPEW-
NIAJĄ KOMPLEKSOWĄ OB-
SŁUGĘ KAŻDEJ TRANSAK-
CJI.

★ **KUPNO** ★ **SPRZEDAŻ**
★ **WYNAJEM** ★ **ZAMIANA**

Sprzedamy:
MIESZKANIA

- ★ **SOSNOWIEC-CENTRUM:**
M-2 30 m kw., 26 m kw.
- ★ **SOSNOWIEC ZAGÓRZE:**
M-2 26 m kw.
- ★ **SOSNOWIEC ZAGÓRZE:**
58 m kw., 60 m kw., 85 m kw.
- ★ **SOSNOWIEC-NIWKA:** M-5
74 m kw.
- ★ **SOSNOWIEC-SIELEC:** M-3
46 m kw.
- ★ **SOSNOWIEC ŚRODULA:**
M-3 47 m kw.
- ★ **BĘDZIN-SYBERKA:** M-4
57 m kw. (garaż), M-4 63 m.
kw.
- ★ **DĄBROWA GÓRNICZA:**
M-3 50 m kw.
- ★ **PORĘBA k/ZAWIERCIA:**
M-4 63,5 m kw.

DOMY

- ★ **CZELADŹ** - segment do wy-
kończenia 190 m kw., działka
320 m kw. (ulga podatkowa).
- ★ **CZELADŹ:** parterowy, 54
m kw. do remontu, dwa nowe
garaże 90 m kw., działka 666
m kw. - 30000 zł.
- ★ **BĘDZIN MAŁOBĄDZ:** pięt-
rowy komfortowy, 236 m kw.,
działka 470 m kw.
- ★ **SOSNOWIEC DAŃDÓW-
KA:** połowa parterowego, 100
m kw., działka 335 m kw. (do
remontu) - 30000 zł.
- ★ **SOSNOWIEC ŚRODULA:**
parterowy, 65 m kw., działka
220 m kw. - 11500 zł.
- ★ **SOSNOWIEC DAŃDÓW-
KA:** piętrowy, 200 m kw., dzia-
łka 380 m kw. (do remontu) -
40000 zł.
- ★ **DĄBROWA GÓRNICZA
CENTRUM:** piętrowy, 460
m kw. Bardzo dobra lokaliz-
acja. Parter: działalność
handlowa, usługowa, biu-
ra, gabinety itp. Góra: do
zamieszkania. Tel., co-gaz,
kanalizacja.
- ★ **DĄBROWA-ZĄBKOWICE:**
piętrowy, 120 m kw., działka
800 m kw. - 55000 zł.
- ★ **DĄBROWA-STRZEMIE-
SZYCE:** parterowy, 134 m kw.
+ biuro, działka 950, hale -
400 m kw. (ogrzewane). Dob-
ry dojazd.

LOKALE

★ **BĘDZIN** - doskonale pro-
sperujący sklep spożywczo-
monopolowy - dzierżawa
+ wyposażenie i towar. Do-
bra lokalizacja.

Informujemy, że w dniach
27.12-30.12 biuro „EKS-
PERT” będzie nieczynne.
Życzymy zdrowych i weso-
łych Świąt oraz pomyśl-
nych transakcji z biurem
w 1996 roku.

EKSPERT 66-07-77

PROFESJA

Sosnowiec
Kościelna 34

Tel. 66-31-21

czynne od 9.00-17.00
sobota od 9.00-13.00

- ★ **TROSKA O INTERESY
KLIENTA**
- ★ **WIEDZA NASZYCH
PRAWNIKÓW**
- ★ **SZEŚCIOLETNIE DO-
ŚWIADCZENIE NA RYNKU
NIERUCHOMOŚCI**
- ★ **DORADZTWO MIESZ-
KANIOWE**
- ★ **REGULACJA STANÓW
PRAWNYCH**
- ★ **NOTARIALNA I SPÓŁ-
DZIELCZA OBSŁUGA
TRANSAKCJI**
- ★ **NASZE MOŻLIWOŚCI
TO**
- ★ **GWARANCJA
TWOJEGO SUKCESU!!!**

★ ★ ★

- ★ **MIESZKANIA**
Nasza specjalność
TRANSAKCJE ŁĄCZONE
- ★ Sosnowiec Zagórze, 26 m²,
I piętro, blok IVp, 19 tys.
- ★ Sosnowiec Zagórze, 33 m²,
VII piętro, 22 tys.
- ★ Sosnowiec Centrum, 52 m²,
II piętro, z garażem - 35 tys.,
8 tys. garaż.

- ★ Sosnowiec Sielec, 49 m²,
parter, blok X pięter - 30 tys.
- ★ Dąbrowa Górnicza - Myd-
lice, 51 m², II piętro - 37 tys.
- ★ Dąbrowa Górnicza Centrum,
54 m², II piętro - 50 tys.
- ★ Sosnowiec Centrum, 61 m²,
trzykondytor, I piętro -
45.000 zł.
- ★ Sosnowiec Sielec, 73 m²,
blok IV piętrowy, 47 tys.
- ★ Sosnowiec Sielec, 73 m², II
piętro, tel. - 50 tys.
- ★ Dąbrowa Górnicza - Golo-
nóg, 74 m², II piętro - 50 tys.
- ★ Będzin Zamkowe, 63 m²,
I piętro - 40 tys.

★ ★ ★

DOMY

- ★ Sosnowiec Kalety, dom
100 m², piętrowy, telefon,
2 garaże, działka 600 m² - 80
tys.
- ★ Gródków k/Będzina, parter
domu, 120 m², działka 600 m²,
nowy (komfort)
- ★ Będzin Syberka, zabudowa
szeregowa, piętrowy, 140 m²,
możliwość rozbudowy.
- ★ Sosnowiec Pogoń, dwupię-
trowy, 250 m², działka 580 m²,
telefon - 95 tys.
- ★ Czeladź - Słoneczne, seg-
ment nowy do wykończenia
235 m², 2 garaże, 155 tys.
- ★ Czeladź Piaski, zabudowa
szeregowa, 218 m², działka
720 m², garaż, telefon, archite-
koniczna aranżacja wnętrza.

★ ★ ★

DZIAŁKI:

- ★ Czeladź Piaski, 800 m²,
ogrodzona, zabudowana, po-
mieszczenia warsztatowe.

★ ★ ★

**KUPIMY MIESZKANIA,
DOMY, PARCELE**
66-31-21 1004/B

§ OSKAR

- sprzeda: § Sosnowiec centrum,
65 m², § Sosnowiec centrum
36 m² - 25 tys. § Pogoń, 35 m²
- 17 tys. § dom - Strzemieszyce
- 17 tys. § garaż - Sobieskiego
- 6 tys. § 192-35-58 (10.00-
17.00).

**WYNAJMIEMY MIESZKANIE
W SOSNOWCU !!!**
1001/B

CENTRUM OBROTU NIERUCHOMOŚCIAMI

„INFORTOM II”
Sosnowiec,
ul. Warszawska 10,
66-04-66
Dąbrowa Górnicza,
ul. 3 Maja 13,
162-48-67

- ★ **KUPNO** ★ **SPRZEDAŻ**
★ **WYNAJEM** ★ **ZAMIANA**
★ **MIESZKAN** ★

POŚREDNICTWO „REAL”
Sosnowiec, Zwycięstwa 27/2
★ Tel. 66-53-81 (godz. 9.00-
16.00) ★ **KUPNO** ★ **SPRZE-
DAŻ** ★ **NAJEM NIERUCHO-
MOŚCI** ★ Pilnie przyjmujemy
każdą ofertę sprzedaży oraz
kupna. 993/B

„OLIMP” - kupno - sprzedaż
- wynajem mieszkań, lokali.
Tel. 66-34-50 (9.00 - 17.00).
993/B

„OLIMP” - poszukujemy pil-
nie mieszkań do kupna, wynaj-
mu. Tel. 66-34-50. 993/B

WŁASNOŚCIOWE 49 m²
parter, centrum Sosnowca za-
mienie na większe (centrum)
lub sprzedam. Tel. 193-53-14
po 16.00. 2081

SPRZEDAM M-3 Sosnowiec
- 191-14-23. 2097

PILNIE poszukuję do wynają-
cia domek z możliwością kup-
na - 164-05-59. 10/K

KUPIĘ lub wynajmę małe
mieszkanie - 193-27-92 po
16.00. 2092

OPAKOWANIA TEKSTUROWE

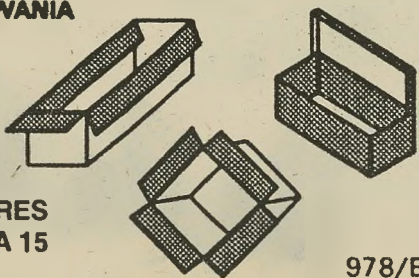
BIURO HANDLOWE PPUH PROBUT Sp. z o.o.

**PRZYJMUJE ZAMÓWIENIA NA OPAKOWANIA
Z TEKSTURY NA ROK 1996**

**ZAMÓWIENIA ZŁOŻONE DO DNIA
31.12.1995r.**

OTRZYMUJĄ 3% BONIFIKATY

**OFERTY PROSIMY SKŁADAĆ NA ADRES
41-200 SOSNOWIEC UL. W. ANDERSA 15
tel./fax 66 47 03, 66 72 61 w. 275**

978/B

PRZYJMOWANIE OFERT TELEFONICZNIE PRZECIĄG DOBĘ!
tel./fax 66-17-89; 66-15-55

„DOM”

* KUPNO * SPRZEDAŻ * WYNAJEM * ZAMIANY
BIURO OBROTU NIERUCHOMOŚCIAMI, 41-200 Sosnowiec, ul. Targowa 3 (I piętro)
tel. 66-15-55, tel./fax 66-17-89   pon. - piąt. 8.00 - 18.00, sobota 10.00 - 14.00

*Najserdeczniejsze życzenia
radosnych
Świąt Bożego Narodzenia
oraz
Srebrnego Nowego Roku*
życzy
BIURO „DOM” 928/B

**„ANMAR”
BIURO NIERUCHOMOŚCI**
Dąbrowa Górnicza, ul. Sobieskiego 24
(budynek Huty Bankowa), tel. 162-22-71 wewn. 474
★ oferuje usługi w zakresie pośrednictwa
★ kupno ★ sprzedaż ★ zamiana ★ wynajem
PRZYJMOWANIE OFERT CAŁĄ DOBĘ! 164-07-10, 162-10-36
995/B

MOTORYZACJA

KONSERWACJA
Autoryzacja FSO; FIAT
**167-54-26,
167-30-18,
167-40-26** 957/B

AUTO - ZŁOM SKODA. Tel. 66-85-04. 1960

SPRZEDAM Poloneza 1500 (1991) - 66-26-40 po 16.00. 2104

CINQUECENTO 900, 1994, mały przebieg + dodatki sprzedam - 192-11-13 po 18.00 2105

CITROËN
ZAPISY NA KONTYNGENT '96 „ECO AUTO” P.P.
Będzin, ul. Czeladzka 67
167-40-26, 167-30-18. 958/B

USŁUGI

ANTENY telewizyjne, radiowe, satelitarne, obrotowe. Wszystko! **USŁUGI WYSOKIEJ JAKOŚCI!!!** Sosnowiec, Jagiellońska 1/64 ★ 192-33-75. 2056

ANTENY SATELITARNE - sprzedaż ★ montaż ★ serwis - profesjonalnie. Tel. 192-45-86. 1965

TV-SAT - Obrotowe, montaż zestawów stacjonarnych, obrotowych. **FOLIE** okienne - antywłamaniowe, samochodowe - przyciemniające. 66-23-61, 199-75-66. 2052

WIDEOREJESTRACJA - 66-57-49. 1910

WIDEOFILMOWANIE 162-69-20. 1796

WIDEOREJESTRACJA - 163-73-13. 1978

WIDEOREJESTRACJA - 192-34-76. 2028

WIDEOREJESTRACJA - 162-33-38. 2070

WIDEOREJESTRACJA. FOTOKSPRES. 163-94-29. 2078

ZESPÓŁ MUZYCZNY - ZABAWY ★ WESELA ★ 192-28-87 po 16.00. 1998

ORKIESTRA - 66-93-77. 2088

WESELA - nowy biały Ford Sierra. Tel. 66-49-83. 2087

ROLETY zaokienne antywłamaniowe. **BRAMY** garażowe uchylne, **OCIEPLANIE** budynków, dachów. **ELEWACJE** zewnętrzne - siding, deuceinck. **ADAPTACJA** poddaszy - suche tynki. **TANIO! SZYBK!** **SOLIDNIE!** Montaż na terenie całego Śląska, Zagłębia, Podbeskidzia. Warsztat Będzin, Wolności 75, „OKNOROLL”. 167-44-96. 2041

ŻALUZJE - POZIOME ★ PIONOWE ★ ROLETY ANTYWŁAMANIOWE ★ BRAMY ROLOWANE ★ MARKIZY „SOBIMEX” Sosnowiec Raclawicka 23, tel./fax 66-32-93, 66-21-58 sprzedaż ★ montaż ★ gwarancja 964/B

ŻALUZJE pionowe. **ROLETY** antywłamaniowe. **MARKIZY** sklepowe. Montaż całej Zagłębia. **PROMOCYJNE** ceny. Telefon 0/90301791. 2041

ŻALUZJE zewnętrzne antywłamaniowe. **TANIO** 163-45-41. 2041

ŻALUZJE - ekspresowy montaż. 167-76-78. 2041

ŻALUZJE PIONOWE. Najtańsze, montaż. 167-44-96. 2041

ŻALUZJE - montaż, naprawa, wyrób. **POZIOME** aluminiowe - 13,90,-. **PIONOWE** zasłony - 23,90,-. **ZEWNETRZNE** antywłamaniowe - 199,90,-. **Rolety** zasłony. **MARKIZY** NAD SKLEPY. Będzin - Zamkowe, Podgrodzie 1 „DARZAL” 167-64-75. 2041

ŻALUZJE POZIOME - producent „VERTEX” - 164-07-71. 724/B

ŻALUZJE - 193-54-92, 66-31-80. 2076

ŻALUZJE PIONOWE - producent „VERTEX” - 164-07-71. 724/B

KARNISZE, zamki GERDA - atest!!!, tapicerka, żaluzje. 66-11-23. 2043

ŻALUZJE poziome, pionowe, rolety antywłamaniowe, markizy „VERTEX” Katowice, ul. Olimpijska 7. Tel. 585-130. 724/B

ŻALUZJE ★ pionowe ★ poziome ★ rolety antywłamaniowe ★ markizy ★ „VERTEX”. Tel. 164-07-71. 724/B

CZYSZCZENIE, farbowanie, kurtki skórzane, kozuchy, futra. Dąbrowa Górnicza, Kościuszki 18 (brama kina „ARS”) 944/B

WYTŁUMIENIA tapicerskie ★ wzmocnienie drzwi wejściowych ★ zamki ★ blokady przeciwwłamaniowe **ATEST IMP** i Policji. „SOBIMEX”, Sosnowiec, Raclawicka 23 ★ tel./fax 66-32-93; 66-21-58. 763/B

TROCINOWE CZYSZCZENIE KOŻUCHÓW ★ BARWNIENIE. Sosnowiec. Modrzejowska 22 - 162-65-95. 2022

CZYSZCZENIE, FARBOWANIE, KURTKI SKÓRZANE, kozuchy, FUTRA. Dąbrowa Górnicza, Kościuszki 18 (brama kina „ARS”). 944/B

CZYSZCZENIE ★ DYWANÓW ★ WYKŁADZIN ★ TAPICERKI MEBLOWEJ ★ I SAMOCHODOWEJ KÄRCHERem P.P.H.U. „LEWAR” Sosnowiec, ul. Gwiezdna 14 Tel/fax 163-20-47 934/B

CZYSZCZENIE DYWANÓW, TAPICERKI - 162-63-74. 2080

CZYSZCZENIE dywanów, tapicerki u klienta. 66-18-10. 2074

CZYSZCZENIE dywanów, tapicerki - 66-49-50. 2014

CZYSZCZENIE dywanów, tapicerek - 165-60-64. 2011

NAPRAWA PRALEK, UL. STAROPOGOŃSKA 57/150. 191-41-56. 956/B

NAPRAWA lodówek, zamrażarek. 163-53-45. 2067

NAPRAWA pralek wszystkich typów. 163-39-06. 2038

NAPRAWA - pralki, lodówki, zamrażarki, piece gazowe. 19-18-034. 2031

NAPRAWA TELEWIZORÓW, MAGNETOWIDÓW, TELEGAZETA. 163-79-69. 2030

NAPRAWA TELEWIZORÓW, MAGNETOWIDÓW U KLIENTA. 163-12-42. 2072

NAPRAWA TELEWIZORÓW, MAGNETOWIDÓW U KLIENTA. 66-15-11. 2023

BUDOWLANE ROBOTY - przebudowa ścian, otworów okiennych, drzwi, wyburzenia - inne, VAT - 163-60-58. 939/B

USŁUGI budowlane, elektryczne, kafelkowanie, gipsowanie, hadraulika, wodomierze, gaz. 167-60-43. 9/K

TAPETOWANIE. 163-36-25. 2037

„OLIMP” - malowanie - tapetowanie - kafelkowanie - gładź gipsowa - hadraulika - boazeria. VAT. Tel. 66-34-50 (9.00-17.00). 993/B

MALOWANIE, tapetowanie, solidnie - 164-39-37. 62/Bs

MALOWANIE, tapetowanie, kasetony - 163-59-62. 2053

GŁADZIE gipsowe, malowanie, tapetowanie, ogólne remonty mieszkań. 191-81-22. 2040

MALOWANIE, tapetowanie, cyklinowanie - 165-60-64. 2011

KAFELKOWANIE - 163-23-46. 2025

KAFELKOWANIE ★ REMONTY OGÓLNOBUDOWLANE - 163-26-61. 2027

KAFELKOWANIE, HYDRAULIKA, REMONTY BUDOWLANE, VAT, rachunki - 191-86-20. 2085

KAFELKOWANIE, MALOWANIE, TAPETOWANIE, BOAZERIA - 191-66-58. 1006/B

KAFELKOWANIE. 163-03-04. 2079

KAFELKOWANIE, hadraulika - 66-12-15. 2039

MONTAŻ, sprzedaż wodomierzy. Przeróbki instalacji. Dąbrowa Górnicza, Dąbrowskiego 25 ★ 162-52-30 ★ 15/S

MONTAŻ wodomierzy, hadraulika, Co, VAT. 165-23-74. 37/E

CYKLINOWANIE. 164-46-18. 58/Bs

CYKLINOWANIE, układanie - 194-72-73. 2026

MONTAŻ boazerii, zabudowy, VAT. 193-61-26. 2008

ELEKTROINSTALACJE - 163-25-48. 1990

KANCELARIA RADCÓW PRAWNYCH S.C.
przyjmie na stałe lub jednorazowe zlecenie obsługi prawną podmiotów gospodarczych.
42-500 Będzin, Małachowskiego 41
Tel. 167-71-40 988/B

KRATY, BRAMY, OGRODZENIA - 66-50-11. 983/B

PROWADZENIE KSIĄŻEK PRZYCHODU ROZCHODU ★ PEŁNA KSIĘGOWOŚĆ ★ DEKLARACJE ZUS, VAT, PIT ★ 66-92-11 wewn. 220, 199-43-15. 996/B

BIURO RACHUNKOWE - fachowe prowadzenie ksiąg przychodów i rozchodów. Tel. 66-37-81 SOSNOWIEC, 3-go Maja 21 (Pawilony Rzemiosła). 990/B

KSIĄŻKA PRZYCHODÓW, VAT - rozliczanie - 191-74-29. 976/B

ŚWIADCZĘ usługi z księgowości. Wiadomość: 598-724, 163-87-83. 2075

BIURO RACHUNKOWE zaprasza do 16.00 - 167-74-94 po 16.00 162-16-71. 7/K

DORADZTWO PODATKOWE, ROZLICZANIE, PROWADZENIE KSIĘGOWOŚCI - 66-12-85. 937/B

INDECO KANADYJSKI SYTEM DRZWI SUWANYCH
Nowoczesna zabudowa wnętrza
Dąbrowa Górnicza ul. Nowocmentarna 1
Tel. 162-32-26 63/Bs

KRAWIECTWO - usługi w zakresie krawiectwa damskiego. Specjalność - ubiory wizytowe i karnawałowe. Szycie modelowe. Wysoka jakość usług. Dąbrowa Górnicza. Tel. 162-61-93. 61/Bs

KRATY ★ BRAMY ★ OGRODZENIA ★ WITRYNY SKLEPOWE ★ DRZWI ★ 66-50-11. 1005/B

NOBILES-ALFA to kolorowy Śląsk

Kupuj farby w NOBILES-ALFA

Ceny faktycznie fabryczne

Gwarantowana jakość

Pełna gama kolorów emalii według Karty RAL- 07

Błyskawiczne terminy realizacji

w NOBILES-ALFA kupisz FARBY z GODZIWYM ZYSKIEM

Hurtownie NOBILES-ALFA
Katowice-Szopienice, ul. Wandy 14. Tel. 156-96-30

Zawiercie, ul. 11 Listopada 2. Tel. (0376) 216-51 do 58, wew. 184

ZDROWIE

PSYCHOTERAPIA ALKOHOLOGIZMU, desperal, odtruwanie. Sosnowiec, 66-28-61 wewn. 146 - informacja, zapisy. 1700

TERAPIA problemów alkoholowych, nikotynowych. 164-11-50. 1956

APARATY słuchowe. Sprzedaż, serwis. Sosnowiec, 66-95-00, 66-61-13. 907/B

GASTROENTEROLOG - ANDRZEJ BILEWICZ ★ diagnostyka ★ leczenie chorób przewodu pokarmowego ★ badania endoskopowe dorosłych, dzieci - znieczulenia. 162-40-10 Dąbrowa Górnicza, Łukasieńskiego 11. ★ **WTOREK - CZWARTEK** godz. 16. 2094

GABINET LARYNGOLOGICZNY. Lek. med. **URSZULA RAJCHEL.** Choroby uszu, nosa, gardła i krtani. Poniedziałki i czwartki 15.00-16.00. Sosnowiec, 1-go Maja 14. 2107

UROMED - bezoperacyjne leczenie gruczolę krokowego (prostata) bezbolesną metodą termiczną aparatem produkcji zachodniej sterowanym komputerowo. Czas zabiegu 1,5 godziny. **KONSULTACJA MEDYCZNA** - wtorek 17.00-18.00, czwartek - 17.00-19.00, piątek 16.00-18.00. **GABINET UROLOGICZNY** - Dr nauk med. **KAZIMIERZ RAJCHEL.** Sosnowiec, 1-go Maja 14. 2107

CZECHY - usługi medyczne dla pań. Będzin, tel. 167-74-49, 192-45-76. 8/K

CZECHY - usługi medyczne - 154-34-13, 163-20-89. 2057

KUPNO

KUPIĘ GRUNTY KLASY V i VI na terenie gminy ŁAZY w okolicy wsi BUGAJ Oferty Nr 31 z ceną przesłać do redakcji „WZ” 971/B

AMIGĘ, PC kupię - 191-49-49. 2029

MATRYMONIALNE

„IDYLLA” 164-79-11. **OFERTY! WIECZORKI** - soboty - 16.00 - „JOKER”, Będzin koło dworca. 2059

„TELEFONICZNA SWATKA” - 163-22-24 - kojarzy małżeństwa. Partner na Sylwestra? - może na całe życie!!! 2096

ROŻNE

BAL SYLWESTROWY
Sprzedaż zaproszeń
STOŁÓWKA UNIwersYTETU ŚLĄSKIEGO
Sosnowiec Pogoń od 12.00-16.00
cena: 220 zł od pary
Tel. 66-74-81. (12.00-16.00) 163-06-12 po 16.00
ZAPRASZAMY!!! 992/B

NIEMIECKI, tłumacz przysięgły. Tel. 66-05-93. Tel./fax 517-388. 1353

100.000,- zł za odstąpienie prawa zakupu świadectwa udziałowego. Tel. 66-32-64 2046

BAL SYLWESTROWY - restauracja „JOKER”, tel 167-34-62, 164-79-11 Będzin, Małachowskiego 43 **ZAPRASZAMY!!!** 2103

BAL SYLWESTROWY
dobra orkiestra
wyborna kuchnia
ZAPISY CODZIENNE w godz. 10 - 22
to ma styl
ZAPRASZAMY!
Restauracja
STYLOWA
Dąbrowa Górnicza
ul. Górników Redenu 1
tel. 162-37-22 2/st/a

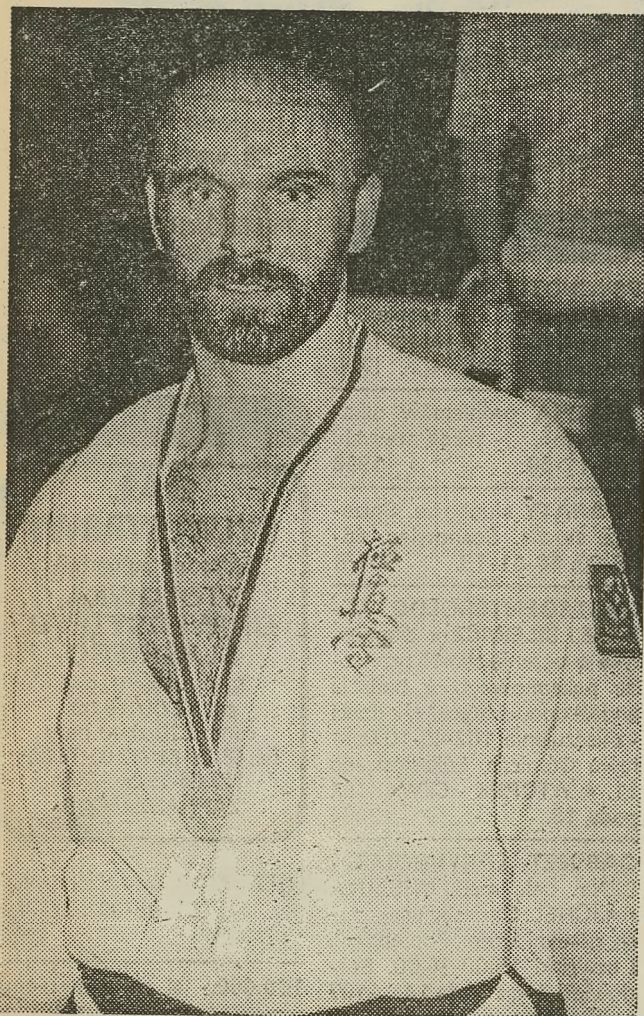
„STELLA” zaprasza na masaż erotyczny od 10.00-21.00 Ząbkowice, os. Robotnicze (pawilon). Zatrudnimy panie 12/K

BILARD CLUB ZAMKOWA
zaprasza po remoncie
codziennie od 9.00 - 6.00
Sosnowiec, ul. Zamkowa 5
496/B

Informowaliśmy o wspaniałym sukcesie sosnowieckiego karateki, Eugeniusza Dadzibuga, który w mistrzostwach świata w Tokio zajął 9 miejsce, obiecując zarazem rozmowę z nim. Trzeba jednak przyznać, że trudno jest się z nim spotkać, gdyż to człowiek bardzo zajęty. Jest zawodnikiem, ale i zarazem prezesem Sosnowieckiego Klubu Karate, najsilniejszego w naszym regionie, oraz trenerem. Ale w końcu udało nam się do rozmowy zasiąść.

EUGENIUSZ DADZIBUG ŁAMACZ DESEK

Eugeniusz Dadzibug jest obecnie jednym z najlepszych karateków w Polsce, a startem w Tokio udowodnił, że również w Europie. Niedawno w Warszawie został uhonorowany medalem za wybitne osiągnięcia sportowe przez wiceprezesa Urzędu Kultury Fizycznej i Turystyki, Eugeniusza Pietrasika.

Przypomnijmy mistrzostwa świata w Tokio. Wielu słysząc, iż zajął pan 9 miejsce stwierdziło zapewne, a cóż to za sukces. Żeby zobrazować na czym ten sukces polegał trzeba przedstawić formułę rywalizacji w Tokio. Otóż mistrzostwa świata odbywają się co cztery lata. Na dodatek nie ma w nich podziału na kategorie, lecz wszyscy walczą w formule open. W tym roku w Tokio startowało 200 karateków z 100 krajów całego świata.

- Jak wyglądała pańska droga do grona najlepszych?

- Wygrałem najpierw dwie walki i awansowałem do grupy 32 najlepszych zawodników. Na tym etapie musieliśmy zaliczyć próbę łamania desek. Akurat jest to mój silny punkt, jestem przecież mistrzem Europy w tej specjalności. W Tokio w sumie złamałem 22 deski i był to bardzo dobry wynik. Potem znów był walki.

- Która z nich była najtrudniejsza?

- W fazie finałów każdy pojedynek był bardzo trudny. Najpierw pokonałem Holendra Constance, potem mistrza Litwy i trafilę na mistrza Japonii, Massaki Setoguchi. W tej walce czułem się bardzo samotny na macie - miałem bowiem przeciwko sobie wszystkich: publiczność, sędziów i oczywiście rywala. Rywala, który jest jednym z idoli w Japonii. W normalnym czasie nie było rozstrzygnięcia. W pierwszej dogrywce powinienem już wygrać, ale sędziowie nie przyznali mi punktów. Czuję jednak, że wygram, bo rywal tracił siły. I rzeczywiście, w drugiej dogrywce wygrałem zdecydowanie. Uwierzyłem w siebie i zacząłem marzyć o medalu. Następnym rywalem był kolejny Japończyk Hiroki Kurosawa. Jeszcze ten pojedynek na dobre się nie zaczął, kiedy został przerwany. Po jednym z ataków Japończyka, niektórzy mówili, że niezbyt czystym, doznałem kontuzji i musiałem się wycofać.

- Czy zwycięstwo w tej walce było realne?

- Tak, chociaż sędziowie robili wszystko, żeby wygrał Japończyk. I tak się stało. W finale spotkało się dwóch japońskich karateków. Oprócz nich w pierwszej dziesiątce było jeszcze dwóch Japończyków, trzech Brazylijczyków, Australijczyka. Duńczyk i ja. Jak więc widać z Europy było nas zaledwie dwóch. I tak jest zawsze podczas mistrzostw świata w karate kyokushinai, które są zdominowane przez Japończyków.

- Teraz w pełni trzeba docenić pański sukces w Tokio. Czy to najważniejszy w pańskiej karierze?

- Z pewnością dał mi najwięcej satysfakcji, chociaż pozostawił uczucie niedosytu, że mój start w Tokio skończył się kontuzją i koniecznością wycofania. Każdy występ w ojczyźnie karate jest ogromnym zaszczytem dla ucznia tej dyscypliny. Bo ja nie czuję się wcale mistrzem, wciąż jestem tylko uczniem tej ogromnej sztuki. A skoro o sukcesach mowa - z tych sportowych mogę wspomnieć o złotych i srebrnych medalach mistrzostw Polski, zwycięstwach w Pucharze Europy, wysokim miejscu w Oyama Cup, który dwa lata temu odbywał się w katowickim „Spodku”, czy wreszcie o tegorocznym wice mistrzostwie Europy. Dla mnie jednak nie sport jest najważniejszy, on jest tylko okazją do pokazania pewnych technik i sprawności, prawdziwym sprawdzianem jest egzamin na kolejne stopnie wtajemniczenia. W tym roku przechodziłem egzaminy na trzeci dan, które odbywały się w Holandii i muszę powiedzieć, że tam było może trudniej niż w Tokio.

- Trzeci dan to bardzo wysoki stopień...
- W Polsce ma go zaledwie sześciu zawodników.
- Często podkreśla pan, że karate to nie tylko sport...

- ...ani film. Karate to przede wszystkim filozofia i umiejętność panowania nad swoim ciałem oraz psychiką. Bardzo często przychodzą do mnie młodzi ludzie, którzy podejmują treningi i odchodzą rozczarowani, że nie wykonują takich ewolucji jak aktorzy w filmach akcji. A to przecież nie o to chodzi w koryokushin. Ja mam 36 lat i dopiero teraz mogę powiedzieć, że karate pozwala mi na osiągnięcie sportowych sukcesów. Wcześniej musiałem trenować i jeszcze raz trenować. I nigdy nie przyszło mi do głowy, że chcę występować w filmie, czy po prostu imponować wymyślnymi technikami.

- Gdyby jednak pojawiła się propozycja występu w filmie, co wtedy?
- Na razie takich propozycji nie miałem, tak że nie muszę się nad tym zastanawiać. Po wiem jednak, że nie boję się żadnych wyzwań.
- Przed nami święta, a więc życzenia i prezenty. Czego pan życzyłby sobie?

- Przede wszystkim szczęścia w rodzinie, moja żona Małgorzata również zajmuje się karate i ma pierwszy dan. Wierzę, że i córka pójdzie w nasze ślady. A poza tym tego, żebym mógł spokojnie rozwijać nasz klub, bo jak na razie chętnych do udzielenia pomocy jest niewiele. Groźono mi nawet emisją z pomieszczeń, które klub zajmuje przy ulicy Partyzantów. I wreszcie tego, żebym wychował zawodnika, który powtórzy chociaż moje sukcesy.

- Dziękujemy za rozmowę.

- Teraz w pełni trzeba docenić pański sukces w Tokio. Czy to najważniejszy w pańskiej karierze?

- Dziękujemy za rozmowę.

ROBERT CHUDY EGZEKUTOR

Najsukuteczniejszym strzelcem w trzeciej lidze jest, wspólnie z Chałbińskim z Jastrzębia, Robert Chudy grający w AKS Niwka. Bardzo często mylony z Pawłem, uważany zresztą za jego brata, co nie jest prawdą.

- Paweł, to mój kuzyn - powiedział Robert Chudy - razem zaczynaliśmy treningi w Niwce. Ja jestem o rok starszy.

Robert Chudy jest wychowankiem AKS, w którym gra od trampkarza. Jednym z jego wychowawców był Józef Grząba, prowadzący obecnie pierwszą drużynę.

- Robert jest rasowym napastnikiem - ocenia go Grząba - i uważam, że gotowym do gry nawet w ekstraklasie. Co prawda czasami marnuje zbyt dużo okazji, ale to może być właśnie efekt gry w trzeciej lidze i związanej z tym pewnej jego nonszalancji. Jako trener drużyny, w której gra Robert Chudy nie chciałbym jego odejścia, gdyż wiem, że będzie on praktycznie nie do zastąpienia. Z drugiej strony wiem, że czas ucieka i powinien on znaleźć się w bardziej markowej drużynie.

Napastnikiem z Niwki już bodaj od dwóch sezonów interesują się I i II-ligowe kluby. Był na testach w GKS Katowice, Ruchu Chorzów, teraz niedawno w Belchatowie i Stali Stalowa Wola. W pierwszej rundzie będzie wypróbowywany w Sokole Pniewy. Robert Chudy z pewnością grałby już w ekstraklasie, gdyby AKS Niwka nie chciał za niego tak dużych pieniędzy. Na początku roku kwota wywoławczą był miliard złotych...

- To nie jest wygórowana kwota - powiedział Józef Grząba - za te pieniądze z pewnością nie kupimy zawodnika

klasy Roberta, przecież on strzelił połowę zdobytych jesienią przez drużynę goli. A miejsce w tabeli pokazuje nam, że będziemy walczyć o uniknięcie degradacji.

Czy zatem Robert Chudy otrzyma szansę gry w ekstraklasie?

- Nie ukrywam, że bardzo bym chciał - to stwierdzenie samego zainteresowanego. - Na razie bowiem z gry w trzeciej lidze nie mam zbyt wiele. Nie mam nawet własnego samochodu czy mieszkania. W ekstraklasie, czy chociażby w drugiej lidze łatwiej byłoby to osiągnąć. Poza tym gra na najwyższych szczeblach daje szansę na zagraniczny kontrakt. Nie ukrywam więc, że jednym z moich gwiazdkowych życzeń będzie znalezienie klubu o odpowiedniej marce. Musi się to jednak odbyć w taki sposób, żeby AKS Niwka na tym nie stracił. Czuję się z nim bardzo mocno związany.

Z sosnowieckich klubów w ostatnich latach wyszło kilku klasowych piłkarzy, jak chociażby Jan Urban, Ryszard Czerwicz czy Andrzej Kubica. Robert Chudy ma w pełni „papier” na to, żeby pójść w ich ślady. A jego ideałami, na których się zapatruje są Marek Koniarz i Christo Stoiczkow. Wypada więc życzyć, żeby również o Robertcie Chudym było kiedyś tak głośno jak o tych piłkarzach...

Sukcesy biegaczy

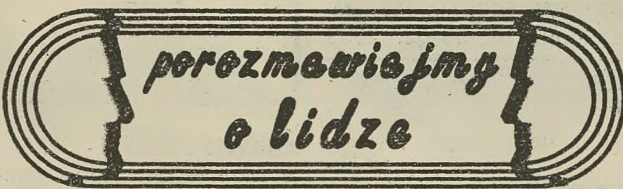
■ Spory sukces odniósł Marek Szatan z KS Olkusz, który startował w maratonie we Florencji, we Włoszech. Startowało w nim ponad 3 tysiące biegaczy z całego świata, olkuszanie zajął 25 miejsce, co było sporym osiągnięciem.

■ W barbórkowym biegu w Czeladzi bardzo dobrze zaprezentowali się dąbrowskie szkoły, które drużynowo zajęły dwa pierwsze miejsca. Najlepsze było VII LO przed Szkołą Podstawową nr 30, a na trzecim miejscu była SP nr 7 z Czeladzi.

Indywidualnie z zagłębiowskich biegaczy najlepiej w Czeladzi zaprezentowali się: Janusz Malski z Bolesława, który wygrał kategorię wiekową od 30 do 39 lat, Kazimierz Chechelski z Olkusza zwycięzca kategorii do 69 lat, Agnieszka Knuth z Dąbrowy Górniczej, Janina Malska z Bolesława, Halina Merta, Wanda Palikowska, Marian Domagała, Adam Teperek, Edward Heleniak, Tadeusz Kozłowski i Eugeniusz Kot (wszyscy z Czeladzi), którzy uplasowali się na drugim lub trzecim miejscach.

Do zakończenia rozgrywek w drugiej lidze koszykarzy pozostało tylko osiem kolejek, które rozegrane zostaną już w następnym roku. Pogon Sanco pol Sosnowiec ma sporą przewagę punktową nad rywalami i coraz realniejszy staje się bezpośredni awans do ekstraklasy. I chociaż ten cel był postawiony od początku przed sosnowieckimi koszykarzami, to mało kto spodziewał się, że może być osiągnięty w takim stylu. Jak dotychczas Pogon Sanco pol poniosła tylko jedną porażkę i ma imponujący stosunek małych punktów. Szczegółne wrażenie robi pozycja straconych punktów, świadcząca o znakomitej obronie.

Co niecierpliwi fani koszykarscy nie mogą się doczekać jesieni 1996 roku, kiedy to ruszy nowy sezon w ekstraklasie. Wielu z nich liczy na to, iż Pogon Sanco pol pójdzie w ślady Zagłębia i Victorii. A tak a' propos nazwy, kto wie czy po awansie do ekstraklasy koszykarze znów nie będą nosić nazwy Zagłębie... Najpierw jednak trzeba poczekać na awans.

Za głównego autora tak znakomitej metamorfozy koszykarzy z Sosnowca uważa się, jak najbardziej słusznie, trenera Tomasza Służalka. Dlatego też w ubiegłym tygodniu rozdzwoniły się telefony od kibiców z pytaniami - czy to prawda, że popularny „Tomek” może przejść do bytomskich Bobrów? Rzeczywiście takie plotki się pojawiły po ostanich dwóch porażkach bytomian, jednakże są one tak odległe od prawdy, jak my od księżycy. Dla Służalka głównym celem jest teraz zbudowanie silnej drużyny w Sosnowcu. Powstała przecież rada sponsorska, której głównym zadaniem jest uczynienie z Pogoni Sanco pol w pełni zawodowego klubu.

Mówiąc jednak o zasługach nie wolno zapominać o tych ludziach, którzy kilka lat temu nie dopuścili do tego, żeby basket w Sosnowcu upadł całkowicie. To oni, z obecnym prezesem Pogoni Sanco pol - Leszkiem Rakoczym, stworzyli podstawy pod dzisiejsze sukcesy. Co prawda tron zespołu stanowią zawodnicy ściągnięci w tym sezonie, ale przecież bez tych, którzy grali o drugą ligę, a potem utrzymali w niej Pogon nie byłoby terazniejszości. Ale kiedy się o tym wszystkim rozmawia, to każdy jednak - później czy wcześniej - stwierdza, iż bez charyzmy Tomasza Służalka, to co wydaje się być teraz na wyciągnięcie ręki byłoby trudno osiągnąć. Czyż dziwi więc nerwowość kibiców narażonych na słuchanie i czytanie plotek, że ten trener może opuścić Pogon Sanco pol?

A. WASIK

Kobieca piłka nożna rozwija się w naszym kraju od ponad 20 lat, lecz zawsze jedną z podstawowych bolączek był brak zaplecza młodzieżowego. Wydaje się, że jednak i ten problem wkrótce przestanie istnieć. Z pewnością zaś w KKS Czarni Sosnowiec. Drużyna kadetek tego klubu (grają w niej dziewczęta do 15 lat) zrobiła furorę podczas zakończonych niedawno rozgrywek kategorii B. Składało się na nie pięć turniejów w hali i na otwartych boiskach.

Znakomite kadetki Czarnych

W pierwszym w Olszynie sosnowieckie kadetki zajęły drugie miejsce, podobnie było w kolejnym w Złotowie. Ale już następne trzy zakończyły się sukcesem najmłodszego zespołu Czarnych. Najpierw w Gdyni, potem w Grudziądzu i teraz niedawno w Koninie. W tym ostatnim turnieju gra młodzieżowych sosnowiczek wszystkim przypadła do gustu. Podopieczne Tadeusza Grędy imponowały techniką, szybkością, a przede wszystkim widowiskową grą. Te sukcesy to w dużym stopniu zasługa wspomnianego trenera Grędy, ongiś przed laty piłkarza Zagłębia Sosnowiec, który występował razem z Jarosikiem, Galeczką, Mygą czy Piecykiem. Gręda zajął się kadetkami Czarnych w lutym tego roku i jego praca przyniosła nadszarpnięte efekty. Na pierwsze treningi przychodziło zaledwie kilka dziewcząt, ale z czasem było ich coraz więcej i teraz jest ich już prawie 30. I wszystkie podkreślają, że trener jest wspaniały.

Duży wkład w stworzenie w tak krótkim czasie dobrej drużyny kadetek mają również rodzice piłkarek, którzy z sympatią wspierają ich zainteresowanie. Niektórzy z nich, jak Andrzej Pietrzyk, włączyli się bezpośrednio do pomocy drużynie. Wspomniany pan Pietrzyk, były bramkarz Naprzodu Janów jest kierownikiem drużyny.

Po pięciu turniejach kadetki Czarnych w 31 meczach zgromadziły 51 punktów, mając stosunek bramkowy 87-15! Najskuteczniejszymi zawodniczkami były Agnieszka Karcz, zdobywczyni 40 bramek oraz Joanna Gajdeczka, która strzeliła 20 bramek. Zostały one wraz z Elżbietą Matusiak powołane do reprezentacji Polski.

A oto pełny skład zespołu kadetek Czarnych, który awansował do najwyższej klasy rozgrywkowej: Magda Marzec, Elżbieta i Justyna Knieja, Barbara Musiałik, Dorota Łysek, Marlena Pyrz, Joanna Gajdeczka, Agnieszka Karcz, Elżbieta Ma-

tusiak, Mariola Matusiak, Zuzanna Natkaniec, Dagmara Pietrzyk, Monika Dąbek, Urszula Gamza, Sylwia Dziedzic, Anna Brzezińska, Kamila Warchol.

Tylko pięć z nich ma już 15 lat, pozostałe są młodsze i w następnym sezonie mogą jeszcze grać wśród kadetek.

★ ★ ★

Obok Czarnych Sosnowiec do grupy A rozgrywek kadetek awansowała druga drużyna z naszego regionu - MMKS Dąbrowa Górnicza, która zajęła w grupie B drugie miejsce. W zespole trenowanym przez Zbigniewa Kubickiego najlepszą zawodniczką jest Mariola Miklaś, która również znalazła się w reprezentacji Polski. Żeby było ciekawiej, to trzeba powiedzieć, że trenerem kadry narodowej kadetek jest kierownik drużyny MMKS - Jarosław Stępień. Dąbrowski zespół powstał praktycznie dopiero w tym roku i jak widać poczynił też spore postępy. Były one możliwe dzięki życzliwości władz miasta, z wiceprezydentem Lesławem Klimczykiem na czele, oraz MOSiR, któremu dyktuje Stanisław Stokłosa.

Dwa medale

W Warszawie odbyły się mistrzostwa Polski juniorów w karate kyokushin, w których startowała 7-osobowa ekipa z Sosnowieckiego Klubu Karate. Wywalczyli oni dwa brązowe medale: Marek Sojka w wadze do 80 kg oraz Kamil Martin w wadze do 75 kg. W mistrzostwach startowało około 200 zawodników z całego kraju.

O co chodzi w tym proteście

Otrzymujemy pytania od naszych Czytelników, wyrażających zdziwienie, że Kazimierz/Płomień protestuje w związku ze skróceniem rozgrywek ligowych. O co w tym proteście chodzi, przecież to jest chyba korzystne dla naszej drużyny, iż liga kończy się już w lutym, gdyż jest większa szansa utrzymania pozycji lidera i zdobycia mistrzostwa?

Na pierwszy rzut oka rzeczywiście tak wygląda. Siatkarze z Sosnowca mają wielką szansę na mistrzostwo i byłby to ich ponowny tytuł po 16 latach, kiedy to mistrzem został jeszcze Płomień Miłowice. Jest jednak i druga strona medalu...

„Wysłaliśmy protest do PZTS 11 grudnia jako jedna z kilku drużyn - stwierdziła dyrektor GKS Kazimierz/Płomień, Aleksandra Siekierska - wskazując, na to, że rozumiejąc interes reprezentacji (która ma szansę gry o olimpiadę) musimy również pamiętać o interesie zawodników, którzy na skróceniu sezonu tracą. Rozegrajemy mniej meczów a więc mają mniej szans na zarobienie premii. W grę wchodzi również interes klubu, który zawarł kilka korzystnych umów patronackich na cały sezon, do maja. Nie wiadomo, jak zachowają się sponsorzy”.

Przy okazji zadaliśmy pytanie, również zadane nam przez jednego z kibiców, co dzieje się z Pucharem Europy zdobytych przez siatkarzy Płomienia blisko 20 lat temu, który przecież miał być wystawiony na licytację. Do tej sprawy wrócimy jednak przy okazji.

Sosnowiec wzbogacił się o obiekt sportowy najwyższej klasy. Co prawda nie jest to zbudowany od podstaw, lecz zmodernizowany Stadion Zimowy, jednakże jakościowo jest to obiekt, na którym mogą odbywać się najważniejsze zawody. Wymienione zostało praktycznie wszystko: od maszynowni, band, siedzeń po elektronikę. Mecze hokejowe będzie mogło oglądać około 3 tysięcy widzów - blisko 2100 na wygodnych plastikowych fotelikach, a reszta na stojąco.

Lodowisko najwyższej klasy

Ten remont kosztował bardzo dużo, lecz miasto poniosło koszty w połowie, gdyż resztę pokrył budżet centralny.

A wszystko przygotowane zostało z myślą o mistrzostwach świata juniorów od lat 20, grupy B. Rozpoczną się one 28 grudnia, obok Sosnowca gospodarzem będą także Tychy. Honorowy patronat nad tym turniejem hokeja na lodzie objął prezydent Sosnowca - Michał Czarński.

Podział grup wygląda następująco: A - Polska, Austria, Japonia i Węgry.

B - Francja, Norwegia, Włochy i Litwa.

Otwarcie mistrzostw i inaugurację mecz Polska - Węgry odbędą się w Tychach 28 grudnia. Tego samego dnia o godzinie 14.00 w Sosnowcu rozegrany zostanie mecz Austrii i Japonii. Zamknięcie mistrzostw oraz dekoracja medalami nastąpi 4 stycznia 1996 roku w Sosnowcu, o godzinie 20.30.

„Kaziki” straciły przodownictwo

Wyraźnie nie leży Kazimierzowi/Płomieniowi zespół ze Szczecina. Pamiętamy przecież, że w zeszłym sezonie to właśnie ESPEBEPE Morze pozbawiło sosnowiczek miejsca w pierwszej czwórce. Szczecinianie wygrali też z „Kazikami” w Sosnowcu. Sobotni mecz trwał ponad półtorej godziny. Sosnowiczanie wygrali pierwszego seta do 8, w drugim mieli szansę na wygranę, lecz potem zaczęło szwankować przyjęcie zagrywki. Ostatnie dwa sety to była już egzekucja.

Niedzielnym meczem po wygraniu znowu pierwszego seta przez „Kazików” zrobił się zacięty w ostatnich dwóch setach. Gdyby nasza drużyna wygrała trzeciego seta, a prowadziła 15:14, to kto wie jak potoczyłby się ten mecz. Dwie porażki oznaczały stratę przez sosnowiczek przodownictwa w lidze.

ESPEBEPE MORZE SZCZECIN - KAZIMIERZ/PŁOMIEN 3:1 (-8, 12, 3, 5) i 3:1 (-6, 5, 15, 13)

KAZIMIERZ/PŁOMIEN: Musielak, Sadowski; Legień, Malicki, Błaszczak, Ślusarczyk, Węglar i Michalak.

Grodziec już nie ostatni

W drugiej lidze Grodziec powinien zdobyć komplet punktów z zespołem juniorów z Rzeszowa, a skończyło się na podziale punktów. Wystarczyło to co prawda do opuszczenia ostatniego miejsca w tabeli, ale powodów do satysfakcji nie było wiele.

GRODZIEC - SMS PZPS RZESZÓW 3:1 (8, 7, -8, 10) i 1:3 (11, -13, -13, -12)

Pawlak do NBA

Podczas tego niezbyt emocjonującego meczu komplet widzów czekał na wynik rzutowy Piotra Pawlaka. Zdobył on ostatecznie 48 punktów i nie pobł wynik osiągniętego w tym sezonie NBA, który wynosi 56 punktów. Oczywiście trzeba zachować proporcje między tymi osiągnięciami, ale naprawdę niczym innym w tym meczu nie można się było zachwycić. Warszawska Legia, ostatni zespół w drugiej lidze, nie postawił naszemu zespołowi praktycznie żadnych wymagań. I chociaż sosnowiczanie grali bez Justyna Węglorza, dochodzącego do siebie po kontuzji, to spokojnie powiększali przewagę. Bodaj w 6 minucie wynik brzmiał 25:3.

Dwa punkty zdobył Wiktor Kafara i chyba dedykował je urodzonemu właśnie w sobotę, w dniu meczu, swojemu synowi. Gratulujemy panie Wiktorze!

Następny mecz dopiero 6 stycznia, a w Sosnowcu 14 stycznia o godzinie 17.00 z Koroną Kraków. POGON SANCO POL - LEGIA WARSZAWA 102:65 (52:28) Pawlak - 48, Guzik - 12, Połosiński - 10, Renner - 15, Olechowski - 7, Śmigielski - 6, Witczak i Kafara po 2.

KRZYŻÓWKA Z BUŻKĄ

KUPON NR 51

Znaczenie wyrazów:

POZIOMO: 1. chodzenie z szopką i śpiewanie kolęd. 6. cukrowy lub czerwony. 9. dziesięć złotych. 10. najwyższa grupa górską Karpat. 11. krawędź, lamówka. 12. miejsce akcji „Iliady”. 13. Napisał „Gabriele”. 16. przeplatające się pręty. 19. lasso. 22. stragan. 23. prymitywne narzędzie do połowu ryb. 24. płótno introligatorskie. 28. przeniesienie na wyższe stanowisko. 29. dziwne rzeczy. 30. napój alkoholowy. 33. łuk utworzony przez rzekę. 36. ozdabia tańce. 39. haft z dziurkami. 40. kwiat muszkatołowy. 41. składnik przy wyrobie czekolady. 42. wróżba, przepowiednia. 44. odmiana jabłoni renety. 47. znak zodiaku. 49. „kierownica” na statku. 50. diadem. 51. rodzaj pędzla. 54. mara. 55. głaz narzutowy. 56. wróżenie z kart. 59. przedmiot. 62. pokrywa silnika samochodu. 64. sznur z pereł. 67. mała wyspa. 68. duchowny buddyjski. 69. trzy minuty dla boksera. 70. podręczny zeszyt. 71. męczyzna ubierający się gustownie. 73. ma źródła w Krompolowie. 73. manila. 74. niski, płaski rondel.

PIONOWO: 1. środek do upiększania i pielęgnowania urody. 2. ognisko górskie. 3. wiedzie do kłębka. 4. wydawca. 5. chęć, zapal. 6. tymczasowy budynek. 7. mała ryba. 8. lalka, marionetka. 14. guzdrała, maruda. 15. młodsza od króla. 17. słusność. 18. zdenerwowanie przed występem. 20. wiosną na rzece. 21. narząd powonienia. 25. papuga. 26. odmiana esperanto. 27. kwaśna przyprawa. 31. obracający się drążek jako narzędzie kuchenne. 32. klej z ryb. 33. w Będzinie lub w drzwicach. 34. mały konik. 35. do podpierania się. 37. klama wzmacniająca ściany. 38. nie katoda. 42. ogół naczyń i nakryć. 43. część świata. 45. fundament, niewzruszona podstawa. 46. najniższa część nogi. 47. naczynie do podawania zupy. 48. ręka. 51. tylna część szyi. 52. piwo angielskie. 53. zaburzenie prawidłowego widzenia. 56. piszczałka do wabienia ptaków. 57. bogini radości i zabawy w mitologii egipskiej. 58. topuch. 60. gra. 61. podanie piłki ze skrzydła do gracza środkowego. 62. imię żeńskie. 63. zgłębnik. 64. pokarm kanarków. 65. doradca Salomona. 66. rodzaj łuku.

Rozwiązania krzyżówki (wystarczy hasło z pół dodatkowo ponumerowanych od 1 do 19) prosimy nadsyłać na adres naszej redakcji z dopiskiem „KRZYŻÓWKA ŚWIĄTECZNA”.

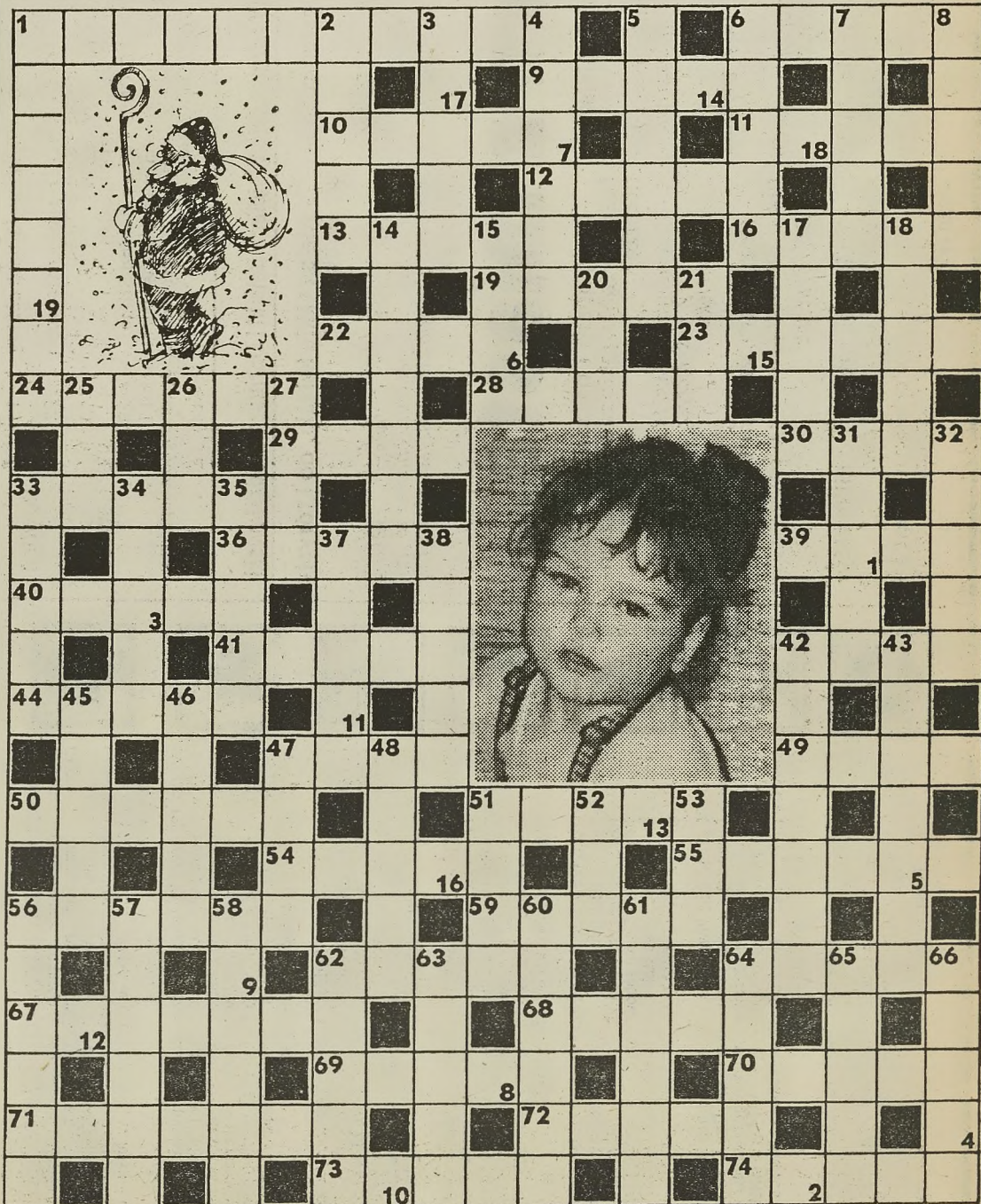
Za prawidłowe rozwiązanie krzyżówki rozlosujemy atrakcyjne nagrody.

Rozwiązanie krzyżówki nr 48:

„POZORY MYŁĄ”.

Za prawidłowe rozwiązanie krzyżówki nagrody wylosowali: LUCYNA BORON z Psar; MARIAN TOMSIA z Olszyna.

Książki wysyłamy pocztą.

JUSTYNKA KLUZA z Dąbrowy Górniczej

„Kryminal” sprzed lat

Świąteczna atmosfera, gdzie jest i czas na refleksję, ale i na „rybkę”, która lubi być podlana, skłania nas do pociągnięcia nieco szerzej i w innym aspekcie, wątku „alkoholowego”, który stał się przyczyną nader długo trwającego procesu. Można by żartobliwie powiedzieć, iż był to też proces o „rybkę”...

Proces o „rybkę”

„Wódeczność” jest w tym wypadku reprezentowana za sprawą tak zwanej propinacji, czyli dawnego monopolu na wyszynk alkoholu. Słowo to wywodzące się z łacińskiego *propinatio* - oznacza przepijanie do kogoś, *propinare* - częstować trunkami, a pochodzi z greckiego, bo *propinein* znaczy po prostu - pić. Propinacja sięga u nas czasów dawnych, średniowiecza, kiedy to uposażając nowo powstające plebanie, fundatorzy nadawali im prawo propinacji z karczem istniejących na terenach ich parafii. W ten sposób właśnie, nie wiadomo już przez kogo, ale zapewne za wiedzą któregoś z polskich królów, proboszcz myślowicki otrzymał prawo propinacji z karczem leżących w Sielcu. Sielec bowiem, wraz z Modrzejowem, należał wówczas do parafii myślowickiej.

Jakoś tak się zdarzyło, że proboszczowie myślowicki lekcewazyli tę sprawę i dopiero jeden z nich, uprzytomnił sobie, że przecież od każdego kieliszka wypitego w Sielcu i Modrzejowie należy mu się „dola”, która zresztą była spora, bo już i uprzednio chłopcy z Sielca i Modrzejowa nie wylewali za kołnierz.

Właściciele Sielca odmówili pozbycia się propinacji, bo też liczyli na „dolę” od karczmarzy-arendarzy, no i rozpoczął się proces, który toczył się na zamku w Oświęcimiu przez lat.. kilkadziesiąt. Obie strony udowadniały swoje racje, wyciągając jakieś stare papirusy z nadaniami... Któryś z kolejnych proboszczów myślowickich, zorientował się, z odnalezionych dokumentów, że należy mu się również danina z ryb złowionych w Przemszy od strony Niwki i dołączył do toczącego się już procesu następne pozwy przeciw rybakom z Niwki. Z tą chwilą, rzecz ujmując w kategoriach żartobliwych, nie chodziło już więc tylko o wódeczność ale i o zakąskową „rybkę”. A proces nadal toczył się i toczył..

A zakończył się samoistnie. Otóż w roku 1816 Sielec i Niwka z Modrzejowem zostały wydzielone z parafii myślowickiej i włączone od nowej parafii w Niwce, potem w Zagórze. W procesie nastąpiło tak zwane *prorogatio fori*, czyli odłożenie sprawy. A proboszcz niwiecki, światły ks Gola, machnął ręką na prawo propinacji, i na te ryby z Przemszy, których już i tak zaczęło brakować (z)

Kapela nie poddaje się falom obowiązującej mody i konwencji. W odróżnieniu od wielu grających ostro młodych grup, zbuntowanych wobec całego świata, tworzy swą muzykę bez dodawania ideologii.

DEYSESPOKOOY

DEYSESPOKOOY to zespół z Będzina. Jego początki sięgają dalekiej przeszłości. Obecny skład wykrystalizował się trzy lata temu. Debiutanckie kroki były bardzo odmienne od tego, co muzyki prezentują obecnie. Kiedyś była to typowa, punkowa muzyka grana w garażu. Zmiany w składzie, muzyczna ewolucja, nowe doświadczenia spowodowały, że grupa dopracowała się własnego stylu. Jest to muzyka sięgająca lat 60., ale nasycona własnymi przemysleniami oraz współczesnymi akcentami. Przedstawiciel Silvertonu, któremu został przedstawiony zespół, stwierdził: „to jest muzyka za ambitna, u nas się nie sprzeda”.

Wszyscy muzycy słuchają różnej twórczości, ale wspólnie wymieniają KING CRIMSON, BOBA DYLANA, VELVET UNDERGROUND.

DESESPOKOOY ma na swym koncercie kasety „Niedowidzenia” nagrany w lutym 1995 r. Znajduje się na niej sześć utworów, tym dwa z tekstami E. A. Poe „Eldorado” i B. Leśmiana „Przechodzień”. Zespół występował w wielu okolicznych klubach m.in. Maxie, Remedium, Leśniczówce, a także koncertował w Cieszynie.

Kapelę tworzy grupa przyjaciół otwartych na wszystkie propozycje koncertowe. W swoich planach mają nagranie nowej kasety demo. Liczą, że doświadczeni poprzednią sesją, jeszcze lepiej będą mogli przedstawić i przekazać swoją wizję muzyki.

Skład zespołu:
Kaśka - wiolonczela
Koczis - śpiew
Piter - gitara
Paweł - gitara
Pyrol - perkusja
Solo - gitara basowa.

WOJCIECH BAŃSKI
DARIUSZ SKRĘDZELEWSKI

Z KUBĄ SIENKIEWICZEM - liderem zespołu ELEKTRYCZNE GITARY rozmawiają Wojciech Bański i Dariusz Skrędelewski

9 grudnia 1995 r. w Dąbrowskim Pałacu Kultury odbył się koncert rockowy m.in. z udziałem grupy ELEKTRYCZNE GITARY. Cały dochód z imprezy przeznaczony został dla Szpitala Dziecięcego w Dąbrowie Górniczej.

- Jaka jest twoja recepta na przebój muzyczny?

- W zasadzie jest to proste. czytelna forma, szanowanie publiczności, lekki przekaz.

- Czy nie masz dość, kiedy po raz setny wykonujesz takie utwory, jak: „Nie pij, Piotrek” czy „Jestem z miasta”?

- Nie. Ciągłe zmierzam do doskonałości. Za każdym razem chcę wnieść do wykonywanej muzyki coś nowego. Dlatego nie ma mowy o jakimś znudzeniu.

- Popularność, pomaga czy przeszkadza?

- Pomaga, ponieważ dopinguje nas ciągle do coraz lepszego grania i tworzenia na odpowiednim poziomie.

- A na ulicy, kiedy jesteś rozpoznawany?

- Nie jest tak źle. Mieszkam w Warszawie, na Ursynowie, gdzie mieszka też Jurek Owsiak. Połowa popularności przypada na niego. Ponieważ on mieszka tu dłużej, ja nie byłem specjalną sensacją.

- Jak się grało na dzisiejszym koncercie?

- Bardzo dobrze. Odpowiadają nam takiej wielkości sale, właśnie w takich nasza muzyka sprzedaje się najlepiej.

- Co cię inspiruje, gdy piszesz teksty?

- Nie da się tego w precyzyjny sposób określić. Nie mam konkretnej definicji.

- Teraz trochę inne pytanie. Jakie są twoje ulubione filmy i książki?

- Ulubiony film to „Trzy kobiety” Roberta Altmana. A książka, trudno powiedzieć. Czytam ciągle coś nowego.

- Ale są takie książki, do których się wraca.

- Tak, masz rację. To w takim razie klasyka. „Podróże Guliwera”, „Mistrz i Małgorzata” Bułhakowa, chociaż ta pozycja jest już oklepiana, wszyscy się na nią powołują.

- Najgłupsze i najbardziej nielubiane pytanie, jakie zadają ci dziennikarze?

- Zdecydowanie dwa. Skąd nazwa Elektryczne Gitary, jak łączysz zawód muzyka z zawodem lekarza.

- Rozumiem, że nam także na to nie odpowiesz?

- Dokładnie tak.

- Na koniec prosimy o kilka słów dla naszych czytelników.

- Serdecznie was pozdrawiam. Życzę udanych, wesołych świąt i szampańskiego Nowego Roku.

LISTA PRZEBÓJÓW RADIA R

Program autorstwa MARIUSZA KLEPACKIEGO, MARCINA HELBINA i MICHAŁA CZERNKA w każdy poniedziałek od 19.05-21.30

NOTOWANIE 10

	Miejsce w poprzednim notowaniu	Ilość tygodni na liście
1. JUSTYNA STECZKOWSKA - Dziewczyna szamana	2	5
2. SKANKAN - Kona długi dzień	5	7
3. KAZIK - Tata dealera	21	5
4. COOLIO - Gangsta's paradise	1	4
5. HEY - Wczesna jesień	26	3
6. AC/DC - Hard as a rock	7	10
7. MARILION - Beatiful	3	11
8. SZWAGIERKOLASKA - Komu dzwonią	25	3
9. MICHAEL JACKSON - You are not alone	4	11
10. QUEEN - Heaven for everyone	10	3
11. MAANAM - Po prostu bądź	24	3
12. REPUBLIKA - Zapytaj mnie czy Cię kocham	20	11
13. KASIA KOWALSKA - A to co mam	12	11
14. O.N.A. - Koła czasu	18	4
15. O.N.A. - Znalazłam	6	10
16. SHAGGY - Boombastic	15	9
17. EDDYTA BARTOSIEWICZ - Czas przyływu	17	9
18. MIKE & THE MECHANICS - Another cup o coffe	8	11
19. SIMPLE RED - Fairground	30	11
20. ROBERT CHOJNACKI - Budzikom śmierć		NOWOŚĆ
21. PASSENGERS - Miss Sarajevo	11	6
22. BOH JOVI - Something for the pain	9	9
23. ODDZIAŁ ZAMKNIĘTY - Nikt nie zauważy kiedy wyjdę	14	11
24. BASIA - Dzień się budzi		NOWOŚĆ
25. DEF LEPPARD - When love & hate collide	13	8
26. DE MONO - Druga w nocy		NOWOŚĆ
27. ROBERT GAWLIŃSKI - Trzy noce z deszczem	22	8
28. THE CARDIGANS - Sick & Tired		NOWOŚĆ
29. RAZ, DWA, TRZY - Sufit	19	3
30. ODDZIAŁ ZAMKNIĘTY - Jesień		NOWOŚĆ
30. ROLLING STONES - Like a Rolling Stone	29	2

Głosujemy na maksimum osiem piosenek punktując od 1 do 8. Kartki przysyłajcie na adres: 41-200 Sosnowiec ul. Będzińska 39 z dopiskiem „LISTA PRZEBÓJÓW RADIA R 3 x M”

Jestem z miasta...

HOROSKOP

BARAN (21.III-20.IV) Natłok spraw, ludzi, nieprzewidywalnych sytuacji. Możesz w ogóle nie mieć czasu na spokojną refleksję nad upływającym czasem i zachowanie świątecznych tradycji. Uważaj, by chociaż Sylwestra przypadkiem nie przegapić, bo to, że w ostatniej chwili zostaniesz gdzieś zaproszony masz jak w banku. Nie przejmuj się, że może ubiór masz niezbyt odpowiedni - bawić się będziesz świetnie!!!

BYK (21.IV-20.V) Szczęście sprzyja zaradnym! Nie siedź z założonymi rękami przypatrując się jak partner pada na nos ze zmęczenia! Bez gadania i mrużenia pod nosem daj się zapędzić do świątecznych przygotowań. Nie odkładaj niczego na potem! Bo potem, czyli w nadchodzącym roku może być już za późno na przeprosiny i trzeba się będzie wykazać czymś więcej niż tylko dobrymi chęciami.

BLIŹNIĘTA (21.V-21.VI) Wszelkie sprawy na ostrzu noża wymagają pilnego zawieszenia broni. Nie ma sensu psuć świątecznego nastroju kłótniami, scenami i konfliktami! Odlóż swój bunt na później - żywioł będzie dla Ciebie niszczący. Nawet sylwestrowe szaleństwo powinno mieć wyznaczone granice. Staraj się spokojnie przeobrazić swoje życie, siebie i świat. A wigilijną noc wykorzystaj na zakończenie i załagodzenie rodzinnych nieporozumień.

RAK (22.VI-21.VII) Piłnuj złotego środka! Nie powinienes się forsować, nie przesadzaj z przedświątecznymi przygotowaniami, bo spędzisz je obolały i skwaszony. Natomiast przy rodzinnym współdziałaniu będzie nie tylko miło, ale i wesoło. Nie rujnuj się na gwiazdkowe prezenty, ale też nie zamartwiał, że za dużo pieniędzy poszło na Święta i nie oszczędzaj na zabawie sylwestrowej! To będzie dla Ciebie prawdziwie radosny i odświeżający czas!!!

LEW (23.VII-22.VIII) Wszystko Ci się ostatnio tak świetnie układa, że koniecznie będziesz chciał znaleźć jakiś powód do zmartwienia. Nadmiar partnerów do spędzenia ostatniej nocy roku, czy też zbyt skromny strój sylwestrowy nie będzie Ci chyba spędzał snu z powiek? Daj sobie więcej luzu, układaj plany na przyszły rok, rozmawiaj z przyjaciółmi i staraj się podsycać prawdziwie rodzinną i świąteczną atmosferę. Na zmartwienia przyjdzie jeszcze czas!

PANNA (23.VIII-22.IX) Uważaj aby święta nie zakłócił Twój upór i jakieś zbyt kataryczne oczekiwanie. Nie przejmuj się zakupami, porządkami, niczym. Dobrze wszystko zaplanuj, by ze wszystkim zdążyć, a nade wszystko dobrze wypocząć. Ostatnie dni roku powinienes spędzić oszczędzając siły - Sylwestra chyba wyjazdowy i to w całkiem nowym towarzystwie. Tylko jeżeli nie bardzo Ci się chce błyszczeć, to zostań w domu, najlepiej w łóżku - we dwoje i z szampanem.

WAGA (23.IX-22.X) Przedświąteczne obowiązki musisz sensownie rozdzielić wśród domowników, lub... nie marudzić, że wszystko jest na Twojej głowie. To, co masz zrobić jutro, zrób już dzisiaj, bo możesz mieć problemy ze zmieszczeniem się w czasie. Prezentów gwiazdkowych też nie kupuj w ostatniej chwili - mogą być nie trafione. Znajdziesz teraz mnóstwo powodów do radości. Dopisz Ci humor i fantazja - dlatego Sylwestra koniecznie spędź w większym gronie przyjaciół, czy choćby sąsiadów

SKORPION (23.X-21.XI) Będziesz trochę przygnieciony dodatkowymi obowiązkami, ale świetnie dasz sobie radę i święta wydadzą Ci się jednymi z najpiękniejszych w życiu. Natomiast nie licz na to, że sylwestrowa noc przyniesie rozstrzygnięcia Twoich licznych wątpliwości. Tu niestety czeka Cię poczucie niespełnienia, straconych szans, zawiedzionych nadziei. Po prostu dużo splełanych emocji - zazdrość?? nieśmiałość?? duma?? melancholia??

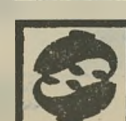
STRZELEC (22.XI-21.XII) Święta zapowiadają się szumnie, wesoło, tłocznie. Ale Ty musisz się opanować, wyciszyć, nie ganiać nieprzytomnie w rozpiętym palcie i bez szalka jeśli nie chcesz ich przeleżeć z gripą w łóżku. Nie przesadzaj z alkoholem i to zarówno w święta jak i podczas sylwestrowej zabawy. Masz szczęście - ciesz się nim, ale nie rozprowadzaj o tym wokół. Przechwalanie się osiągnięciami wzbudza zazdrość.

KOZIOROŻEC (22.XII-20.I) Na urodziny dostajesz zasilanie energią planetarną. Poczujesz się jak młody bóg i człowiek szczęśliwy. Zdobędziesz to, o czym marzysz, znajdziesz się wśród ludzi bardzo Ci zyczących. Dobra passa i świetny humor wcale Cię nie zobowiązują do szampańskiej zabawy - nie masz ochoty na sylwestrowe szaleństwo, to spędź cichy wieczór tété a tété + dobry szampan. Najważniejsze żebyś Ty był zadowolony!

WODNIK (21.I-19.II) Powinienes zastanowić się nad lepszą organizacją swojej codzienności - za dużo czasu tracisz na nic. Daje Ci się to we znaki zwłaszcza w okresie przedświątecznym - aż do Wigilii będziesz wyjątkowo zapracowany. Za to świąteczny wypoczynek wprawi Cię w świetny nastrój, który Cię nie opuści aż do świętnego, szampańskiego Sylwestra. Czekaj Cię sporo wzruszeń w noc sylwestrową!

RYBY (20.II-20.III) Przedświąteczna krzątanina dobrze Ci zrobi. Święta upłyną w spokojnym senno-sentymentalnym klimacie. Jeśli masz tendencję do tycia, postaraj się nie przejadać smakolymi. Precz z obżarstwem!!! Ostatnie dni starego roku przyniosą Ci wiele refleksji, ale też i radości. Kiedy zaczną się spełniać Twoje oczekiwania. Pomimo oporów np. że nie masz się w co ubrać, najlepiej się będziesz bawił na dużym balu sylwestrowym w licznych towarzystwie!